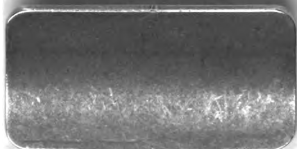

NORTHWESTERN UNIVERSITY
QUAECUMQUE SUNT VERA
1851

Digitized by Google

DJELA

IVANA GUNDULIĆA.

Različite pjesni.

Drugo izdanje.

Nakladom A. Jakića.

Po izdanju Matice ilirske od god. 1847.

U Zagrebu 1868.

Slovih tiskarne A. Jakića.

Presvietlomu Gospodinu

JERU IVA GUNDULIĆA,

od vladalaca grada Dubrovnika,

dundu svomu,

IVO FRANA GUNDULIĆA

POZDRAV i POKLON.

Običaju dobri otci u imenieh od ljubljenieh poroda pojavljivati uspomenu od drazieh roditelja: i tako zamjenitim uzdarjem, spodobnom harnostim oživljuju onieh, od kojieh su oni život primili: za to ja Tvoje Gospodstvo Poštovano držim, gledam i obslužujem kako otca rodjenoga, dičeći se dundom tako vriedniem i pohvaljeniem u našemu samovlaštitomu Gospostvu na Knežtvo, i na sve najvećje časti veće krat dostojno uzvišeniem. Radjajući se ovi malahan plod od pameti moje na sviet, s razlogom imenom ga njegoviem narešujem, i ne to da ufam tamniem neznanjem svjetlos, koju bez prestanka od Vas primam, zamjenito zaplatiti, da u njoj rasvanuti Vaša dostojanstva i držanstvo moje svakomu bjelodano očitovati. Otac vječni, koga milosrdje (u plačna sina, od grieha pokajana pomilovanju) ovdi u nutra proslavlja se, da bi nakon

duga i čestita života i Vas u broju od izbranieh pomilovo i posinio: neka naš Dubrovnik, kako sada koris prima, slavu stieče i ures nahodi u mudru svjetu, u temeljitoj pravdi i u pomnjivu nastojanju toliko kriposna, razborna i vriedna sudca: tako i paka pred sudcom općeniem i prėd Bogom od vojska u slavi toliko obljubljena sina odvjet nadje, obranu stigne štit isprosi osobitom vladanju, vlastitomu gospostvu i čistomu dievstvu, u komu po višnjoj milosti naša sloboda neockvrnjena veće od tisuću godišta uzdržala se i sahranila, što dopusti i u naprieda svemoguća vlas u zdravju Tvoga Gospostva Poštovanoga, komu ja srčano ruke celivam.

U Dubrovniku na 8. Junja 1622.

Suze sina razmetnoga.

Plač prvi.

SAGRIEŠENJE.

Vivendo luxuriose dissipavit substantiam. Luc. cap. 15.

Grozno suzim gork plač sada,
Gorko plačem grozne suze,
Ke razmetni sin njekada
Kajan s grieha lievat uze;
Jeda i moje griehe oplaču
Suze u suzah, plač u plaču.
Vječnoga otca vječna rieči,
Ka si umrlu pùt uzela,
Da se od smrti sviet izlieči,
Ka sviem bješe život spela,
Rieči, u ljudskoj ka naravi
Pravi čovjek si i Bog pravi.
Ti s nebesa pošlji odi
Meni duha presvetoga,
Ki od Boga otca ishodi
I od tebe sina Boga;
Da on objavi s moga glasa,
Za naš nauk, što ti kaza!
Blag Jezuse i ti prosti,
Čiem razmišljam vrh dubina
Neishitne tve mudrosti,
Uz istinu ka taština
Ako smoje slabe svjesti
Priloži se i namjesti.
Za otvrdnutu svies prignuti
Na skrušenje od pokore,
Triebi 'e od svieta spomenuti
Hímbe i varke sve najgore,
I da prostit vlas višnja je
Vazda spravna, tko se kaje:
Tako i ljekar s prva od svudi
Ištećenu ranu odkrije;
Ni ga smuća, ni ga trudi,
Što nečisti crv izije:
Doniet bo je sva odluka
Dugo zdravje s kratcieh muka.
O griešniče, u zlu tvomu
K vječnomu se dobru uteci,
U izgledu vidj ovomu
Sebe istoga, káj' se i reci:
Veće božje da 'e smiljenje,
Neg sve ljudsko sagriešenje.
Dan večerom, čovjek svrhom
U životu svom se hvali;

Milos Višnji dieli s vrhom
Sviem, u njega ki su ufali;
Svidj se, vjeruj, ufaj, sluša',
Što skrušena stieče duša.
Pod česvinam grm prignuti
Gdi u spletenu gaju raste,
A o klisurah strme ljuti
Gledaš visjet divje hraste,
Ter pod sniegom vrsi bieli
Planinam su posiedjeli;
Sin, ki dio blaga otčina
Rasu, čiem sve blude tiri,
Sharan stražnik od živina,
Kieh željudom gora žiri,
Na hrek jedan suh se biše
Naslonio teško odviše.
Tuj, čiem skončan u životu
Jedva uzdahe podiraše,
Mrući od glada žirnom skotu
Na jestojsci zavidjaše,
Nasitit se želeć veće
Pićom, ka se prascim meće.
On, ko dobar svacieh množtvo
Na veliku zlu promieni,
I bogatstvo u uboštvo,
I u prikor glas pošteni,
Kliče ovako vas u smeći
Sebe u sebi ne videći:
„Ah, ter ja sam mladac mili,
Oni mladac primljen svuda,
Od koga se viek neodili
Slas ljuvena i razbluda,
Znan, plemenit, bogat, vriedan,
Slavljen, dvoren, služen, gledan!
Ako ja sam oni isti
Sad u sebi, jaoh da gdi je
Sviono ruho, grimiz čisti,
Plemenito ki me odije?
Gdi su obilne gozbe moje,
I priatelji i gospoje?
Ah, ja niesam, ki sam bio,
Ako u meni nije mene;
Jaoh, svak me je ostavio
Sred pustoši sej kamene;
Pače gola i kami oni
Studeni me svojom goni.
Mješte piće sladke, uljudne,
Mješte dvora pozlaćena,
Mješte sluga, u noći i u dne
S kieh mi dvorba bi činjena,
Mješte uresne sviem postelje,
Gdie pokojah moje želje:
Jestojska je ma jedina
Nepoznano gorko travje,
Prasci družba, dvor planina,
Kami tvrdi meko uzglavje,
A raskošna, jaoh, pernica
Suha zemlja crna lica,
Ćaćka moga dvorne sluge
Obilnim se brašnom hrane;
A ja od glada mrem pun tuge
Sred pustošne ove strane,
Želeć kao zvir, nu zaludu,
Naći brašno u želudu.
Ah, na ovo li bludnos tvoja
Dovela me 'e izdavnice,
Ka pod slikom od pokoja
Dvorne i blage ljubovnice
Na službu me tvu zapisa,
Dokli iz mene krv izsisa!

Ah, nesviesna, ka ne gledaš
Ni razloga ni zakona;
Ah, bezočna, ka spoviedaš
Za istinu laž smiona,
Ka sred srca nemaš svoga
Srama od ljudi, straha od Boga.
U nečistoj koga želji
Ne prigrli i ne primi?
Tvoji su bludni prijatelji
Vazda bili ljeti i zimi,
I tudjini i mieštani,
S kiem' te ugadja trg pogani.
Skiem se, ah, niesi ti sastala,
Tko ti bio ni'e sred krila?
Tko 'e taj, koga niesi izdala?
Koga ni'esi prevarila?
Svedj nekrepka, svedj razlika,
Tamna, tašta, huda, prika.
Ne ću mučat zle načine,
Kiem me bitje iskoriepi;
Spoviedat ću varke istine,
Kiem me obsjeni i zasliepi;
Ukopat ću u ove gore
Tve sramote, me prikore.
Bješe zlatan pram vrh čela
Za razbludu razpustila,
Svjetlos draga i vesela
Sjaše iz oči sunca mila;
A capćaše posred lica
Združen trator i ružica.
Od koralja usti objavi
A od liera prsi svoje,
Govoraše nje gizdavi
Posmieh: „Daj mi srce tvoje!“
Veljaše opet: „Daj ga meni!“
Pogled sladki i ljuveni.
Nje svi čini bjehu drazi
Sred razblude i miline;
Neka želi, tko ju pazi,
Tko ju želi, neka gine:
Bielom rukom snieg nadhodi,
Tihiem stupom tančac vodi.
Ah, ma sviesti zapanjena,
Sve ovo scienjah i saviše,
A ona stara i skoćena
Preobrazila sliku biše,
Čiem oblipi i namasti
Bliede kože suhor tmasti.
A ostriže s mrca vlase,
I crvima ize iz usti,
Te ih iz groba stavi na se,
I u rudeše zlatne spusti;
Plien od smàrti da 'e sva dika,
I vez sladki ljubovnika.
Pepeo lica pogrešpana,
Suha, žuta i pjegava,
Bi načinit toli znana
Hitrom silom od naprava,
Da za crno bielo ukaza
Na obrazu bez obraza.
A mažući raskrvavi
Usti oprhle, pomodrene,
Na sramotu od naravi
Da ih koraljí zarumene;
A ogoli premalietje,
Da svu zimu skrije u cvietje.
Pristavljenieh vrhu kosi
Trepte od cvietja perivoji;
Na ušiuh cvietje nosi,
Na prsieh cvietje stoji;

Cvietje u rukah, cvietje svuda,
I ona u cvietju zmija huda.
Medna 'e riečca, srce otrovno;
Oči ognjene, prsi od leda;
Ljubit kaže, mrzi skrovno;
Viek ne želi, svedj te gleda;
Jedno misli, drugo čini,
Vara, izdaje, laže i hini.
Ja za ovu samo hajem,
Sama je ona moja draga,
Samoj njoj se ne prestajem
Svu noć vrtjet oko praga,
Klikujući skladnom pjesni
Nje lieposti, me ljuvezni.
Ona, ko me vidi i pozna
U nje mrežu uveznuta,
Kaže mi se nemilosna,
I na moj plam ostinuta;
Ja ju gledam bez prestanja,
Ona od mene oči uklanja.
Nje mraz oganj moj razgara,
Nje gnjiv ljubav moju uzmnaža;
Žeravom me led satvara
S omraze mi sve je draža;
Sladki mi su nepokoji,
Pred očima svedj mi stoji.
Ona bježi, ja ju sliedim,
Krije se ona, ja joj pišem,
Kako za njom gasnem, bliedim,
Venem, sahnem i uzdišem;
Ona pismo dere i meće,
Čekajući stvari veće.
Ja opet milos da isprosim,
Bit s naprava ljepši žudim:
Svilu oblačim, cvietak nosim,
Resim lice, kose rudim,
Svedj uzdahe šljem ognjene,
Ne stavlja se ona od mene.
Ja razumjet sebi davam,
I ono što je, da je ne ću;
S noviem gizdam i napravam
Gostim, dvorim bolju sreću;
Šetam, gledam, spjevam milo;
Nu 'e za ludu svako dilo.
Najposlie ruka stupi
Na mač britki od pjeneza,
Jeda on probije i razlupi
Tvrde oklopi draga uresa,
I dobitnik s njim izbrani
Dodjem, gdi ma liepa brani.
Promjeniva i veseli
Ona tada sliku svoju;
Kaže, ino da ne želi,
Neg ispunit želju moju:
Oči u oči me upira,
Bliedi, uzdiše i umira.
Ja biljege videć ove,
Ne štedim se i ne kratim.
U razlike njoj darove
Pjenez veći da potratim;
Ona o zlatu primljenomu
Mieri ufanje srcu momu.
Za na svrhu doć žudjenu,
Ja šljem opet s veće zlata
Dragi kami u prstenu,
Biser za ures biela vrata;
Na rieči me ona drži,
Obećava, a ne vrši.
Jedan pogled bludno striljen,
Sladak posmieh, riečca od meda,

Željan uzdah ali usiljen,
Ki mi proda srce od leda:
Izabrani i velici
Mojih rana bjehu lici.
  Zlato leti u toliko,
I iz mojih bieži ruka;
Bliedi lice svekoliko,
Skončavam se, i od svieh muka
I od svieh šteta život prima
Za svu platu vjetra i dima.
  Moj ju ognjeni uzdah moli,
Da me u trudu već ne hrani;
Mojim se ona trudom boli,
I obećava, i opet brani
Tako hitro, da ti kaže,
Da si ti kriv, što ona laže.
  U to život u dne u noći
Skončava mi se i odlaga;
Mećem, sipljem sa svom moći
Sve što imam zlata i blaga:
Mrtav razbor, svies je sliepa,
Na zlo srnem, ko me ciepa,
  Ter u način poplavice,
Ka sve nosi, što zadere,
I oreć se niz litice
Valja gore, polja ždere:
Obori se i proždrije
Me imanje najposlije.
  Nu bi šteta mala bila
Dobra izvanja izgubiti,
Da me nije usilila
Blago liepo potratiti,
Unutarnje me krieposti
Bez obzira, bez milosti.
  Što ne učinih, što ne skrivih.
U ku zlobu s nje ne upadoh?
Tlačih zakon, neprav živih,
Tlapih, mamih, grabih, kradoh;
Na vrlja se djela spravih;
Sram poplesah, Boga ostavih.
  Bjeh obličje izgubio
I priliku od čovjeka;
Od mene se svaki dio
Preobrazi s grieha prieka;
Pače u griehu obraćena
Osta ma put strašna sjena.
  Staše u glavi ponosita
Vrla oholas u nescjeni;
A u čelu stanovita
Zasiečena nesvies meni;
A na obrazu bliedo i mrazno
Bezočanstvo bezobrazno.
  Mećahu oči, s navidosti
Zglede otrovne, zlobne i krive;
A pjenjaše pun gorkosti
Sve čemere jezik žive:
A rigahu usta huda
Krv smrdeću gnusna bluda.
  Uši idjahu pomno i hrlo
Oslušujuć hude raspe;
Jazovito zjaše grlo,
Da proždorstvo vječno zaspe,
Ruke pohitne i skupljene
Bjehu, a noge k dobru liene.
  Glava, čelo, oči, uši,
Usta, grlo, ruke i noge,
I u tielu i u duši
Opak i pun zlobe mnoge,
Vas neman se vidjah grda
Vrh nakazni, vrh svieh srda.

I ako pričuh u ke doba,
Da se o meni zlo govori,
Nenavidos rieh i zloba
Sve uzroči ovo i tvori;
Ako rodjak ki me kara,
Prikleh mu se, da se vara.
Vrgoh stare prijatelje,
I za novu mu družinu
Uzeh onieh, s iste želje
U bludnosti koji ginu;
Vodih za mu stražu ovieh,
Gozbe obilne njim gotovih.
Bez prestanka s njima šetah
Ljubljenieh oko mira,
S njima tražah, koga sretah,
Da oči gdi ja ne upira,
I kon toga mnokrat mista
Bi mi od sumnje sjen ma ista.
To li nazbilj tko god minu,
Još da na nju ne pogleda,
Uzeh sumnju za krivinu,
Zgrizoh sebi usne od jeda;
Rieh, u kući živ se spraži
Bud priatelj moj najdraži.
Što ne stvorih, što ne rekoh,
Što ne prosuh odasvudi,
Dokli od nje ono stekoh,
Što ma bludnos većma žudi,
I što ona huda odviše
Dala od prije mnoziem biše.
Ah, prem zidje na pržini,
I vrh morske trči pjene,
Tjera vihar po planini,
Omekšava tvrde stiene,
Malim sudom more prazni,
Zmiju grije, lava blazni.
Kaže robstvo, krije verigu,
Ište zdravje u nemoći,
Kami u cvietju, cviet na snigu,
Snieg na suncu, sunce u noći:
Vieru i ljubav tko god scieni
U nekrepkoj naći ženi.
Upuštava najposlije
Mene, i k sebi tamno druži;
Ije sa mnom, sa mnom pije;
Jak no zmija vrat mi obkruži,
Ljuta, otrovna i veoma
Bludna, bezočna i lakoma.
Ona i trbuh moj Bog s nebi
Bjehu; neka bez jezbine
I zaliha pitja u sebi
Bludnos moja ne ostine;
Tiem probirah sa svieh strana
Piće izvrsne, vina izbrana.
U dne, u noći, ljeti i zimi
S njom ustarah zlobe moje,
Zavežajim nečistimi
U sljepilu svezan stoje
O nje vratih, kao pas jedan,
Prstom kazan i odsvud gledan.
Ah, dosta se jednom samo
Plešući ozir časti odreći,
I zrcalo, ko imamo
Pred očima, vrć za pleći;
Neka ne mi, da nu druzi
Vide, ki su naši ruzi.
U smrdeću bludu mnogu
Rastijahu moji prikori,
Živuć kao zvier u brlogu,
Ku sad pasem u ovoj gori;

Gnusoba me s tamnieh dila
Bješe svega priklopila.
Ah, sram jezik veće veže,
Da ne kaže u naprieda
Bludni oganj, ki požeže
Moje bitje sve bez reda;
Najposlije dokle izgrnu
U pepelu mu čas crnu.
Jer kao dah joj sve me blago
I veće ona vidje u plati,
Da uboštvo moje nago
Nejmaše joj česa dati,
I da mi je kosti iželа,
Krv ispila, meso izjela;
Ter da sam se ogolio,
I bez zdravja i bez časti,
I da veće sunca dio
Ne može me s nje dopasti:
Pokli podje duša od zlata,
Vrže ljubav mrtvu iz vrata.
Osta ljubav pri koristi:
Nu ne poznav još ja toga,
Na običajni blud nečisti
Idem k raspu bitja moga;
Ali ona nemilosna
Mene uboga tad ne pozna.
Tako jak cviet, od uresa
Ki nije veće, kad uvene;
S prva očinka, opet splesa,
Pak izmete na dvor mene;
Neka u prahu i u kalu
Strenu ostavim diku opalu.
Da su od zlata polja i gore,
Da sve rieke zlatom teku,
Da 'e pučina zlatna more,
Da vas saj sviet zlatan reku:
Sviem tiem ne bi stoti dio
Ženske želje napuńio.
Liepos, razum, ljubav, vira
Sve 'e pričica i besjeda!
Kakav si, ona ne razbira,
Koliko imaš, samo gleda;
Zlato iz tebe izet ište,
Za vrč pak te na smetlište.
Ja u taštu stratih bludu
Čas i pamet i imanje,
I ne osta mi drugo u trudu,
Neg li žalos i kajanje,
Kad promislim ćića jada
Tko sam bio, tko sam sada.

Plač drugi.

SPOZNANJE.

Et reversus in se. Luc. 15.

Pokli božja veličina
U početak sviet satvori,
Sried obćenieh najprije tmina
Od svietlosti zrak otvori,
I ostaše razlučene
S bielijem danom noćne sjene:
Tako u tminah svieta ovoga,
Zametena svega u sebi,
Kad čovjeka umrloga
Vlas pretvara višnja s nebi,
Prosvietli ga blago dosti
Najprije zrakom sve milosti.
Netom ovi zrak udari
U stražnika žirnieh stada,
Vidje i pozna sve prevari,
Ke mu uzrok bjehu od jada,
I da staše za satrti
Svoj zli život gorom smrti.
Tiem pokliče: „Tko me ovako
Ukopa u skut pustieh gora,
Da želeći dobro svako
Od glada umrem pun prikora,
Čekajući miešte groba
Da me proždre zvierska utroba?
Za sve ’er bi pravda bila,
Tko god žive kao zvierenje,
Da i mrtav na sto dila
Od zvierenja razdrpjen je:
Ako i zvieri nebi s strane
S piće utekle sviem pogane.
Ah! ljepoto draga očima,
Ka za zlatom smagneš toli,
Evo plate, ka se prima
Sliedeć ures tvoj oholi,
Da i zvieri bježe prike
Ljudsko srce s tve prilike.
Ti si oblak, ki zastupa
Vidjenje nam od nebesi;
Gine, tko tviem putem stupa,
Zapletena toli jesi;
Nevjernos je tva istina,
Družba izpraznos i taština.
Dievojčice pregizdave
Cviet čistoće svoje mile

Pod razkošam tve naprave
Ne pomno su otrunile;
Ti najdraže prijatelje
S tve otrovne svadjaš želje.
Ti postelje ženitbene
Priljubovstvom mnokrat skvrniš;
Ti svietlosti proslavljene
Ime tlačiš, zraku crniš;
Ti prevraćaš bludim tvima
Ljubovnika u hotima.
Ti ne vješte mladce vodiš
Mrtviem pramom zavezane;
Pogledom ih ti gospodiš,
I u srcu stvaraš rane;
Ti ih vodiš na zla svaka:
Oni hudi, ti si opaka.
Prekidaješ ti zavjete
Ljudem Bogu posvećenim,
Čiste želje, misli svete
Da potamne bludnom sjenim,
I da plien je tvoga obraza,
Što se višnjem jur prikaza.
Turske sablje na pravednih
Ti obraćaš jedovito;
Mjere od suda u najvriednih
Rukah kriviš ti očito;
Samosilna svud se čuješ,
Istiem kraljim ti kraljuješ.
Gradovi su glasoviti
U pepelu s tvojih plama;
Ti vas ures njih čestiti
Splesa i posu travom sama:
Ti si uzrok vječnieh šteta,
A u sebi što si opeta?
Jedno ufanje, ke svedj bježi,
Zlo u slici prazna dobra;
Plam, ki spraža, a ne vrieži;
Noć, ku za dan sliepac obra;
Vjetric, hudje ki razgara;
Obećanje, koje vara.
Jedan stabar, ki neplodan
Samo u sjen se širi i stere:
Slados gorka, je ugodan;
Glas bez rieči, rieč bez vjere;
Hip u vieku svieh godišta,
Vjetar, magla, sjen, dim, ništa.
Meni se je dogodilo
Kao dietešcu, koje hrli,
Gdje plam svieće ckili milo,
Najposlje ki ga oprli,
Kao lepiru, koji udara
Oko ognja, ki ga sgara.
Jur za zrakom umrlieme
Od lieposti, ka sviem udi,
Sljedeći ga sve me vrieme
U ljuvenoj u požudi,
Mlados kopnie, život ginu:
Ah, sad poznam mu krivinu!
Ah, spoznanje prečestito!
Unutrnja s tebe zraka
Razvedrena vidi očito
Pravo dobro bez oblaka,
Gdi 'e spasenje, gdje su moji
Sladci i draži sviem pokoji.
Jao, vez, ki me smrtno veže,
Ja nepoznah sried krivine:
Tako i more neuteže,
Tko mu nori u dubine:
Nu na vrhu pak kada je,
Trud mu i malo vode daje.

Kose, ke zvah zlatom prije,
Jao, zabliešten s njih na blizu,
Poznam, da su ljute zmije,
Ke sad srce moje grizu;
A s pogledim svietle oči
Munja, iz koje tries izskoči.
Ono lice, gdje mi siva
U ružicah zora bila,
Sad je drača bodežljiva
I ma vječna noć ne mila;
A usti, ke mnjah da med hrane,
Čemerom su otrovane.
Zraci, kiem se život diči
Zovući ih zviezde svoje,
Himbeni su provodići
Bili od tamne smrti moje;
A posmjesi vedri i sladci
Puni grada crni oblaci.
Ah, i ostavih mjesto rodno
Probiući strane i luge,
I ištući što je ugodno,
Nadjoh jade, brige i tuge,
I u doba to smeteno
Ostah kao drvo odsiečeno.
Eto život moj sviedoči,
Kakav je sviet, i što daje;
Kad se smije, plač uzroči,
A kad blazni, tad izdaje;
U uresnu liepu sudu
Sdrži nalip i smrt hudu.
Celovom te sladciem truje,
Grleći te smrtno ubija,
U hvalah te istieh psuje,
A u kriepčinah svieh previja;
Razlik obraz stavlja na se,
Kao zvier, ka se vjetrom pase.
Tiho s hitrim zasjedami
Tiera iz srcah svieh bojazni:
I unjeguje s prva i mami
Pod prilikom od prijazni,
Pak ko silnik pleše i meće,
Tko se uzda unj najveće:
Tako i more u tišini
S kraja pomorca u plav zove,
A kad ga ima u pučini,
Skoči i uzavri na valove,
I u potopu, ki nanj ori,
Prije smrti grob mu otvori.
Ah, sad imam pamet hitru,
Sve je, što sviet gleda i dvori,
Na ognju vosak, dim na vitru,
Snieg na suncu, san o zori,
Trenutje oka, striela iz luka,
Kiem potegne snažna ruka.
Ah, ni'e život ljudski drugo,
Neg smutjeno jedno more,
Neg plav jednaku u dugo
Biju vali kako gore;
I sried ovieh netom tmina,
Čoek se rodi, mriet počina.
Bježi, kud znaš; što hoć, čini;
Zapad i istok vas obhodi,
I bezkrajnoj po pučini
Sviet kružeći Indie brodi;
Krij se u jame gorskieh hridi:
Smrt svuda te slidom slidi.
I ni'e stvari, koja može
Ubjegnuti toga suda;
U pokoju sried razkoše
Stoj bez misli i bez truda;

Bran se oružjem, zlato trati,
Nećeš joj se odhrvati.
  Smrt negleda ničije lice,
Jednako se od nje tlače
Siromaške kućarice
I kraljevske te palače;
Ona upored meće i valja
Stara i mlada, roba i kralja.
  Vedre krune, težka rala
Jednom kosom ona slama;
Liepos blago, snaga i hvala
Sve je pred njom na ognju slama;
Gluha i sliepa bez obzira,
Kud prohodi, sve satira.
  Sgrade ohole, ke visješe
Njekada se do nebesa,
Sad hrvane po tlieh leže,
Gnjusniem stupom stado ih splesa;
A od unuk se carskieh hrane
Kostih gore neokopane.
  Slavne gospodje i kraljice,
Kieh lieposti još se hvale:
Zlatne kose, drago lice,
Ljuven pogled ke su imale,
Ah, vidj, što su u ovo doba:
Malo praha u dno groba.
  Gdie su mladci pregizdavi,
Plemeniti i bogati,
Ki cienjahu njegda u slavi
Pored suncem uviek sjati?
Ah što 'e od njih sad ostalo,
Neg li u zemlji zemlje malo?
  Gdie junaci, koji snagom
Lave hrvaše i medviede?
Gdie razumni, s rieči blagom
Ki daždjahu med s besiede
Gospodeći srca umrla?
Smrt u pepeo sve je strla.
  Gdi oni, ki se od svieh ud
Dobitnici oglasiše?
Gdie li uzmožni, kieh požudi
Krug malahan vas sviet biše,
I ostali nebrojeni?
Svi su u laktu zemlje sbjeni.
  Gdie su iztočna carstva stara?
Gdie gospodstvo od Rimljana?
Svi pod plugom, kiem sviet hara,
Od vrjemena su uzorana:
Jest, tko njegda svietom vlada,
A Nezna mu se ime sada!
  Mru kraljestva mru gradovi,
I njih plemstvo trava krije:
A 'er je umrli život ovi,
Čoek u srcu miran nije;
A svaki dan vidi očito,
Da ni'e ništar vjekovito.
  Vrieme hara stanac kami,
I žestoko gvozdje izjeda;
A hoćemo mi, da nami,
Ki smo od zemlje, svrhe neda?
A ako život naš je sgledan?
Vas n'ie drugo, neg hip jedan.
  Što je bilo, prošlo 'e veće,
Što ima biti, još ni'e toga;
A što 'e sada, za čas neće
Od prošastja ostat svoga:
Na hipu se vrieme vrti,
Jedan hip je sve do smrti.
  Ah, da u što možeš rieti,
Da se uzdaš veće odi?

Jeda u vrieme? vrieme leti?
I u dohodu svom prohodi;
S gledaj, gdie si; svidj se, tko si,
Ufaj, kaj se, moli, prosi.
Tko se rodi, svak umrije,
I bi, kao ti, prije tebe;
Da, kao njemu, i tebi je
Mrtvu biti od potriebe,
Da za tobom rode opeta
Novi narod, nova ljeta.
Ali svak čas gdie gledamo
Mrieti i diecu u povoju;
Ah jao! zašto ne imamo
Više glave svedj smrt svoju?
Ka čas po čas sgodu pazi,
Da te ubije i porazi.
Nu smrt ovo ni'e, što čini,
Da sve umrle narav stiže;
Smrt je ono, što istini
Viečni od raja život diže:
Kratak uzdah smrt je od svita,
Smrt je od duše vjekovita,
Ah jednaka, smrt je svima;
Ah, i svak zna, da umriet će,
Ali s mukam jednacima
Doć svakomu smrt, jao! neće:
Dobri će i zli mriet jednako;
Nu u raj dobri, zli će u pako.
Dobri će u raj pun uresa,
Gdi u vedrini bez oblaka
Sja vrh sunca i nebesa
Jedna svietlos u tri zraka.
Pod prestoljem gdie višnjime
Stoji udes, srieća i vrieme.
Gdi u ljubljenom svomu Bogu
Duša slavom opojena
Dobro izvrsno, rados mnogu
Sasma uživa svedj blažena
Pokoj vječni, liepos pravu,
Mir, dobrotu, znanje i slavu.
Zli će pasti u ponore
Dno paklenieh crnieh jamah,
Da tu u vieke viekah gore
Sried žestocieh strašnieh plamah
Osudjeni u tamnosti
Bez ufanja, bez milosti.
Gdi zmije otrovne zmaji gorući,
Zle nakazni, srde vrle
Hudje jade, nemir ljući
Daju kletiem, ki se prle;
Gdi ore potop težkieh silah
Daždi od ognja, grdi od strilah;
Gdi 'e vaj smrtni, ki svedj kolje
Gorci plači, trudi živi,
Tuge, þečali i nevolje,
Srdjbe, omraze, smeće i gnjivi.
Škripnja od zubah, kršnja od ruka,
Vječna žalos, vječna muka.
Ah, ma dušo, trepti i čezni
Misleć, kako život straja;
Muka 'e viečna, nje boliezni
Bez svrhe su i bez kraja;
A u paklu nije ufanja,
Neg skončanje bez skončanja.
Liepa dušo, ka u nas s hodiš
Neumrla, čista i biela,
Ti od života dan izvodiš;
Vječna svietlost tva vesela
Neba 'e zraka, svieta dika,
Plod višnjega sunca i slika.

Angjeoska 'e tebe straža
U životu obgradila,
Božja pomnja ti najdraža
I sladka si kćerca mila:
On neumrli da te spase,
Umrlu odjeću uze na se.

Ah, da li se ne sramuješ
Plemstvo i svjetlos tvu veliku
Pocrniti, čiem stanuješ
Sbjena u griehu tamnu i priku?
Ne, ne, ukaži, sveta odluka,
Da si djelo božjih ruka.

Plač treći.

SKRUŠENJE.

Pater peccavi, jam non sum dignus etc. Luc. 15.

Da ozeleni i procvieta
Prut usušen; da šibika
U zmiju se pruži opeta,
I prevrati svakolika;
I da Lotu starom žena
Stup se učini od kamena:
Od višnje su vlasti zgori
Djela čudna i zamjerna;
Nu od ništa tko sve stvori
S premogućstva neizmjerna,
Kao htjè, može promieniti
Sliku stvoru svom na svìti.
Ali obrnut i svrnuti
Ljudsku pamet, u slobodi
Ka se odlukom svojom puti,
Čuda ostala sva nadhodi;
Jer ako se volja opriet će,
Višnja vlas ju silit neće.
Nu da pustoš hridna i strma,
Puna zvieri, zmija i zmaja,
Kupina i drača oko grma
Koj se plete sa svieh kraja,
Još perivoj bude ugodan
Rajskiem, draziem voćem plodan,
Tere jedan, ki pun zloba
Bitje razsù i izkorjepi,
I sred tmina i gnjusoba
Usmrdje se i osliepi,
Da progleda, da se skruši
Nov u srcu, čist u duši.
I kô srnu bezzakono
U nepravdah sva godišta,
Tere bludno i smiono
Živuć s grîeha pade u ništa,
Da s milosti zgora dane
Pretvori se i ustane:
Promjena je ova odviše
Vrh svieh čuda čudna u sebi:
I nije stvari slavom više
Ni na zemlji, ni na nebi;
Božje ruke svemoguće
Djelo najviše i najvruće.
Kad potisne u nevolju
Grieh čovjeka i porazi,

Gane Višnji blagi volju,
I satrena čiem ga pazi,
Pun milosti, pun ljubavi
Srce i novi duh mu stavi.
Čoviek tada, ki bi prija
Suh prut, s dobrih djela zene,
I pokorom jakno zmija
Svlači stare sve promjene;
A obslužujuć dobra djela
Ptica izleta iz pepela.
Ter jakno oró bistri upira
Od ufanja vid s krieposti
U sunce ono, ke prostira
Zrak mu od pravde i od milosti,
I poničuć noviem veće
Starih želja perje meće:
Tako grješnik sred planine
U pustinji divjih gora,
U nevoljah dočiem gine,
Milos višnju ganu zgora;
Tiem odluku novu zače,
Da se od grieha boli i plače.
Od grieha se plače i boli,
Boli, ali neprestaje
Željet boles težku toli,
Težnja i veća vele da je
Od bolesti i od svih muka,
S kieh se u paklu ciči i huka.
Plače, ali plačem žudi
Nadić sitne zviezde očima,
Proz kieh lievat oda svudi
Rieke od suza dotle ima,
Dokle u gorku vodu onu
Svoje zloće sve potonu.
Tiem boleć se i plačući
K zemlji obrazom nica pade,
I kroz uzdah najgorući
Da ukaže škrovne jade,
Jedva iz srca najposlije
Jedno tužno „vaj!“ podrije.
Za tiem se opet omramori
Studeniji mraza i leda;
Hoće da rieč izgovori,
Žalos brani, boles neda;
Nu napokon glas uteče,
I on uzdisuć s plačem reče:
„Ćaćko! i da veće izusti
Svoj grieh streptje i izčeznu,
Rieč mu umrije posred usti,
A u suzah vàs ogreznu;
Tiem s bolesti težke umuknu.
Kako da mu srce puknu.
Pak do njegdi jur za tieme
Obilnije daždeć suze,
S uzdasima žalosnieme
Besjedu istu glasit uze:
„Ćaćko !— sgrieših;“ ali opeta
Plač i uzdah rieč mu smeta.
Tiem bi rekao, od njih svaki
Da se tjera i prigoni,
Da on izreče grieh opaki,
Ter sad ovi, sada oni
Prvi u tomu čiem bit želi,
S usta i s oči se i nedieli.
Po nebesih tako oblake
U neskladnoj suprotivi
Tjera, i goni s vlasti jake
Mrazni sjever, jug daždivi,
I dobitnik neka ostane,
Svaki čuva svoje strane.

*

Nu po licu čiem plač pisa,
Što uzdah reče pun poraza,
Rieč izmedju plača uzdisa,
I izmedju uzdâh plačuć kaza
Sve, što bješe rjet spravio
Tužan uzdah, plač nemio.

Jur na sjeni sred pustinje
Hridna zabit ke posila,
Noć priloži mrake sinje,
Kiem sviet bješe priklopila,
Povjetarce povrh stîna
Smrznivaše vlažna tmina.

Žirno stado u snu dugu
Ostalo se bješe od paše;
Ptica u dubu, zvier u lugu,
U pokoju sve mučaše:
A sam griešnik ne umuče
S misli, u trudu ke ga muče.

Zapovrnu on plakati
Vapjuć: „Čemu, jao, nebesa
Više mene vidim sjati
Sred viečnoga vedra uresa,
Gdi obrah zemlju i tamnosti,
A pogrdih njih svjetlosti?

Čemu li je jer mi opeta
Zemlja kaza, sred livada
Da što jutrom zene i cvjeta;
Večer vehne i opada;
Nepromislih ako tieme,
Da 'e minuća liepos svieme?

Ah, što vidjeh sinje more,
Gdje smućeno vrije na čase,
Ter počinut viek ne more,
Ako nehtjeh mislit na se,
Jao! da tako sred pučine
Svieta ovoga nije krepčine?

Što li gledah brza krila,
Gdje put neba ptice steru,
Ako misó nije mislila,
Da vrh zemlje u istu mjeru
K Bogu imam moje u vike
Pute obratit svekolike?

Noći sliepa, gluha noći,
Gluhu i sliepu slična meni,
Ah, da mi je ufat moći,
Da smrknute tvoje sjeni
Neće izagnat zora biela
Meni plačna, sviem vesela!

A to, jer se, jao! bolesti
Grieha moga nepodoba,
Da mi svietli dan izljesti
Bude u nijedno vieku doba;
I toli mi ikad svane.
Da i dan, kao noć, crn mi ostane

Platna tvoja čiem vezjahu
Neumrlim zracim zvîzde,
Rek bi, da mi govorahu:
„„Ah! nut gledaj naše gizde,
Ah nut kao smo liepe i drage,
Koli jasne, toli blage.

Da nu misli, slugam nami
Ako otac tvoj darova
S uresniem svietliem plami
Naša jasna lica ova,
Koju slavu sred nebesi
Spravlja tebi, ki sin jesi?""

Tako i liepos, zviezda umrla,
Svietla lica, zlatna prama,
Bivši u oči moje uprla
Zrak bjeguća svoga plama.

Veljaše mi: „„Tvoja želja
Misli u stvoru stvoritelja;
Reci srcu: Liepo ako je
Ovo umrlo vidjet tebi,
Ljepša duša koliko je,
Neumrla ka je u sebi;
A još vele ljepši gori
Višnji, koji dušu stvori.
I ako liepos, ka se pazi,
Liepe duše prilika je;
Duša na koj slika izlazi
Božja, kakva scieniš da je?
Kakav li opet Bog od vîka,
Ki 'e bez slike sebi slika?
Liepa 'e liepos, koja očima
Slìku od liepe duše kaže;
Sliku božju dare draže;
A najljepši Bog je paka,
U kom, po kom s kiem su svaka.““
I nesviestan ja sam mogó
Boga ostavit pri taštini,
Ki je dobro pravo i mnogo,
Put i život moj jedini,
Put, po komu tko se puti,
Nikad neće poginuti.
Život, u ki tko vjeruje,
Još da umre, žive uvîke:
Pače u smrti život čuje
Slave izvrsne i velike,
Gdje on dobar daje dobro
Dobriem, kieh je za se obró.
Ah jao! plačne oči moje,
Gdie su od groznieh suza mora?
Plačte, plačte sve dni svoje,
Plačte, plačte bez umora;
Ah, i da se moj grieh skrati,
Život se u plač vàs obrati.
Nu kad ja sam tvrdji od stiene,
Ter neplačem zadovoljno,
Daj proplači ti, kamene,
Bitje moje prenevoljno;
Što nećutim ja, ti ćuti:
Ja od kamena, ti od pùti.
Svietlo sunce zlatniem zrakom
Druziem goram vrhe resi;
Svedj se meni pod oblakom
Skrivaj lice od nebesi:
Neka u ovakoj crnoj noći
Ne budem se nazriet moći.
Nu ako iniem u tamnosti
Noć me i puste krïju gore,
Gora i noć s kom kriepostì
Mene meni skriti more?
Sve zaman je treptim, blîdim,
Ako u sebi sebe vidim.
Tko sam? čovjek? ah jao! kako
Nijesam, nijesam neg crv jedan
Kroz življenje moje opako
Splesan i od svud za rug gledau
A ma tašta slava i hvala
U prikoru sva je ostala.
I ja ki sam ništa u sebi,
Ja smio sam, ah jao! Bože,
Neizmjerno sgriešit tebi,
Znajuć da vlas tva sve može;
Ne daržeći u spomeni
Ke milosti poda meni?
I još živem još me zdrži
Zemlja? još mi sunce sîva?
Trjeskovima nebo prži

Dubja, ka mu nijesu kriva;
A u krivinah tko se ustara,
Neporaža i ne izgara.
Ah, ma dušo, tužna odveće!
I s cieć grieha tolikoga,
Ka bit žalos mala neće?
Uvriedila ti si Boga,
Kroz milos te ki veliku
Stvori od ništa na svu sliku.
Dar bi njegov ma sloboda:
Pravdu i milos u me stavi;
Gespodstvo mi viečno poda
Vrh stvorenja svoga u slavi;
Jer htjė, da sám čovjek vlada
Od istoka do zapada.
Svojom viečnom zapovjedi
Da me vrieži, nebu reče:
A zviezdami sviem naredi,
Da mi svaka blaga izteče;
Čini oganj, da me zgriva,
A povjetarce oživljiva.
Da red vodi, da me očisti,
Da me uzdrži zemlja opeta;
I kamenje tvrdo umîsti,
Da me brani od zlieh šteta;
Rude umnoži srebra i zlata,
Da me smiri tiem bogata.
Za piću mi voće uzgoji,
A za lieke bilje uzplodi;
Na mu službu htje, da stoji
Sve, što leti, plove i hodi;
Da mi život, bitje, stanje,
Pamet, mudros, svies i znanje.
Razborom me još nadari,
Dobro od zla da razdielim;
Da mi razlog, da one stvari,
Ke znam dobre, samo želim;
Zlo i dobro ter čiem vidim,
Od zla utečem, dobro slîdim.
Za me cviećem razlicieme
Proljeće se mlado kruni;
Za me rodno ljetnje vrieme
Zlatniem klasjem njive puni;
Za me zrela jesen paka
Kiti o dubju voća svaka.
Za me plamen iz kremena,
Drvo iz gore vadi zima;
Za me plodna dar sjemena
Stara mati u skut prima;
Za me ribe plovom hode
I od mora i od vode.
Za me ptica gnjezdo zbira,
Med za mene pčela kupi,
Za me ovčica run prostira,
Vó pod jaram za me stupi.
Meni vrani konji jezde,
Sîva sunce, mjesec, zviezde.
Tiem još, kad bi moglo biti,
Da se u vieke ne umira,
I da pakó strahoviti
Nije od muke i od nemira;
Moj se 'e život boljet obró,
Jer uvriedih viečno dobro.
Skot nesviesni u vrlini,
Ki u gorskoj stoji dubravi,
Spozna, tko mu dobro čini,
I haran mu 'e po naravi;
A ja bit ću s grieha zloga
Dobročinca zlotvor moga?
Sám ja bit ću vrh svieh zvieri.

Tvrda srca, prieke ćudi
S neharnosti, koju tjeri
Moj u zlobah život hudi,
Zli odmetnik sve dni svoje
Stvoritelja duše moje?
Ah, eto se 'e učinilo
Gorko more me skrušenje;
Vàs moj život svedj nemilo
Od bolesti valom bjenje:
A slievaju unj se u vieke
Mojih groznieh suza rieke.
Pače kako vode u more
Sa svieh kraja obće uljesti:
Tako od svuda sve najgore
Bolesti u me: jao, bolesti!
Tiem s čemerna skupa ujeduo
Poprav ja sam more jedno.
Ako se ini puni jada
Bole s dobra izgubljena,
Jao, i ja se bolim sada,
I čini mi mriet spomena;
Jer izgubih sve me drago.
Zdravje, imanje, dobro i blago.
Ako 'e druziem žao veoma
Ostaviti rodno mîsto
Iz ćaćkova bježeć doma:
Ja se bolim za to isto
Ne imajući nigdjer stana
Satren tukač pustieh strana.
Ako u težku su ini vaju,
Jer su ih duzi priklopili:
Meni misli boles daju,
Jer za platit dobriem dîli,
Stotiem dielom, jao, nemogu
Težke duge, zlobu mnogu.
Ako u pùti, ćiem boluju,
Druzi stoje bez pokoja:
Koju boles, jao, ja čuju,
Gdi 'e nemoćna duša moja?
Ter grieh s mačem prieti od smrti,
Za posjeć me i satrti.
Ako iniem psovka ohola
U nemiru život zlobi:
Ciepa srce me na pola
Oštra boles, jer u zlobi
Padoh taman u životu
U prikornu zlu sramotu.
Ako druzi žalos ćute
Osudjeni na smrt hudu:
Bolesti su prieke i ljute
Žestočje meni u trudu,
Gdje ne samo na smrt tako,
Da osudjuje grieh me u pakò.
I za sve to moći nije,
Čiem se boli srce i kaje,
Da količak bi grieh prije
Sada žalos tolika je;
Ali ufam da je u Boga
Milos veća grieha moga;
Milosrdje 'e božje veće
Neg sve hude me krivine;
Zašto Višnji dobri neće,
Kajan grieśnik da pogine:
Tiem što čekam tužan odi?
Duša moja k njemu hodi!
On je otac od sirota,
Od ubozi utočište,
Milosrdje i dobrota,
Ku nahodi, tkogod ište:
Drum, istina, život, vrata,
Moje ufanje, tvoja plata.

Ah, još da sam tvrdji od stiene,
I smrznutiji, jao, od leda,
Suze ronim vrhu mene,
Milosno me sunce gleda;
Voda kami tvrd probije,
Led se topi, sunce gdi je.

Dosta, dosta bi sviet dvoren
S običaji sviem nečasne;
Na stvari sam svietlije stvoren,
Neg su od zemlje ove tmasne:
Zvierma zemlja: nebo gori
Viečni stan se moj govori.

Za želud li, ah, jao meni!
Ljuti, gorki i nemili,
Ostavit ću pir blaženi,
Ne razdieljen gdje se dîli
Kruh presveti od angjela,
Pića od putnik' sviem vesela?

Zarosite, o nebesa,
Milos vrhu srca moga,
I vi oblaci puni uresa
Jur daždite pravednòga;
Zemlja otvor se, i veselja
Puna plodi spasitelja.

Eto ustajem iz gnjusobe,
Sad, sad poć ću k ćaćku momu
Suzam' peruć tamne zlobe
U životu nečistomu;
I po zemlji prostrt paka
Rjet ću, i molba bit će ovaka:

Otče viečni, ne umiem rieti,
Paček jezik moj je svezan,
Kroz grieh hudi i prokleti
Koju ćutim ja boljezan:
Sgrieših tužan protiv nebi,
I mom otcu sgrieših tebi.

Sgrieših, sgrieših težko odveće
Pred tvojiem ćaćko obrazom,
I s toga sam, jao, sred smeće
Prebjen ljutiem sad porazom;
Nu je milos tva velika
Vrh skrušena pokornika.

Ćaćko dragi, ćaćko mili,
Ja se vraćam k tebi opeta,
Za sve da me ti odîli,
I ja otidoh s tašta svieta:
Jao, sin tvoj sam, ah, spomeni,
Da ti život poda meni.

Ah, jao! treptim vàs u trudu
Razmišljajuć rieči ove:
Da, ako te otcem ja zvat budu,
Tvoj glas mene ne uzove
Zlobniem raspom svojih dara,
Čiem me u srdjbi tako uzkara.

Ti li, izrode ime od sina
Dostojan si nosit moga?
Gdi izlazi močna tmina
Iz obraza sunčanoga?
Bieli golub sred kieh strána
Roditelj je crna vrana?

Ja sam dobar i pravedan;
Ti hud i opak u životu;
Vrh naredbe ja naredan
Resim sobom svu ljepotu,
Ti od smeće smeten gore,
Tobom crniš tve prikore.

Od čistoće ja vir živi,
Ti od gnjusobe mrtvo blato;
Svietu i Bogu ti sakrivi,

Ja prav sadac bit ću na to;
Razum, mudros, znanje 'e u meni,
Sliepa nesviest tebe obsjeni.
Ja se bojim, da ovako
Ne uzvapiješ ti na mene;
Nu ako si otac moj svakako
Pun milosti neizrečene,
Kô te imenom zvati neću?
Ah, jao, ćaćko: rjet ću, rjet ću.
Nu što velim? nedostojnim,
Ne, jao, sin se tvoj nazvati;
Ah, daj medju slugam tvojim
Ufam li se mjesto imati?
Bit najmanji ma je slava
Od tvojieh svieh pristava.
Bježeć razlog, sliedeć volju,
Njegda bogat, njegda služen,
Sad sam upao u nevolju,
I potišten i porušen
Sahnem, ginem, mrem od glada,
Ubog, tužan, gó, pun jada.
Ah, kad smislim, ki čestiti
Vodjah život ja kon tebe,
Spomena me čini mrîti.
Jao, izhodim izvan sebe;
Neg mi ufanje kriepko ostaje,
Da ti praštaš, tko se kaje.
Eto, eto, sladki otče,
Ja se kajem od svieh zloba,
Grozne suze to svjedoče
Ke u svako lievam doba;
A ovi uzdasi odkrivaju,
U komu sam težku vaju.
Ubogar sam, ah jao, oni
Ja ubogar, ki da gane
Svieh na milos, nezakloni,
Neg odkrije skrovne rane;
Vidj me rane nebrojene,
I imaj milos vrhu mene:
Umoli se, ćaćko, umoli
Sinku tvomu u žalosti,
Ki ti prostrt po tlieh doli
Grleć noge vapje; Prosti,
Smiluj mi se po mnogomu
Milosrdju, ćaćko, tvomu!
Sám spoviedam i netajim,
Velici su griesi moji;
S isprazniem pošetajim
Pred očima grieh mi stoji,
I nečista i nemila
Sva ostala huda dîla.
Pomiluj me, ćaćko mili,
Nijesi, nijesi tvrda stiena,
Da od griešnika, koj cvili,
Pokajana i skrušena,
Jao, molitvu nećeš čuti,
I od srca glas ganuti.
Sladak ti si, i to pozna
Svaka duša k tebi idući,
Ako jedna suza grozna,
Ako jedan uzdah vrući
Probje nebo, i izdvori
Milosrdje tvoje gori.
Ah, besjedom rieč smetena
Nemože izriet, što bi htjela;
Nu ti misao nije skrovena,
Ka se 'e u srcu mom začela;
Jao, i boles, koja uze
Za glas uzdah, za rieč suze!
Skrušen griešnik reče ovako,

I neckneći k otcu odleti;
Nu istom na put dobar tako
Krenu stupanj od pameti,
A otac ga blagi srete
Pun dobrote viečne svete.
  Primi od sina ponižena
Molbu, i celov da mu tada,
I sred dvora razvedrena,
Gdje viek sunce nezapada,
Povede ga rukom svojom,
Da razsladi trud pokojom.
  Tuj čiem svietle prve odjeće
Od čistoće nanj postavi,
I prsten mu poda veće
Za zlamenje od ljubavi,
U veselju i u radosti
Hvali božje svak milosti.

Od veličanstva božjih.

Pjesan.

Naredbeno svedj vrteći
Obraća se sila od nebi;
Plamenuje nesvieteći
Veličina ognja u sebi.
Sada svjetlos, tminu sada
Povjetarce ovo sliedi;
Sred istoka, sred zapada
U kriepčini zemlja sjedi.
Samo sobom obkruženo
U sebi se more uzdrži,
Te u svom kraju zatvoreno
U početku svom se vrši.
Sviesti moja, tko ova stvori,
Poj mu otajstva zlamenita,
Kriepka vjera ter govori,
Što tva slabos ne dohita.
Bez uzroka uzrok jedan,
Nerazdiono jedinstvo je,
I početak, komu nijedan
Jur početak viek bio je.
Prvi oni, ki u sebi
Vazda kriepak vrti svieme;
Svrha, kojoj moglo nebi
Naći svrhe nijedno vrieme.
Oganj, koj duh uzdrži,
I bez mjesta mjesto ima
Koj sve što zgara i prži,
Resi darim blaženima.
Dobro koje neizmjerno
U sve sebe čim razmeće,
Sve prečudno, sve zamjerno,
Sve izvrsno čini odveće.
Znanje, koga vlas krieposna
Sama gleda se, u sebi je,
Ter čiem sebe istu pozna,
Sve u sebi razumije.
Ljubav koja sve djeluje,
I sve hrani, ter ljubljena
Ljubovnika namiruje
U ljubavi svoj blažena.
On prestolje svomu stanju
Bude u sebi sam staviti:
On u viečnom djelovanju
Ima pokoj vjekoviti;
On nevidjen od slabosti
Sviesti umrle kratka zgleda,
Skroven svojoj u svjetlosti
U djelieh se svojih gleda,
Ter nebeskoj u vedrini,
I na zemlji još ovuda
Od zabiti i u tmini
Svud on svieti, Bog je on svuda.
Neizmjerniem znanjem svîme
Od sebe se poznan čuje:
Kako hoće, pak druzime
Za vrieme se objavljuje.

Ter u viečnoj svoj pameti
Sve što može vrieme odkriti,
Prije vremena sve vidjeti
Bude i poznat i ljubiti.
Nu u sebi, zasve 'er znamo,
Da sva gleda, rjeti trebi:
Drugu svjetlos, izvan samo
Sebe istoga, nema u sebi.
On nebesko polje resi
Predraziem kamenima,
Zlatno cvieće s kojim smiesi,
Neka ljepšu sliku ima.
On koprene tamne noći
Svietliem zracim zviezda veze;
On je sunce, s koga 'e doći,
Svjetlos sunca, kad izljeze.
On je, koj zore mile,
Kad najdraža jest ob lîti,
Zlate prame, prsi bîle
Svedj rumenom ružom kiti.
Od čestitih njegovieh
Ljubovnika ljubav čista,
Sladka pjesan blaženieh,
Koji višnja pune mîsta;
Od obrtnieh nebes' paka
Vieku plodna obraćanja:
Tiha, plaha, hrza, laka,
Bez promjene, bez prestanja.
I razlici druzi plodi,
Koji izhode od naravi,
Navieštenja jesu odi
Njegovojzi mnogoj slavi.
Svjetlos, koja tmine skraća,
I duh vazda užeženi;
Zemlju u nebo on obraća,
Smrt u život prem žudjeni;
Ter u svoj dvor svietao vîku,
Ki od zraka jest blaženih,
Na istinu, ua veliku
Slavu zove razvedrenih.
Ponosito on na nebi
Sam sobom se narešuje,
Ter ujedno sam je sebi
Stan, i u stanu ki stanuje.
On razgleda liepos svoju,
Ka je svjetlos svieh lieposti,
Tere sja vàs u pokoju
Od ljuvenieh požudnosti,
Previšnjega sred istoka
Od ljuvenieh sladcih čuda
Drazi uzroci bez uzroka
I požude bez požudá.
Tako sebe sam uživa,
I u sili svoj ognjeni
Viečna ljubav sam prebiva
I ljubovnik i ljubljeni.
Ovdje, sviesti priklonita,
Tvoj zaveži jezik sade,
Ter mučeći to počita,
Što nije rjeti moć nikade.
Zašto ono, ko ti svieti
Dobro u tminah preveliko,
Ter ga nemož' razumjeti,
Ono Bog je svekoliko:
On je ono, što zaman je
Iskat, da se viek izrjet će,
Tere slabo ljudsko znanje
Zna da nezna, znav najveće.

Pjesan prva.

Domine, ne in furore etc. Ps. 6.

Gospodine, ne udaraj
U tvom gnjevu sad na mene:
Ni me zloće neizrečene
U razsržbi tvojoj karaj.
Vrh sluge se smiluj tvoje,
U bolesti zašto gine,
Ozdravi me gospodine;
Jer su u smeći kosti moje,
I ma duša u svom stanju
Smućena je veomi priko;
Nu ti, Bože, do koliko
Smilovat se imaš na nju?
Pogled oka milosnoga
Svrni, i dušu slobodi mi;
Čin', da zdravje rob tvoj primi
Milosrdja cjeća tvoga.
Zašto medju mrtviem nije,
Da se od tebe spomene,
Iz propasti zle paklene
Tko da slave tve spovije?
Dosle cvileć u dreselju
Moć sam trgo moje snage,
Od sad sve me moći drage
Umivat ću mu postelju,
Ter ću od suza grzonieh vire
Za nepravdu, ka me trudi,
Oko mene lievat svudi
I bez svrhe i bez mîre.
S gnjeva, u kom za grieh stojim,
Smućeno oko ma pût ima,
Jer se ustarah medju svima
Neprijateljem hudim mojim?
Odstupite svi od mene,
Nepravedni ki ste u sebi;
Zašto usliša Višnji s nebi
Glas me molbe ucviljene.
Bog dobrostiv, blag i mio
Me moljenje uslišo je,
Gospodin je duše moje
Sad molitvu mu primio.
Svi će sramni i smućeni
Neprijatelji moji biti
Natrag će se tiem vratiti
Veoma i naglo zažareni.
Slava otcu, sinu dika,
Čás svetomu duhu budi,
Ko je od prije bilo svudi,
Sad i vazda i uvîk vîka.

Pjesan druga.

Beati, quorum remissae sunt iniquitates. Ps. 31.

Ah, blaženi, kieh velike
Nepravde su dopuštene,
I kojih su pokrivene
Milosrdjem zloće prike.
Ah, i blažen da u sebi
Po sve vieke čovjek ti je,
Komu djelo nijedno nije
Stavio za grieh Višnji s nebi,
Koj život svoj odredi
Tako čisto i pravedno,
Da zlo u duhu svomu nijedno
Nestanuje griešne zledi.
Jao, a zašto pun tamnosti
Mučo ja sam grieh moj hudi?
Vapijući vàs dan svudi
Sharaše se moje kosti.
Zašto stoji vrhu mene
Tvoje težke ruke sila:
Ili 'e svjetlos dana bîla,
Ili tamnos noćne sjene?
Smjerno sam se obratio
Na nevolju moju sada;
Čiem me vrti i probada
Oštra drača grieh nemio.
Opovidjeh, gospodine.
Ja svu zloću moju tebi,
I neostavih skrovna u sebi
Nepravednos me krivine.
Rieh: Kazat ću proz me usti
Suproć meni grieh moj Bogu,
I nemilos taj čas mnogu
Grieha moga ti odpusti.
Tiem još molit tvoj milosti
Sveti će se svikolici,
Velć: Za sve da su prici
Griesi naši, Bože, prosti!
A to, da kad voda isteče
Od nevolje, ter sve utopi,
Njih ne obujmi, ni priklopi
Stojeći im na daleče.
O moj Bože, blago i milo
Utočište ti si moje,
Od svieh tuga i zla, koje
Od svud me je obkružilo.
Tiem, uzroče izabrani
Sve radosti me do vîka.
Od hudieh obsjednika
Izvali me i sahrani.

Na molitvu moju s nebi
Odgovara Višnji sveti:
Znanje i mudros u pameti
S previdjenstvom dat ću tebi.
Naučit ću te put istini,
Po kom imaš svedj hoditi,
Nad tobom ću ustaviti
Oči mojih zrak jedini.
O vi, ki ste sad u vaju,
I u tminah od sgriešenja,
Nebudite kao zvierenja,
Ka razbora ne imaju.
Stisni žvalim, stegni uzdami,
Gospodine, desni veće
Sviem oniem, ki ti neće
Približat se medju nami.
Pedepsanja mnokrat mnoga,
Ka griešniku spravna bit će,
Milosrdje obkružit će,
Kada griešnik ufa u Boga.
Radujte se u veselju,
Veselte se u radosti,
O pravedni u milosti
Stojeć blagom spasitelju,
I vi, čistoću i istinu
Ki u srcu uzdržite,
Hvalite se i slavite
U milomu gospodinu.
Slava otcu, sinu dika,
Čas svetomu duhu budi,
Ko je od prije bilo svudi,
Sad i vazda, i uvik vika.

Pjesan treća.

Domine, ne in furore etc. Ps. 37.

Gospodine, ah na mene
U tvom gnjevu ne udaraj,
Ni u tvojoj sržbi karaj
Zloće moje neizrečene.
Da tve vlasti oštre strîle
Probit budu srce moje,
Vrh mene si ruke tvoje
Ustavio težke sile.
Nije zdravja pred obrazom
Sržbe tvoje u moj puti,
Vaskolik se život ćuti
Pribjen težkiem, jao, porazom.
U kostijeh tužnu meni
Duša mira čas ne ima;
Jer mi svedj su pred očima
Griesi moji nebrojeni.
Zašto zloće me nemile
Nadišle su glavu moju,
Ter kao brieme težko svoju
Vlas na mene naslonile.
Ćule su se u gnusnosti,
Jao, smrdeće na sve strane,
Izštećene moje rane
S me nepomne bezumnosti
Tužan sam se učinio,
Ah, i prignut nitko odveće,
Tiem zlovoljan i pun smeće
Po vas dan sam ulazio.
Zašto su se boci moji
Podruganja napunili,
I zdravje se drago oddili,
Da u puti moj nestoji.
Nevolja me 'e stegla mnoga,
Tere sasma bez uresa
Ponižen sam, cjeća česa
Režah s plača srca moga.
Pred tobom je, Višnji s nebi,
Svaka očita moja želja,
I pun vaja i dreselja
Plač moj skroven nije tebi.
Srce smućeno u meni je,
Ma kriepos me 'e ostavila,
I od oči svjetlos mila,
Jao, i ona sa mnom nije.
Prijatelji svi su moji
I iskrnji se još ostali
Suproć meni približali,
Ter mi svaki protiv stoji.

I, ki u momu bjehu broju,
Dalek su se ustavili;
Srnuli su svedj u sili,
Ki iskahu dušu moju,
I, ki iskahu zlo za rjeti,
Na mene su tašte stvari
Govorili, laž s prevari
Vas dan misleć u pameti.
Nu ja, kao gluh, uši moje
Odvraćo sam s njih govora,
I kao niemac bez otvora
Stiskujuči usti svoje,
Tere sam se učinio
Jakno čovjek, ki nečuje
Kom sred usti nestanuje
Rieč, pokarat kom bi htio.
Zašto ufanje moje u tebi,
Gospodine, svedj je bilo,
Uslišat me ti ćeš milo,
O moj višnji Bože s nebi!
Zašto rekoh, da se kada
Vrh zla moga neobesele,
Neprijatelji ki se vele
Glavni i hudi moji sada.
Jer čiem su se uputile,
Da postupe, noge moje,
O meni su zlo svakoje
Njih besjede govorile.
Zašto cieća grieha mnoga
Spravan ja sam podniet biče,
Ter se boles moja iztiče
Svedj pred obraz lica moga.
Jer nepravdu hudu moju
Svakomu ću naviestiti
I za grieh ću moj misliti
U viečnomu nepokoju.
Ali živu u radosti
Neprijatelji moji hudi;
I stekli su veće svudi
Suproć meni, jao, krieposti,
Tere su se umnožili,
I skupili još zajedno
Svi, koji su nepravedno
Mrzjet na me odlučili.
Ki vraćaju zla za dobra,
Karahu me u životu,
Zašto pravdu i dobrotu
Moje srce sliedit obra.
Neostavi, Bože mili,
Slugu tvoga, da pogine:
Milostivi gospodine,
Od mene se ne oddîli.
Oblas tvoja, ka sve može,
Budi u pomoć vazda meni,
O jedini, o žudjeni
Od spasenja moga Bože!
Slava otcu, sinu dika,
Čas svetomu duhu budi,
Ko je od prije bilo svudi
Sad i vazda i u vîk vîka.

Pjesan četvrta.

Miserere mei Deus etc. Ps. 50.

Imaj, višnji Bože s nebi,
Milosrdje vrhu mene
Cieć milosti neizrečene
I velike, ka je u tebi,
I cieć množtva, kom nije broja,
Smilovanja, sladka tvoga
Nepravednos grieha moga
Vlas očisti sveta tvoja.
Još me operi, gospodine,
Od nepravde, ka me tlači;
Jao, i dušu mu oplači
Od nečiste me krivine.
Jer ja poznam oda svudi
Nepravednos zloće moje,
Pred očima ter mi stoje
Vazda griesi moji budi.
Tebi, momu stvoritelju,
Samomu sam sagriešio,
Pred tobom sam učinio
Zlo, s koga sam u dreselju.
Tiem u svakoj tvoj besjedi
Da istina tva rieć bude,
Svieh dobivaš ki te sude,
Milosrdan vrh me zledi.
Zašto u prvo još sam vrîme
Začet evo ja sred zlobe,
I u griesieh iz utrobe
Mati moja porodi me.
Zašto od vlasti tve s ljubavi
Svedj istina bi gledana:
Evo otajna i neznana
Tve mudrosti meni objavi.
Sipantom ćeš okropiti
Mene, i čist taj čas bit ću,
I nad sniegom pobielit ću,
Čiem me uzbudeš ti umiti.
Čuvenju ćeš momu dati
Mir veselja i radosti,
Ponižene ter će kosti
Milo i drago uzigrati.
Lice odkloni sveto tvoje
Od mojieh grieha u vîke,
Jao i smrsi svekolike
Nepravedne zloće moje.
Čisto griešne bez otrovi
Srce u meni stvori i stavi,
Višnji Bože, i duh pravi
U utrobi moj ponovi.

Griešnika me ne odreni
Izpred svietla lica tvoga,
Jao, i duha presvetoga
Nemoj uzet nikad meni.
Vrat mi rados od žudjene
Slave tvoga spasitelja,
I ukriepi cieć veselja
Poglavitiem duhom mene.
Riečma i djelim ja ću učiti
Nepravednieh pute tvoje,
I u tminah grieha tko je,
K tebi će se obratiti.
Slobodi me od vapjenja
I od osvete, koju pita
S me bludnosti krv prolita,
Bože, moj Bože od spasenja!
Neka jezik moj slaviti
Bude iz glasa pravdu tvoju,
U životu dočiem stoju
Po milosti tvoj na svîti.
Tva vlas tako, gospodine,
Ustne meni otvorit će,
I moje usti naviestit će
Slavu tvoje veličine.
A da bi ti od imanja
Posvetilišta ugodila,
Posvetil bi ih; ali mila
Ta ti nijesu prikazanja.
Posvetilište ovo, Bože,
Od boleće duše u sebi,
Ufati je, da pr tebii
Svedj i u svudi vele može.
Zašto srce od griešnika
Sviem priklona i skrušena
Neće milos božanstvena
Pogrditi do vîk vîka.
Tiem dobrostiv u nevolji
Sionu se tvom objavi,
Koliko je tvoj ljubavi
I tvoj svetoj drago volji.
A to, iz hudieh neka šteta,
Sred kieh lievam grozne suze,
Jeruzalemu uzdignu se
Miri okolo bieli opeta.
Tada 'od pravde ti primat ćeš
Posvetilište obilnije,
Prikazanja ter svudije
I dar smjerna srca nać ćeš.
Tada sa mnom postavit će
Svi moji puci odi zgara
Vrh svetoga tvoga otara
Mladoljetne sviem junčiće.
Slava otcu sinu dika,
Čas svetomu duhu budi,
Ko je od prije bilo svudi,
Sad i vazda i u vík vîka.

Pjesan peta.

Domine, exaudi orationem meam etc. Ps. 101.

Gospodine višnji s nebi,
Ti molitvu moju usliši,
I moj vapaj vrući i viši
U uzdasieh pridji k tebi.
Neodvraćaj mi zrak blaženi
Vedra i blaga lica tvoga:
U dan trudna jada moga
Prikloni uho tvoje k meni,
U ki dan tve sveto ime
Zazvat budem ja skrušeno,
Naglo tvoje neizrečeno
Milosrdje usliši me.
Zašto kao dim dni moji, Bože,
Istajaše u tamnosti,
I kao požar moje kosti
Izgorjene usahoše.
Jao, izbjen sam u životu
Kako slama suha jedna,
A to 'er moja nepravedna
Miso uvredi tvu dobrotu;
Ter u ognju svaki dio
Srca moga sta zgarati;
Zašto kruh moj blagovati
U zabit sam postavio.

Ah jao, s glasa moga cvila,
Puna plačna nepokoja,
K mojoj puti kost je moja
Žestoko se priliepila.
Nenasitu pustinjskomu
Priličan sam ja vidjeti,
Tere da sam, mogu rjeti,
Kako noćni vran na domu.
Ne združi me viek san tihi,
Sve sam drage noći bdio,
Tere sam se učinio
Jak modrokos sam na strîhi.
Neprijatelji moji himbeni
Na me vas dan iznošahu,
I ki hvalit mene obćahu,
Kunjahu se protiv meni.
Zašto ja htjeh sladko toli
Pepeo kao kruh blagovati,
I mu piću izmiešati
S gorkiem plačem, jao, na poli.
Izpred lica sržbe ognjene
I prestrašna gujeva tvoga
Zašto oblas tvoja mnoga
Uzdignuvši vrže mene.

Svi dni moji neredbeno
Kako sjena skratiše se
U životu, jao, tere se
Vas usuših kako sieno.
Nu ti, Bože, bez izhoda
I bez svrhe stojiš do vîka,
I spomena je tva velika
Od naroda do naroda.
Ah moj sladki gospodine,
U dobrotu tvu ću ufati :
Da, ti ustavši smilovati
Sionu ćeš se da ne izgine.
Vrieme bo je, da mu budeš
Imat milos vrhu smeće ;
Prišlo bo je vrieme veće,
Da ga braniš, da ga bljudeš.
Zašto kamenja odražaše
Jur njegova slugam tvima;
Triebi je, da mu zemljam svima
Blag se i mio svaki ukaže.
Bojat će se tiem narodi
Tvoga imena, Bože, u vîke,
I tve slave prevelike
Kralji, od kieh se sviet gospodi.
Jer gospodin sazido je
Vas sionski grad presveti:
Vazda će se tiem vidjeti
U obranah slave svoje.
Pogledo je blag i mio
Na molitvu sniženimi,
I molenja smjerna njimi
Pogrditi nije htio.
Upisana ova bit će,
Kad se narod drugi otvori.
I puk, ki se od sad stvori,
Gospodina hvaliti će.

Zašto htje Bog pogledati
Iz visine svoje svete,
Ah, gospodin, tamni sviete,
S neba na te oko obrati:
Da glas tužba ucviljenih
Okovanieh bude čuti;
Vez da odrieši smrtni i ljuti
Sinovima od pobjenih.
Neka budu naviestiti
U Sionu božje ime,
I hvalami njegovime
Jeruzalem napuniti.
Neka skladna i jedina
Množtva od puka kupe u zbore
I kraljeve neka dvore,
Neka služe gospodina.
Ovi odgovor višnjoj sviesti
Budi u putu sve krieposti,
Ah, maline i kratkosti
Mojieh mi dni naviesti.
Usred dana nemoj opeta
Natrag prizvat moga hoda,
Od naroda do naroda
Bez svrhe su tvoja lieta.
U početak vlas tva mila
Zemlju osnova punu uresa,
Gospodine, i nebesa
Tvojieh su ruka djela.
Oni izginut nu ostati
Kriepko tva će veličina,
Ah, tere će, kao haljina,
Svikolici ovehšati.
I kao odjeću promieniti
Desnica ih ima tvoja,
I u svjetlija ruha svoja
Promienjena sva će biti.

Ali ti sam isti sada
I vazda si bez promjene,
I tva lieta, gospodine,
Skončati se neće ikada.
Vjernieh sluga tvojih sinovi
Prebivat će puni dike,
I sjeme se njih u vîke
Upravit će na put ovi.
Slava otcu, sinu dika,
Čas svetomu duhu budi,
Ko je od prije bilo svudi,
Sad i vazda i u vîk vîka.

Pjesan šesta.

De profundis clamavi etc. Ps. 129.

Iz dubina srca moga
Vapih, višnji Bože, k tebi:
Višnji Bože vapaj s nebi
Ti usliši sluge tvoga.
Neka uši svete tvoje
Priklonjene budu čuti
S grozniem plačem glas ganuti
Od molitve smjerne moje.
Ako uzgledaš, gospodine,
Na nepravde svekolike,
Tko da cjeća zloće prike
Na tvom sudu nepogine?
Tiem cieć ove običaji
I zakona tve milosti,
Ja sam vazda ufo dosti
Steć, što kajnim tva rieč praji.

Uzdala se ma duša je
U rieč božju nad sva ina,
U miloga gospodina
Duša moja ufala je.
Od jutarnje straže o zori,
Dokli tminu noć donese,
Kriepko Izrael ufat će se
U Višnjega, ki ga stvori.
Jer pred blaziem gospodinom
Milosrdje svedj stanuje,
I odkupljenje pred njim tu je
S neizmjernom veličinom.
On će svoga Izraela
Dobrostivo odkupiti
Od nepravad', kieh na svîti
Sada ga je uza spela.

Slava otcu, sinu dika,
Čas svetomu duhu budi,
Ko je od prije bilo svudi,
Sada i vazda i vik vîka.

Pjesan sedma.

Domine exaudi orationem etc. Ps. 141.

Ah, usliši, gospodine,
Mu molitvu zgar s nebesi,
Ki griešniku rekao jesi
Podat život, da ne izgine.
Čuj skrušene molbe moje
U obećanja tvoga istini,
U milosnoj veličini
Uslišaj me pravde tvoje.
Prem na sudu nemoj stati
S tvojom slugom u sej vrime,
Jer pred svietliem licem tvime
Živ duh nećeš opravdati.
Neprijatelj zašto hudi
Progonil je dušu moju,
I na zemlji kroz vlas svoju
Snižio život moj od svudi,
Postavi me u tamnosti,
Kako mrtvieh još od vîka,
Jao, i duh moj s grieha prîka
Nad mnom ciča u žalosti.
Život boles zlu oćuti,
Duša smrtne nepokoje:
A sve tužno srce moje
U meni se smete i smuti.

Spomenuh se starieh dana,
Stah razmišljat sva tva dîla,
Tvojih ruka tvorstva mila
Razbirajuć sa svieh strana.
Prostrieh ruke moje k tebi,
Ah, ma duša s prieke zgode
Pred tobom je kao bez vode
Suha zemlja, Bože od nebi!
Grlo usliši me boleće
Ove iz srca glase istine,
Usliši me gospodine,
Jao skonča se duh moj veće.
Ah, lice mi tvoje sveto
I tvu svjetlos neodvrati,
Da nebudem slikovati
Tiem, ki u blato shode kleto.
Čin', da milos tvu veliku
Čuti budem kada pravi
S noviem zrakom dan se objavi,
Zašto u tebe ufah vîku.
Ukaži mi koji sada
Put u hodu sliedit mogu,
Zašto k tebi momu Bogu
Dušu uzdigoh, ti ju vlada.

Od mojieh sasma vrlih
Neprijatelja, Bože otmi me;
Gospodine, gdje tve ime,
Utočište me, zagrlih.
Nauči me, kao tvoriti
Vazda budem tvoju volju:
Pravedno je, da ovu molju;
Jer si ti Bog moj na svîti.
Duh će uvesti dobri veće
Mene u pravu zemlju opeta,
Cieć imena tvoga sveta
Tva me pravda oživjet će.

Iz nevolje na veselje
Izvadit ćeš dušu moju,
I kroz milos slavnu tvoju
Razsut sve me neprijatelje.
Pače svijeh jad i tuga.
Od kieh duši moj se stvara,
Pogubit ćeš Višnji zgara;
Zašto ja sam tvoja sluga.
Slava otcu, sinu dika,
Čas svetomu duhu budi,
Ko je od prije bilo svudi,
Sad i vazda i u vîk vîka.

Pjesniku pjesni pokornieh.

Ivan Palmotić Dionorić.

Viečni vienac da se spravi
Od lovora od zelena,
I za slavu tvoga imena
Na glavu se tvu postavi.
I spjevoci svi, ki biše,
Ter dobiše vience Alone,
Da se tebi sad poklone,
Razložno je, nije odviše.
Tebi Višnji osobitu
Sreću i razum zgar dopusti,
Govor sladak, zlate usti,
Vjekovitu čas na svîtu.

Ime će se tvoje znati,
Igdje ljudski stupaj stane,
Bez prestanka na sve strane
Medju zvanjem spoviedati,
Leti, leti jaciem krili,
Kako i oro u visine,
Komu bistri vid ne gine,
Kad se u sunce gledat sili.
Roditeljem viečno ime
Daj i mjestu, ke te uzhrani:
To su umrli svi držani,
Dugujemo, znaš, svi time.

I učini, da se reče,
Da proroka presvetoga
Ime s pisma znana tvoga,
Sva oblita, svud protječe.

Antun Kastratović.

Uz romon od lire kraljevski prórok taj
Pun duha, pun vîre, ispusti svoj vapaj.
Molitva vruća bi zajedno s njim združena,
Ku primi Bog s nebi od srca skrušena;
Sržbe gnjev ustavi, njemu grieh oprosti,
Tiem svietu objavi drum prave krîposti,
Ku sliedi naš sada spjevalac, ki slove
Kriepsono, čiem sklada pokorne pjesni ove,
Kojimi da nauk izvrstan u svemu,
Slovinski neka puk raj ufa po njemu:
Tiem slav'mo ovoga, koji nam ukaza
Put dobra viečnoga, štit huda poraza.

Pjesan
u smrt Marije Kalandrice,
žene Ivana Vlajka.

Silni udes silnom vlasti
Silnu liepos jur satire,
Gine dika rajske časti,
Kalandrica liepa umire.
Cviet izbrani od lieposti
Smrt pepelom eto stvara,
I u proljeću od mladosti
Vil nebesku pleše i hara.
Grozniem suzam proplačite
Ljubovnici ucviljeni
Dragu dîklu, ku dvorite,
Sad vam grabi grob studeni,
Eto i ljubav puna cvila
Krši za njom svoje strîle.
Bivši ovako izgubila
Svoje kraljestvo i sve sile.
Tere groba sred studena
U smrtniema nepokoji
Plačna, mrazna i kamena
Bez božanstva svoga stoji.

Pozna dobro da na svîti,
Kad jedine nije ljepote,
Nije joj napried gospoditi
Naša srca i živote;
Vidi u smrti draga uresa
Glasovite sej gospoje
Oborena sva nebesa
I prestolje slavno svoje.
Sred smrtnoga evo vaja
Kalandrica leži odi,
Ka božice sve od raja
Rajskom slavom svom nadhodi.
Leži, ah jao, bez života,
Huda ju je smrt satrla;
Angjeoska mu ljepota
U njoj mrtvoj nije umrla.
Kod nje ljubav u zlu priku
Žalostno se prem skončava,
Jer vlas gubi svukoliku
Neumrlieh svojih slava.

Kroz to i ti po sva doba,
O putniče, nje smrt cvili;
Pače ostavi vrhu groba
Njoj u zavjet tvoj duh mili:
Jer nemogu već živjeti
Bez života tvoja lîta,
Pravi život čiem na svieti
Smrt umori jedovita.
Tiem s razlogom izbrala je
Trajat vas viek svojih dana,
U istom grobu gdi ostaje
Rajska dikla ukopana.
Da što ćemo vajme! veće,
Huda smrti, mi pod nebi?
Ali s ove zle nesreće
Umriet nam je svima triebi,
Ali imamo bez radosti
Uzdišući izdisati,
I pogubnoj u žalosti
Bez prestanka umirati.
Živjeti nam nije načina
Uzdisane bez ljubavi,
Kad sred ovieh noćnieh tmina
Svietlo sunce nas ostavi.

Umrieti je treba nami,
Jednom smeće da svršimo;
Tiem grozniem u suzami
Vjekovito svedj plačimo:

Da daj neka voda obilna
Uduši nas i utopi,
Ili da nas boles silna
Plačnu u rieku svieh raztopi.
Nu što ćemo cvilit prije
U toj smrti, liepa vilo,
Ali oči, od kieh nije
Svietlije od nebi sunce bilo?

Ali usti premedene,
Gdi u milom perivoju
Liepe ruse i rumene
Smijahu se sladko u goju?
Ali ona slavna lica,
Višnja kriepos kieh naresi,
Kojim zora i danica
Klanjaše se zgar s nebesi?
Ali zlatne prame od kosi,
Ali ostale tve lieposti,
U kojim se još ponosi
Slava prave izvrsnosti?
U neizmjerniem čudesima,
Sred kieh bi ti dano sjati,
Neznaš srce što prije ima
Za požalit razabrati.
Neznajući u nesviesti,
Koji život traje sada,
Gdje žestokoj u bolesti
Sred smrtnoga gine jada.
Ah, o Bože, ovo što je?
Gdi je ona rajska mlados?
Kroz lieposti koja svoje
Uzrokova sladku rados?

Toli jesu pohudile
One ruse i ružice,
I svoj miris izgubile,
Kiem resahu liepo lice?

Tot dva sunca od istoči
Viečni u zapad zašla jesu,
Toli svietle, vajme, oči
Odi mrtve sklopljene su.
Ljubice su dakle iznikle
Vrhu ustih prerumenieh;
I nije čuti rajske dikle
Drazieh rieči i medenieh.

Nije čuti usta draga,
Milom riečcom da žubere,
Ni da kaže skrovna blaga
Sladki posmieh preko mjere.
Mramorne su i kamene
Oči, usti, ruke i noge,
Mrazne, vajme i ledene
Njih milosti stoje mnoge;
I zato se sad ne gizda
Stupaj tihi, kiem slovjaše,
Ki tanačce noćnieh zvîzda
I svieh vila nadhodjaše.
Ah žalosti vjekovite,
Oči naše prem opake
Mrtvu dragu vil' pazite.
I živjete jošter jake?
Što s ovake, jao, bolesti
Raspuknut se sad nećete,
Ali tašte izvan sviesti
Da još boles ne čujete?
O gospoje rajska i mila,
Mramorna je srca odviše,
Gdi je smrt tebe umorila,
Tko za tobom ne uzdiše.
Kamene je duše u sebi,
Tko ostaje u životu,
Ter ne ide tiekom k tebi,
Za sliediti tvu ljepotu,

Tvu ljepotu za kom cvili
Nebo, zemlja, voda i more
I smrt ista, ka dan bîli
Skrati tvoje jasne zore,
Koja gorko sad kaje se,
Jer ovako bez milosti
Mile umori tvoje urese
I neizmjerne tve krieposti.

Nu što žalos tva pomaga
I plač grozni sad na svîti,
Ako umrie vila draga,
I nije moć je povratiti?
Ako opade liepa rusa,
Svietla dika od proljeća,
I ostavi vrhu busa
Drače smrtne mješte cvieća?
Ako silna smrt umori,
Vajme meni! ljepša lica,
Neg ih vieku dosle stvori
Višnja kriepos i desnica.
Ah opaka kleta česti!
I jošter je duh u nami,
Nit nam puca od bolesti
Tvrdo srce, tvrdi kami?
Umrla je, utekla je
Od nas dikla pregizdava,
I drugo nam neostaje
Neg nje imena sama slava.
Ostaje nam sama kriepos,
Da je pjevaju grozne suze;
Pokli u zemlju podje liepos,
Smrt nemila ku nam uze.
Ali liepa o gospoje,
Tko će izriet moć ikada
Stoti dio hvale tvoje,
Ke viek svietlos ne zapada?

Tko da izkaže lica tvoga
Sve lieposti božanstvene,
Tko i srca prevriednoga
Misli i želje prehrabrene?
Ko te narav liepom stvori
Nad diklice sve ostale:
Tako i srce tve zatvori
Slavne želje, svietle hvale.

Da tva miso i tva duša
Ne požude ino vîku
Razmi slave, u koj kuša
Vriedno srce pravu diku;
Tere zasve bi gledana
Od tisuću ljubovnika,
Vieku liepos tvoja izbrana
Ne učini djela prika:
Neoskvrnjenoj u čistoći
Tvoji danci svietli biše,
Kieh glas isti u bjeloći
Ko snižani lier miriše.
Liepa i vriedna, vriedna i liepa
Liepoj živje u vriednosti,
Ni bi drugo tva pohlepa
Razmi samo od krieposti.

Na daleče od taština
Ispraznoga bludna svieta
Puna mudrieh ti bistrina
Sva provede svoja lieta,
Ter ukaza u zeleni
I u cvieću lietnieh dana
Zrjelo voće od jeseni,
Plod razumna srca i znana,
Da tvoj vjerni, s kiem te s nebi
Prava ljubav čisto sveza,
Kriepos videć tu u tebi
Osta u robstvu tvoga uresa,
Ter dočiem bi u životu
Tvoj vjerenik prečestiti,
Viek nepresta tvu dobrotu
Vjerno dvorit i ljubiti.
Ali nebo da pretopi
Tve krieposti zlato vriedno,
Dodje s smećam, da te utopi
Prem pospješno i neredno.

Ugrabi ti mladca mila
Mladieh doba sred proljeća,
U komu je tebi bila
Svakolika slava i sreća,
Ter tom hudom nemilosti
Hotje srce tve kušati,
Za vidjeti, u žalošti
Ku će kriepos ukazati.
Nu takoga sred poraza,
Ki ti umori duh na poli;
Ti svies stavnu svietu ukaza,
I ustegnu plahe boli.
Dignu očima suze grozne,
Tužbe plačne ustim uze,
A žalosti nemilosne
Hotje ukopat samo u se,

Da ti su one uspomena
Od jedine tve ljubavi
Draga mladca i ljubljena,
Skiem te huda smrt razstavi.
Podnije vriednos tva visoka
Stavno i kriepko take jade,
Zasve rana prem duboka
U tve srce da upade!
Duh ukaza plemeniti,
Ki vladaše mlados tvoju,
Da umje cielu čas dobiti
U protivnom svakom boju,
I da nijedna zla nesreća
Neima u sebi take moći,
Da viek može s gorkieh smeća
Tvoj krieposti vrha doći.
Ali duša tva čestita
Smrtnom trudu zasve odoli,
Narav, ka nije kamenita,
Bi podložna ljutoj boli.

Unutarnji crv izgrize
Tve srdašce milostivo,
Ke u sebi prekrati se,
Što bi veoma bolježljivo:
Pokli rados neima puta,
U tve prsi da uljeze,
Od kada ti zgoda ljuta
U grob dobro tvoje ponese.
I zakonom zasve od nebi
Mnozi iskaše i prosiše,
Vjerni druzi da su tebi,
Te im molbe zaman biše;
Jer tim vriedna u sva djela,
Za ures veći tvojih dika,
Promieniti nijesi htjela
Vjeru mrtva ljubovnika.
Pače za uprav bit njegova
I slobodit sebe od jada,
Tač boles te ljuta otrova,
Da ga brzo slediš sada.
Eto zlatnieh mješte dvora,
Gdje mogaše uživati,
Sad mrkli te grob zatvora,
Čiem ti žalos život skrati.
Žalos, ka tvoj u pogubi
Očito je ukazala,
Da si prava vjerna ljubi,
Komu vjeru tvu si dala.
Sliedi duša tva hrabrena
Dragu dušu sve ljubavi,
I zasve jer bi ostavljena,
Nju viek ona neostavi.
Ah, krieposti plemenita,
Nečuvena prije na svîti!
Tva spomena glasovita
Za izgled će uviek biti.

Svi jezici svi narodi
Pripjevat će slavnom pjesni
Svietle i slavne ove zgodi,
Zasve pune zle boljezni.
Ali na čem boles naša,
O ljubavi svršit ima,
Gdje se svak čas plač uzmnaža
Našiem plačniem u očima.
Ti, vidimo, gdje poplesa
Sve božanstvo slavno tvoje,
I da za raj i nebesa
Grob izabra sej gospoje.
Mi, triebi je da ištemo
Pospješit se, za doč k tebi,
I da sami oberemo
Smrt nemilu podat sebi;
Rajske vile da milosti
Neželiimo na sem svîti,
Neg da viečnoj u radosti
S njom budemo prečestiti.
„Kroz to grozno svedj plačite,
Oći naše boležljive,
Pače se odi satvorite
Dvije rieke vode žive,
Tere vašem u rumonu
Svjedočite prem žalosne
Našu boles usionu
S ove smrti nemilosne.
A ti, dušo prehrabrena,
Ka uživaš viečne sreće,
I čestita i blažena
Odzgar gledaš naše smeće,
Čiem s hudoga nepokoja
Sad opaka smrt nas mori,
Od rajskoga perivoja
Slavna vrata nami otvori,

Ter čestita ti božica
Uvedi nas u veselje,
Da blaženstvo tvoga lica
Uživaju naše želje.
Ucviljena tužna pjesni,
Plačna kćerce moga jada,
Ako ljutoj u boljezni
Ikad cvilje ti do sada:

Sad uzmnoži gorke cvile
Ter žalosna u naprieda
Smrt nezrjelu rajske vile
Grozniem suzam pripovieda;
Pače da joj pod nebesi
Glas u vieke bude sjati,
Podji, na grob nje ponesi
Rieči ove upisati:

„Ovi mramor vil' zatvora
Rajske dike i lieposti;
Tko nije srca od mramora,
Odi izdahni od žalosti."

PREVEDROJ VISINI

FERDINANDA II.

velikoga

kneza od Toskane.

Pjesan.

Zaleti se strjelovita
Na sunčanieh kolih slava
Po najvećem dielu od svîta
Slovinskieh svieh država,
I razsvanu iz vedrine
Nje obraza svietla zora
S dubrovačke pokrajine
Do Ledena mrazna Mora,
Sto kraljeva gdje se čuje
Slovinsko ime slovit sada,
Kieh sviet prostran razdjeljuje,
A obćeni jezik sklada:
Da najviših sred njé kruna
Visoka se kruna umjesti,
Ka gospodi slave puna
S mnogom srećom, s mnogom česti
Ter s razlike bude strane
Zemlja slavît bližnja i dalja
Velikoga od Toskane
Kneza imenom, djelim kralja.
Jeka u način drag naredan
Gdje slovinske slave slovu,
Iz pó svieta jezik jedán
Klikne pjevat pjesan ovu:
„Ferdinando, kneže okrunjen
Nad najvišiem knezovima,
Koga slavom sviet napunjen
Saj od zemlje snnce ima.
Čuj, gdje slave tvoje glasi
Vas slovinski narod haran,
Obljubio kojega si
Ti besjedu blagodaran.
Od visoka i velika
Koljena se rodio si,
Koga plemstva vedra dika
Čas neumrle slave nosi.
Tve kraljevske svietle kuće
Blagodarnos sladka i mila
Sve krieposti pobjeguće
Na zemlji je ostavila:

U njoj srca plemenita
Pod visokom misli združa
Pomnja i ljubav vjekovita
I od knjiga i od oružja.
Tiem u mnogoj slavi i dici
Služiše joj prvi od svieta
I junaci i knjižnici,
I za straže i za svjeta;
Svi bo stari tvoji biše
Slavni u miru silni u boju,
I do zviezda uzvisiše
Čudniem djeliem kuću tvoju.
Jedan s krune tri na glavi
Raj na zemlji otvoraše,
U crljenoj u napravi
Oko čela drugi sjaše.
Njeko u vojskah hrabren toli
Neprijatelje čiem potlača,
Rieke od ljudske krvi proli
Trieskovita izpod mača.
Svjetlji od sunca njeko iztječe,
Mudar sviestim, moguć rukom,
I od velika ime steče,
I ostavi krunu unukom.
Ali ko čas neumrlu
Tvoji djedi, slavom kitni,
U posušnu boju vrlu
Dobivahu nedobitni!
Vojske u moru svedj ujihove
Zločincem su smrtne bile,
I kraljestva i gradove
Turske žegle i palile:
Tiem na konju tvoj djed skova
Oružanu sebi sliku
Otetijeh od trieskova
Carigradskom nevejrniku,
Nu svieh jezik' sve besjede
Brzo bi se utrudile,
Kad bi vedre tvoje djede
I pradjede brojît htîle.
Sa svieh strana po plemenu
Sunce od sunac ti isteče;
Svak bo u djelu i imenu
Od tvojih se svieto reče!
U buljonskoj staroj kući
Mati se otca tvoga rodi,
U kieh Gofred sja mogući,
Ki Jezusov grob slobodi.
I rodica tva čestita,
Koje plemstvu slike nije,
Kraljics je glasovita
Od cesarske Austrije;
Slavni je cesar dundo tebi,
Ki više svieh kruna sjedi;
A najveći svi pod nebi
Kralji od krstjan' bratučedi.
Áli na ke pute smione
Zajedril j[illegible]ma plav mala,
Neb[illegible]ć se da utone
U pučini tvojih hvala?
S noviem zracim svjetlos stara
Preobraža sunce u te,
O kraljeva, o cesara
Sinu, unuče i nepute!
Sve pohvale, ke govore,
Da u djedieq tvojih sjaju,
Kako rieke sve u more
U samom se tebi staju.
Tebe svaka kriepos visi,
Svjet se u tebe s mačem združa,
U oružju moguć ti si,
A glasovit bez oružja.
*

Mirá zidnja sviem visoka,
Vojske oklopjem sviem pobjene
Na trenuće tvoga oka
Stavit će se podložene.
Obećava slava sade,
I od slave većma istîna,
Da vas saj sviet da ne pade,
Podprla bi tva visina.
Tvom velikom srcu toli
Podobno bi carstvo bilo,
Sve što žarko sunce okoli,
Kad bi ti se podložilo.
Nu bi i tada veći bio
Od cesarstva velikoga,
Toliko si se uzvisio
Vrh svieh časti svieta ovoga!

Ti previdiš sve pametim,
Znan, razborit tih i stavan;
Starac sviestim, mladac lietim.
Visok mislim, djelim slavan.
Blagodarne tve su ruke,
Svjeti mudri temeljiti,
Srce uzmnožno, vriedne odl[illegible]
Svî načini plemeniti;
Proz tvoj se obraz vedri vidi,
Kako proz cklo, srce čisto,
I u misli i u besîdi
Jedno imaš htienje isto;
Ćud bez varke u istini,
I blagoća i dobrota
Od srca te kraljem čini,
I cesarom od života;
Lica draga pogled mili
Neprobudja bludne želje,
Ni čistoću tvoju sili
Tudjc ckvrnut viek postelje;

Ne smetaš se nijednom smećom,
Ni te oholi čes velika,
Medju srećom i nesrećom
Jednaka je tva prilika.
Čes je mnoga tvojih puka,
Što tvoj kruni posluh daju;
Gdje svak ini satren huka,
Viek zlatni oni uživaju.
Ti u Lîvornu gradu haja
Striet po vodah gradje nove,
Da im od svieta sa svieh strana
Samo na stan zlato plove.
U tvojih rukah pravda čista
Ne ugiba mjere od suda:
Tiem podložna tebi mîsta
Stoje u miru bez zla huda.
Tudja imanja ti nestižeš,
Hteć, svakomu da je svoje;
Jer ko dobri pastir strižeš,
A ne dereš ovce tvoje.
Ali u tebi svedj jednako
Milosrdje s pravdom slove;
Na pedepse stupaš lako,
Tečeš hrlo na darove.
Tko je kriepostan, tko je vriedan
Ili u miru ili u boju,
Za vas život u čas jedan
Blagodarnos pozna tvoju.
Vrh koristi svieh od svieta
Ti svedj držiš nada svima
Slavu božju i raspeta
Isukrsta pred očima;
Po vitežkoj zato sili
Iz korablja tvojih se uze
Sinja mora sloboditi
Od turačke klete guse.

Jer dobitne tvoje plavi
Őiem po moru silne trče,
Pri suučanoj tvojoj slavi
Istočni se mjesec smrče;
Pače u sried Carigrada
Otmanović čezne i preda,
Čiem se od vitez tvojih sada
Junačtvo mu pripovieda.
U isto doba pomoć jaku
Šlješ cesaru, dundu tvomu,
Suproć kletu i opaku
Poluvjerstvu odmetnomu.
Tvoji junaci na sve strane
Nevjernike hrvu odmetne,
I cesarstvo niemsko brane
Od navale plahe i štetne.
Ali od vitez tvojih sloboda
Da je tolika glas i slava,
Čiem hrabreni vojevoda
Pikolomin jaka je glava.

Njih životim u životu,
Čiem pravu oni vjeru brane,
Triebi je, od pakla na sramotu
Križ dobitnik da ostane.
Tiem znaj zaman od sjevera
Proć cesarskom orlu prši;
Vojska tva mu skube pera
I ognjena krila krši.
Ali je vrieme da sviet sluša,
Kako ljubav u radosti
Druži tebe kralja od duša
I kraljicu od lieposti,

Koj prije od zlatnieh prama stavi
Narav krunu oko čela,
Nego li onu, s kom na glavi
Čestita je i vesela.
Ispod zore svietlieh oči,
S nje pogleda suncu slična
Vedra lica sred istoči
Sja razbludna liepos dična.
Rarumna je nje besjeda,
Puna je dike i milosti,
Zrcalo se u njoj gleda
Od najvišjih svieh kriepostí.
I ona, koja svietla dikla
Visociem se plemstvom resi,
Iz česvine je zlatne nikla,
Ka uzrastie do nebesi;
Čeka vas sviet u okoli,
U pokojnu mirnu vieku,
Od dva sunca svietla toli
Nova sunca da isteku,

Kijeh zracim, kako sada
Vašiem, bit će kratka mjera
Od istoka do zapada,
Od polidne do sjevera
Na kud veće mala ptica
S nejaciem leti krili,
Mukliem glasom od slavica
Natječući žnber mili?
Neka od Arna kufi bieli
Čestitosti tvoje poju,
I oni slave preveseli
I kraljicu, ljubi tvoju.

Duga pjesan kratku znanju
Ni priliči, ni dotječe;
U sniženu ja mučanju
Častit vas ću iz daleče.

Ljubovnik sramežljiv.

Pjesan.

Podji liste moj ljuveni,
Podji k onoj, cje[illegible] koje
Mučeći je sila meni
Dni u željah svršit moje;
U mučanju tere momu,
Komu je dano besjediti,
Njoj ćeš, ka je uzrok tomu,
Mu smrt muče objaviti.
Podji vjerni, podj mučeći
Navjesniče srca moga
Pred oči one, ke je veći
Pogled zraka sunčanoga;
Zašto slika i prilika,
I stvar u svem podobna je,
Od mučeća ljubovnika
I poklisar mučeć da je,
Podji vjerni, podji mili,
Podj mučeći moj glasniče
Pred oči one, s kieh dan bîli
Noći mojoj sam ističe.
Da nu, ako ne znaš puta,
Ki te odvesti ima onamo,
Gdje ma mlados izginuta.
Puna želje stoji samo.

Trag od uzdah' mojih slîdi,
Koje upravljam svedj bez broja,
Gdje se draga liepos vidi,
Drumi otajni duša moja;
U ljuvenu tako u sebi
Putu i u sladku nada svima
Moje srce vodac tebi
I pritecnik biti ima.
Srcè moje strjelovito,
Koje svak čas bježi od mene.
Ter kô u mjesto sve vlastito
Put lieposti gre ljubljene.
Nu ako u udesu mom je hudem,
Ter inako nije moći,
Da ja prije na smrt budem,
Neg li tamo ti, jao doći,
Pokloni se umiljeno,
I ako od oči nje svjetlosti
Gnjevno, srčno, nesmiljeno
Vidiš gorjet nemilosti.
Smjernim glasom tad objavi
U zlu momu djelo tvoje,
Da ti nijesi od ljubavi,
Neg li od smrti glasnik moje.

Nu ako moga cieć poraza
Glas od smrti čuje ljuti
Ona, koja vieku glasa
Od ljubavi nehtje čuti;
Nu za malo od ružica
Ako vidiš rujnos milu
Promjenut ju u sried lica
Bielieh liera na bljedilu;
Tko zna, da ju neprimože
Niemo pismo na smiljenje,
Što učinit viek nemože
Grozno i tužno me cviljenje.
Ali po moj smrti veće
Ta na vrieme milos nije;
Jao jednomu, ki mućeće
Bez nje živje i umrije!
Tieme brže još će rîti:
Pravo žalit nije ovoga;
Mre dostojno, tko odkriti
Ne htje mreći srca svoga.
Daj, daj bolje, da ciem duša
Na ishodu svom se vrti,
Da prije jedan uzdah sluša
Od ljubavi, neg li od smrti.
Ah moj liste izčeznuti!
Gdi je proljeće mojih lîta?
Uputi se veće, uputi;
Hod, smiej, moli, ufaj, pita,
Pitaj u one, ka obstire
Čelu od prama krunu zlatu
Od ljubavi, od me vîre
Milos samo, jao, na platu:
Ja ne pitam to saviše
Mojoj sreći, mojoj česti,
Da na uzdahe moje uzdiše,
Da se boli momi bolesti.
Ah srce ima prem kameno;
Ljubovnik se toj ne veli,
Tko uzdîsat svedj ljuveno:
Svoju dragu vidjet želi.
Na daleče da se oddîle
Od nje muke sve ljuvene:
Boles, uzdah, jade i cvile
Ja uzimam sve na mene.
Pače ah jao, nova čuda
Od ljubavi, u koj stoju,
Prosit nije ma požuda,
Da ona ljubi ljubav moju;
Jer moja ako liepa vila
Žalos stječe, rados gubi
Ter joj ljubav nije mila,
Ja viek neću, da me ljubi.
Samo žudim, samo prosim
U života moga svrsi,
Da na ljubav, ku joj nosim,
Ne gnjevi se, jao, ni mrzi,
Ter za platu svega jada,
Vaj, u komu vas viek tužim,
Da uzhoće samo sada,
Da ju ljubim častim, služim.
Sad od mene, ah jao, Bože,
U preliepe me gospoje
Koja stvar se manja može
Od ljubavi pitat moje?
Pitam ono, što braniti
Toli manje ima ona,
Koli većma hoće biti
Nemilosna, nepriklona.
Jao, jer pitam samo, da je
Ugodna joj boles, koja
Jadno srce me skončaje,
I s nje mirom da je smrt moja.

Na ovomum govoru,
Liste, kad ga bude čuti,
Ako u liepom svom prozoru
Išta vidiš, da se smuti,
Ti zamukni mramorkome,
Tere čini, da rieć druga
Ne izide tva pred njome,
Neg li ova: „Mre tvoj sluga.“
Ah da uzmože ko po sreći
Još pun želje tej ljuvene
Izrjeti joj tad mučeći
Ove uzdahe moje ognjene.
Tako riečju vriedja i zliedi
Prieka i huda, jao, saviše,
Zabraniti ako odredi,
Da uzdiše tko izdiše.

Nu ako je namienila
Već života moga osudu.
Ter uzhoće moja vila,
Da svakako umriet budu;
Zareče se pače u sebi,
Ne čut uzdahe od ljubavi;
Tko mre, uzdah jes [illegible] tr[illegible]i,
Da s njim život svoj ostavi;
Ali videć, da svjetlosti
Sebi obraća sve ljuvene,
Ako, ah jao, ne s milosti,
Da daj sasma nesmućene,
Tad s uzdasim daždeć grozno
Suza rieke, pismo, tvoje
Tužno skazanje i žalosno
Od ljubavi rjet ćeš moje.
Najprije počni: „Kad upazih
Vedra lica raj veseli,
Svietlo sunce oči drazih,
Sladki pogled, moj dan bieli:

Tada poznah, višnja kriepos
Da svu objavi vlas veliku,
Svu ujedno skupnu liepos
Stavi u samu tvu priliku.
Tiem ma duša naglo stupi,
I u oči dodje moje,
Ter u jedan pogled skupi
Svekolike sile svoje;
Tuj ljuvenieh raj zamira
Stanovita, zapanjena,
Ćudeći se čiem razbira,
Sva gorjaše zatravljena.
S jedne strane čuda mila
Razgledajuć sladko tim[illegible],
S druge ljubav i nje dila,
Bj[illegible] led srcem plam očima:
Nu čijem se sladko pusti
Željan pogled razmišljati,
Liepe oči, drage usti,
Rajsko lice, pram tvoj zlati,
Stat zapanjen put jednoga
Vele mogo nigda nebi,
Taj čas bi ga od drugoga
Prilegnula želja k sebi.
Ah, kolik krat čuh se rîti
Ja uzdišuć, višnji Bože,
Da se kako razlučiti
Svud moj pogled ovi može,
Da bih tako oda svudi
Gledajući u pokoju
Mogo uživat u razbludi
Svu ujedno liepu moju!
Jer s jednoga mjesta draga,
Kada drugo gledat [illegible]dim
Čiem me ovo, jao primaga,
Drugo gubim i ne vidim.

Od tada sam svedj želio,
Da zatvori oči moje
Ljubav, smrt li' da vidio
Liepos ne bih manju od tvoje!
Ja od tada ne opazih
Doli umrlu svietlos nijednu,
Ka od liepesti tvojih drazih
Ima u sebi zraku jednu.
Sve što imaše sviet u sebi
Liepa, draga i ljuvena,
Mnjaše mı se sve pri tebi
Ko pred suncem tmasta sjena.
Liepe žudjah rajske dike:
Zviezde, sunce i nebesa,
U koliko bjehu slike
Njih svietlosti tvoga uresa.
Tiem veće krat stah vapiti:
Već se biće me rastvori,
Da mi je u raju istakmiti
Lieposti ove s oniem gori.
S toga užežen milim plamom
Moj se oganj gojit pazih
Sladcieh misli dragom mamom,
Tihiem vjetrom uzdah plasih.
Tiem u meni svedj goreći
Taku plam je steko kriepos,
Da ja ne znam, ali veći
Oganj moj je, al tva liepos;
Jer da grozníeh suza nije,
Kiema boles, ka me mori,
Na čas vrući plam polije,
Da me prešno ne izgori,
Ja nemoguć nijedan dio
Ognja ugasit razgorjena,
Jao, život bi ugasio
Liepirica užežena:

Tako ista se muka meni
Milosnija vele kaže,
Neg li ures tvoj žudjeni
Gdi je ufanje me najdraže,
A to, jer suze u plakanju
Pomagat me ne prestaju,
I ako uzrok mom skončanju,
I život mi one daju.
Plačem tako sve me vrîme,
Nu ljubovnik mučeć viku
Pod srdašcem ognjenime
Tajeć ljubav mu veliku.
Tako gorim vas u sebi,
Nu moj oganj skrovan stoji,
Nije objavljen još on tebi,
Ka ga užeže i razgoji:
Ja i ljubav nitko veće
Ni domisli, ni se stavi
Od goruće, nu mućeće
I otajne meljubavi.
Moja mlados trpi i kuša
Muke one sve najgore,
Osudjena koje duša
Posried pakla podniet more.
Nu da je vrh svieh muka huda,
I najveće zlo ću rîti,
Nemoć jedno, jao, sred truda
Pred vil' dragom izustiti.
Nemilostan sasma pače
Nije, ni žestok sasma toli;
Jer se ciči daj i plače,
A ne muči u njem doli,
Mučim, i ako srce odpravi
Glas za milos tvu pitati,
Po sried usti rieč ustavi,
U uzdah se pak obrati.

Ali život čezne i vene;
Da su mućeći i uzdasi,
Vjetric pršeć oko mene,
Da ih ne čuje i ne izglasi,
Mučim, i ako glas ikada
Stan žestocieh muka uteče,
Od bojazni i od jada
Dostîgne se i presieče.
Ah, da glase tve mučeće,
Ke viek jezik ne otvori,
Zatravljena srca veće
Čuješ, niemo ko govori,

Ognjilo bi moje žalosne
Tužbe izelo, jao, iz stiene
Srca tvoga, jo! milosne
Iskre, ako ne ljuvene.
Mučim; ali bljedilo je
Na mom licu upisalo,
Jao, da zaman srce moje
Razgorjenu je ognju malo.
Veće, liste moj, se odpravi,
Gdi u družbi misli drazih
Srce i duša ma boravi
Ponesena u uzdasih.

To li bi te tko u pntu
Pito: ki je trud najveći?
Reci: tajat muku ljutu,
Želju i ljubav tvu mučeći.

ARIADNA.

Polužalostno prikazanje

u pet činjenja.

Imena,

koja ulaze u ovo prikazanje.

APOLO.
VENERE.
LJUBAV.
TEZEO.
ARIADNA.
SVIETNIK.
Skup ribara.
Skup bojnika Tezeovih.
PELINKO, } ribari.
BISERKO, }
Poklisar s plavi Tezea.
KORALJKA, Gostionica.
Glasnik prvi.
Glasnik drugi.
BAKO.
Skup bojnika Bakovieh.
JOVE.

MNOGO SVIETLOMU GOSPODINU

Marinku Frana Tudisi

vlastelinu dubrovačkomu

Ivana Frana Gundulića

pozdrav i poklon.

Medju mnoziem prijateljima, koji mene svjetuju i ljubežljivo sile, da *Ariadnu* moju budem na sviet prikazati, *Vaše Gospodstvo* navlašto je, komu ja u to pogoditi želim, ne samo jer toliko srčana prijatelja požudu u mjesto od zapovjedi držim; nu jer ista *Ariadna* nikoga nije držanija poslušati, nego li *Vaše Gospodstvo*, od koga i od Vaše družine s veliciema slavami bi jur prikazana u našem Dubrovniku. Tiem istino mogu rjeti, da od mene bi začeta, a od *Vas* i urešena i proslavljena. K *Vami* dakle *Ariadnu* pošiljem, i vele s draga je srca *Vami* u dar poklanjam, neka kako od stvari osobite i vlastite činite od nje, što hoćete. Ako uzbude pohvaljena, biti će čas *Vaša*, to li inako, *Vi* ćete je vriedni biti obraniti, kako prem gospodičiću takomu pristoji, čiem pod *Vašeg Gospodstva* krilom na svjetlos od svieta izhodi. Stojte zdravo.

Iz Dubrovnika na 4. Settembra (Rujna) 1632.

Ivan Sara Bona Vučićević

pjesniku.

Ariadna ostavljena
Tako liepo mladca cvili,
Da diklica ucviljena
Baka k sebi doć usili,
Ki ne samo nju prigrli,
Nu za slavu nje podpunu
Da joj u dar neumrli
Usried neba zviezda krunu.
Sad pravo je, u tve pjesni
Ti, ki vele ljepše skladaš
Neg ona ista nje boljezni,
Ljepšoj kruni da se nadaš.
Čestit ti se vienac svit će
Od neumrle lovorike,
Ki se slavno zelenit će
Vrh čela ti po sve vike;
Jer njoj zapad krunu krije,
A tvoj lovor, kako sada
Zelen je uviek, njemu nije
Smrti, zime, ni zapada.

Pripoviest ovoga prikazanja.

Budući se uharačila država i grad od Atene slati svako ljeto njekoliko mladića, koji se na sreću vodjahu kralju od Kandije, koja se u ono doba Kreta zvaše, neka budu vrženi u zahodnu smetnu gradju od Labirinta za jestojsku vrloj i strašivoj nakazni, koja bijaše do pása čovjek, a u ostalomu svemu kipu četveronožni vo i zvaše se *Minotauro*. Tezeo kralj, hrabren mladić i glasoviti junak, izvadjen i on na smrtni red mrzećega ugovora mučno trpeći u slobodnomu srcu nepravedno bezzakonje, odluči, ili vitežki poginuti, ili od težkoga harača rodni grad sloboditi. I tako s družbom od izabranieh mladića prebrodi na Kandiju, gdje s pomoći i po nauku Ariadne kćeri kraljeve, koju on bijaše obećo za vjerenicu uzeti, uljeze i izidje zdrav i živ iz zametnoga *Labirinta*, budući predobio, zaklao i pogubio strašnoga *Minotaura*. Tako slavan dobitnik sebe hrabreno obranivši i oslobodivši plemenito rodni grad od težkoga harača, s družbom veseo i čestit diže se put Atene s Ariadnom vjerenicom svojom, ku bez uprosa otca i matere nje on vodjaše. Ali u putu na otoku od Nasa, budući se hrabreni vojvoda izkrcao za na kraju prenoćiti, svjetovan od svojih svjetnika, pače usiljen i predobit od njih razloga ostavi speći na rečenomu otoku zatravljenu mladicu, koja budući se probudila, i našla se prevarena i izdana, plačući i zovući zaludu pobjegućega ljubovnika, veće mrtva neg li živa bez ufanja svakoga uzdišući izdisaše. Tada ljubav po odluci svega vieća višnjih bogova i po naredbi Venere majke svoje ostavljenu ljubovnicu nevidjena, vidjeno pomože; jer u to isto

doba iz nenadke sagnan od sile od vjetara Bako bog, dobitnik iztočnieh Indija, s hrabrenom družbom budući dojedrio, ne dobro na isti otok svoj stupaj postavi, a ucviljenu mladicu ugleda, koja neumrloga mladića zamjerivši i brzo oba po milosti i od blage i moguće Ljubavi, od stravljenieh ljubovnika čestiti vjerenici nadjoše se. Tako *Ariadna* srećna u nesrećah, ostavljena od svieta pomožena od neba, umrloga čovjeka na neumrlome bogu promieni.

Apolo.

Od nebeske sladke lire
Viečna straža Bog sunčani,
Ki po višnjoj liepoj strani
Zlatna kola zrak prostire,
Od znanieh kralj djevica,
Ke stanuju vrh Parnasa,
Eto na sviet sad ukaza
Slavnu svjetlos vedra lica.
Ne, jer opet ljuta zmija
Jedom, ki se u njoj čuje,
Nebo smuća, zemlju truje,
Rieke suši, ljude ubija;
Ne, jer opet svjetlos draga
Od pogleda umrloga
Željnu misao srca moga
K sebi zove i premaga;

Neg li samo, o gospoje,
Dodjoh Sunce ja s nebesa
Sred vašega svietla uresa
Za uživat zrake moje.
Ćujte, blage u ljubavi,
Milieh pjesni sklad uljudni,
Vašieh oči zrak razbludni
Od kojih je uzrok pravi.
Čujte izdana ljubovnica
U pustomu sama kraju
Kako uzdiše, jao, u vaju
Peruć suzam liepa lica,
Može bit vam da se zgodi
Sred sadanjih vidjet sprava
Davnju kriepos starieh slava
U spjevanju novom odi.

Činjenje prvo.

SKAZANJE PRVO.

Venere i Ljubav.

Ven. Ah, poprav je srećno čudo,
Da te sad sam ja zastala
Vrh pomorskieh ovieh žala,
Sinko, sladka ma razbludo!
Ljub. Što želiš, majko ma, što žudiš, božice,
Sve pitaj bez srama u moje desnice!
Jeda liepos tvoga uresa
Hoće, da luk napnem odi
Suproć bogu komugodi
Od mora, ali od nebesa?
Da koji, hoć' li ti, umrli na svieti
S tve rajske liepostí uzbude gorjeti?
Ven. Ma besjeda sad ne pita,
Da itko uzdiše s mene u sebi,
Ni od bogova višnjih s nebi,
Ni od umrlieh ljudi od svita.
Čuj, što hoću, čuj, što želim,
O dietešce liepo moje,
Čuj me, zašto volja ovo je
Boga Jova, što ti velim.
Ter plam viečni tvojih striela,
I lûk zlatni veće spravi,
O jedina ma ljubavi,
Na visoka slavna djela.

Ljub. Zapovied se svaka ina
Tva saviše, majko, gleda,
Gdje razbludom zapovieda
Sladka molba tva jedina.
Eto sam pripravan na tvu rieč, na tvoj glas
Položit ovi dan lûk, striele i svu vlas.

Ven. Neće liepi bog Apolo,
Koji nosi dan po sviti,
Sred valova zatvoriti
Zlatnu zraku, viečno kolo,

Sinko, draga ma ljubavi,
A na otočne ove žale
Pun vojvoda slave i hvale
Ustavit će svoje plavi.

Oni slavni vojevoda,
Ki je stupaj izvadio
Iz strahoće od zahoda,
U kom nesja viek dan bio.
U vitežtvu u hrabrenu
Ostavivši vrhu trave
Zlu nakazan poraženu
Bez života i bez glave.

Ljub. Ka uredba, ka požuda,
Ko li od slave novo ufanje
Opet na svoje rodno stanje
Tezea vodi sad ovuda?

Ven. On pun slave neizrečene
Veseo u sva mlada ljeta
Želi, neka vidi opeta
Grad uzmožni od Atene.
Tiem od mora sada brodi
Valovite sinje vode
S mnoziem plavim, pun slobode,
Kieh u svoju družbu vodi.

Od Krete ga kralja sliedi
Liepa kćerca pobjegnća,
Ka u ognju sva goruća
Za njim vehne, čezne, bliedi;

Što ga učini (ah milosti
Od ljuvena srca mila!)
Od mučnoga sasma dila
Dobitnikom slavniem dosti.

Ljub. Ja sve to dobro znam; jer sve, što reče ti,
Učinil ja jesam, djelo je me vlasti.

Ven. Da čuj, sinko, ter se gani
Kažuć milos dragu u licu,
Kraljevsku će djevojčicu
On ostavit u ovoj strani.

Bez ufanja, bez veselja
U oholoj ćė u pameti
Moguća se toli rjeti
Od umrle slave želja?

Koje uzdahe, jao, i koje
Tužbe i cvile čuti ima
Povjetarce s nebesima,
Ka povrh nas ovdje stoje.

Ah kako će, jao, do skora
U žalosti jadoviti
Gorkiem plačem svi zamniti
Bližnji otoci, bližnja mora!

Ljub. Bez uzroka neće vieku
Bit cviljenje to čemerno,
Ako u varku pasti prieku
Pravedno će srce i vjerno.

Ven. Ali kaž' mi, sladko ufanje,
Ma ljuvezni, sinko mili,
Da pustit ćeš ti, da cvili
Rajska liepos, gdi je tve stanje?

  Ti ćeš pustit da pogine
S himbenieh budîeh sprava.
Jao, mladica tač gizdava
I tač vjerna nad sve ine?
  Ter će ostat na otoku
U pržinah žala ovoga
Zatvorena liepos mnoga
U čemeru u žestoku?
  Ah, mladjahna djevojčica
Ostat li će uzdisaje,
Zasve tvoga carstva da je
Sviem priklona službenica?
Ljub. Ah, ne reci to se ikada,
Ah ne budi viek istina,
Da u kraljevstvu, kojim vlada
Moja svietla vlast jedina,
Vjerna sluga naći bude
Za svu platu gorke trude.
  Srce mu ću tvrdje i jače
Ja svezati uzam noviem,
Ranit ga ću većma pače
Svemogućiem strielam oviem
A neka se pak po sili,
Ako uzmože, od nje oddili.
Ven. Neka Tezeo od sve podje
Pogrdjene vjerenice
Ištom da vlas tve desnice
Njoj na pomoć blaga dodje.
Ljub. Od goruća plama u sebi
I od mogućieh ovieh strila
Čini, što hoć', majko mila,
Ko je ugodno većma tebi.
Ven. Prije neg sunce u pučinu
Zautra zrake sve podune.
Ter od svieta strane pune
Razlikosti s noći izginu;

U mjesta će vjetri ova
Po smućenoj sagnat vodi
Tebanina, ki se rodi
Od Semele i od Jova.
Tako je sinko, viečno vieće
Vrh nebesa odlučilo,
I Atlantov sin je dîlo.
Izvršiti pošo veće;
Otišo je Merkurio
K kralju, koji vjetrim vlada,
Da bi od volje višnjih sada
Glas mu stavan naviestio.
Ti, kom stupaj on postavi,
Potom na žao ovi stane,
Čin' cieč liepe Ariane
Da se užeže vas ljubavi,
Ter od take čini moći
Tvoje u njemu vruće plame,
Da ufa, da mu od nje same
Mir i pokoj može doći,
Ni od takoga ljubovnika
Sladku želju, plam čestiti
Bude liepa pogrditi,
Ali ostavit do vîk vîka.
Pače učini, da sve ine
I radosti i ljubavi
Veće u zabit ona stavi
Cieć požude te jedine.

Ljub. Smiri se misao tva, majko ma ljuvena,
Gorjet će obadva s jednoga plamena:
Ljubav sam ja mila, kletvom ti objetam
Vrh luka i strila, kù činim voljno sam.

Ven. Po načinu liepu ovakom
Kolici će, o Ljubavi,

Po dobitnoj vriednoj slavi
Nebo uresit novom zrakom?
  Jur u poljih punieh gizde,
Sred kieh sunce hram svoj ima,
Vidju medju svjetlostima
Zlatan vienac činit zvizde.
  Ali koja buka ovo
Od trubalja i od glasa
Povjetarcem sad se ukaza?
Što bit može? što je novo?

Ljub. Ah, nut plavi koliko je!
Puna ih je strana svaka,
Svrni liepe oči tvoje,
Ter pogledaj, ter vidj paka,
  Nebi l' rekla za istinu,
Majko, dobro moje milo,
Da se je more u planinu
Punu dubja obratilo?

Ven. Ah, ja svaki stieg ponosni
Dobro poznam i sred vode;
Nu ti grčke vojevode,
Ono je Tezeo nemilosni!
  O kolike prehrabrene
Čete, svaka na ponase,
S njim s visocieh drieva slaze.
Pod oružjem narešene!

Ljub. Gleda' ohola čela zgara,
Ka gizdava perja rese,
Gledaj, štiti gdje svjetle se,
Čiem zrak sunčan u nje udara.

Ven. Na zemlju eto sad postavi
Veće stupaj svoj iz voda
Plemeniti vojevoda,
Vidiš li ga, o Ljubavi?

Ljub. Medju množtvom, ko bez broja
Oko njega od svudi je,
Još ga ne znam naći; gdi je,
Ukaž mi ga, majko moja!

Ven. Gledaj, on je mladac oni,
Ki se put nas uputiva,
I u vezenu zlatu sîva
Po odjeći po svioni.
Vjerenicu liepu nu ti,
Kako uzdrži rukom svojom,
Ah, s tihoćom liepom kojom
Gizdav stupaj milo puti!
Nut, razbludno zamišljena
Ko se kaže sva u sebi,
Ko vedrina svietla od nebi
Lica resi nje ljuvena!

Ljub. Gnjiev i milos veće od sada,
Jao! od hude česti svoje
Na srdašce slazi moje,
Ter me gorka žalos jada.

Ven. Da ti nastoj, ma Ljubavi,
Blaženu ju učiniti,
Ja ću se u to zabaviti
U moru, ali u dubravi.

Ljub. A ja, ovako liepo dîlo
Da po meni svrhu primi,
Nevidjen ću medju njimi
Stanovati rado i milo.

SKAZANJE DRUGO.

Tezeo, Ariadna, Svietnik i skup bojnika Tezeovih.

Skup. Ako u kraj rieke Izmena
Plemeniti glas prostira

Sladkoskladna grčka lira
Neka budu pohvaljena
Herkulova slavna djela,
  Zgoditi se vieku neće,
Da će mučat grad Atene
Slavne dobiti i hrabrene,
S kieh sad svietao i pun sreće
Kralj je dobri, ki ju vlada.
  Pjevati će kufi bili,
Pjevati će vile od mora,
I one koje posried gora
Vode o zori tančac mili
Pri kladencu u dubravi,
  Ter će rjeti, ko porazi
Nedobitan zlu nakazan,
I ko po njem bi ukazan
Put, po kom se smiono izlazi
Iz zahoda smetenoga.

Tezeo. Vitezi hrabreni, o družho od truda
  I od časti, ka meni, u pomoć bi svuda,
Skoro će svanut dan, kad ćete doći vi
  Na željni rodni stan, ponosni u slavi,
Gdje svaki čestit prem, zagrlit vrat ima
  Ljubovcam draziem, sinovim milima.
Ku rados izbranu, ku ćemo ćutit slas,
  Oružje na stranu kad stavi svaki nas,
Kad budem s vami ja pokojan viditi
  Od rodnieh oganja dim k nebu hoditi!

Skup. Sladko je djecu svu, i sladko i milo
Ljubovcu gizdavu primiti u krilo;
  Ali manja čas nebude
Ljudem koji slavu ljube,
Za čas liepu kad pogube
Podnosit se vide i trude.

Gdje nebesa najgnjevnija,
Gdje svedj mora smućena su,
Val se s valom svedj razbija,
Sliedit ćemo volju tvoju.

Tezeo. Dosta smo podnîli pogube i smeće,
Vrieme je, dom mili da vidi svak veće;
Da rados svak svoju uživa s ljubavi
U miru, u goju, u igrah, u slavi.

Sviet. Umrla kriepos, dim bez snage ostaje,
Ako joj za trudim pokoj se ne daje.
Dobiti grde sve i srca gnjieve se,
Ako vienci od slave čela im ne rese.

Tezeo. Na luku podjte vi, i pomnja budi vam
Od vojske, od plavi ja ću ovdi ostat sam,
Ter dočiem sred mraka tmastu sjen studenu
Od zlatnîeh od zraka strieljanja izdenu,
Draziem ću pokojom sred liepe zeleni
S gizdavom vil' mojom razsladit sve me dni.

Skup. Ah! blaženi i čestiti
Da bi svi sni vaši bili
Ah! da s zorom danak bîli
Oba bude probuditi
Samirenieh u pokoju.
Što cknenjem od hoda ustavljamo odluku,
Kom svietli vojvoda šlje nas svieh na luku?
Hodmo, neka on njegovi
Svrhu poda sladkoj želji,
Hodmo veće, prijatelji,
Hodmo veće, vitezovi!

SKAZANJE TREĆE.

Tezeo, Ariadna i Svietnik.

Tezeo. Jao! ki od straha biljeg meni
Kaže liepo lice tvoje,

O životu moj ljubljeni,
O srdašce sladko moje!
Ah! razvedri, dušo, veće
Zrak lieposti prepadene,
Skoro oči tve vidjet će
Svietle mire slavne Atene.
Tu ćeš, ljubi liepa moja,
Ti kraljica u svjetlilu
Gospodovat sred pokoja
Vodeć sladko mlados milu.

Ariad. Ah! dopusti čiem rodjenu
Zemlju ostavljàm, brače, sada,
Daj uzdahom jedniem mlada
Da počastim uspomenu.
Za istinu svies ma sudi.
Poznam dobro, ma ljuvezni,
Da su gorke tve boljezni
Moje muke, moji trudi,
Ali od prsih majke mile
Djevojčica odkinuta,
Uzdržati veće puta
Svaki uzdah neimam sile,

Tezeo. Sviem je dobit plemenita
Od nakazni pogubljene,
Od zahoda sviem skrovita
Sladke i drage uspomene:
Nu veselo lice tvoje
Ako oči me ne paze,
Sve dobiti slavne moje,
Sve me slasti gorke izlaze.

Ariad. Uzdisati sili mene,
Sladki brače, želja mnoga
Od izdana ćaćka moga
I od majke prevarene.

Jao nu boles veće ustavi,
Dragi pogled, dušo, smiri,
Plemenitoj u tvoj vîri
Razgovor je meni pravi.

Tezeo. Ah! ne može bez žalosti
Mjesta ostavit sva rodjena,
Tko sred prsi bez milosti
Srca neima od kamena;
Ali veće mlados tvoju
Smiri, liepa djevojčice,
Ter s ljubavi u pokoju
Tve razvedri rajsko lice.
Sladku i dragu svjetlos vrati
Sunčaniem tviem očima,
S mnogom srećom kraljevati
Narodim ćeš čestitima.
Kraljîca ćeš svietla biti,
Bit će slavno svud tve ime,
Pram ćeš zlatom naresiti
I kamenjem predrazime.

Djevojčice grčke izabrane,
Kieh lieposti s suncem lete,
Dvorkinjice vjerne i znane
Umiljeno služit će te.
Nu prije nego ijedna druga
Na trenuće tvoje zgledno
Ja ću letjet vjerna sluga
I ljubovnik tvoj ujedno.

Služit te ću, moj životu,
Dvorit te ću, ma ljubavi,
Ah jao! ištom da ljepotu
Mirnu gledam, ka me travi.
Ah! razvedri lice blago,
Tvoj drag ures razveseli,

O sunašce moje drago,
Kiem mi siva danak bieli.
  Trud, ki dragu rados diže
Tvom pogledu sladkom sada,
Me srdašce, jao! saviše
Tužno mori, smrtno jada.

Ariad. Tako sladko k srcu shodi
Tva besjeda sad medena,
Jur da svaka uspomena
Rodnoga me mjesta ohodi.
  S Bogom! majko moja mila!
S Bogom! ćaćko moj izdani,
I ti, s Bogom! zemljo ostani,
U koj sam se porodila.

Tezeo. Ah! kralj koji u svjetlosti,
Ki li vitez sviem hrabreni
Paše s većom čestitosti
Sad od mene mač zlaćeni?
  Eto mi je dopušteno,
Eto pogled moj uživa
Sunašce ono razvedreno,
Ke moj život prosvjetljiva;
  Nu jur sunce pri pučini
Svietla u more kola krije,
Navideći, da jedini
Sunca moga zrak svjetlji je.
  Eto veće dan uteče,
Čiem noć prvi mrak prostira,
Ovo je doba, na daleče
Kad od sebe svak trud tira.
  U ovo vrieme od pokoja
Ne bismo li i mi odi
Počinuli, liepa moja,
Gdje se pravi mir nahodi?

Bolje nam je noćit veće
U divjemu mjestu ovomu,
U ubogu stanu, komu
Vlažni ševar krov podplješće.
Neg na more poć opeta
Na mu zlatnu plav veliku,
Gdi i malahan vjetric vîku
S krajem vale svadja i smeta,

Ariad. Drag i ugodan stan će biti
Brače, s tobom vazda meni
Medju vihrim, gdje smućeni
Val je morski jedoviti.
Ištom da sam tebe blizu,
O ljubavi ma jedina,
Mirna bit ću sred planina,
Gdje najveće pustoši su.

Sviet. Ali mi se vidjet čini,
Ali istino vidim veće
Onamo u onieh sjenah tmini
Na čas treptjet plam od svieće,

Tezeo. Ah! pastirski stan po sreći
Da kigodi ono bude,
Gdi izpokojit san družeći
Sladko ćemo danje trude.
A kad sine zora mila,
Opet ćemo za put dragi
Na jutarnji vjetric blagi
Odriešiti jedra bîla.
Put onieh veće strana
Sa mnom stupaj tihi upravi,
O gizdava ma ljubavi,
O kraljice !zabrana.

SKAZANJE ČETVRTO

Biserko, ribar od skupa i skup od ribarah.

Biser. Svietle ti su i vesele,
Vedro nebo, zviezde tvoje;
Veselije nu su vele
I svjetlije oči Zorke moje,
Kiem srdašce me otvori,
Da u viečnom ognju gori.

Skup. Jur je sunce ugasilo
Svoj gorući zrak u moru,
Po nebesieh eto goru
Jasne zviezde sviete milo,
Vrieme je, družbo, što činimo?
Lov iz mora da vadimo.

Sada skrovno i mučeće
Na luku vam poć je trîba;
Jer sumnjiva često riba,
Čiem se od straha uzpromeće,
Kraje okastoj razdre mreži,
Ter izlazi tuda i bježi.

Mi ćemo u to počivati
Bez svjetlosti ovdi ine,
Izvan ku nam zviezde čine,
Kom se nebo vidi sjati,
Blazneć tiho u ljuvezni
Sne presladke skladnom pjesni.

Skup.

O jasnosti vedre i čiste,
Kom se tamna sjena resi,
Svjetlo blago od nebesi
I kamenja draga vi ste.
Višnjieh polja liepe vile,
Ke u skutu bistra mora

Uživate s neba zgora
Viećne vaše zrake mile.
  Zašto pomno vaša lica
Pazi umrla želja mnoga
Jur od ognja nebeskoga
Sviem požudna ljubovnica?
  Ne bi za to, da zrak mili
Vi nam ikad skrile jeste,
Jer goruće volje nijeste
Druzîeh nikad pogrdili.
  Nu vi liepe, koli prieke,
Svietle zviezde pune uresa,
Koje sjate sred nebesa
Umrloga lica u vieke.
  Sad kažete zrak milosni,
Sad krijete nami svieme,
U srcijeh budeć tieme.
Sad smieh mili, sad plač grozni.
  Ah jao! ako vi žudite
U gorjenju slikovati
Jasne zviezde, koje sjati
Po nebesieh svedj vidite,
  Zviezde od zemlje liepe i drage,
Stojte s istom svedj prilikom
Daždeć rados ljubovnikom
Proz poglede mile i blage.

Činjenje drugo.

SKAZANJE PRVO.

Tezeo i Svietnik.

Tezeo. Ako se od puti, me srce, možeš rît,
Ko ćeš se prignuti, koli ćeš, jao! pustit
Medju oviem otocim, na kieh se ne vidi
Neg stienje strašno svim, klisure i hridi
Na, žalu studenu, na goloj pržini,
Tvu dušu ljubljenu, tvoj život jedini?

Neharniče, ter je tvoja
Misao onu ostaviti,
Ka za tebe, jao! sliediti
Sva ostavi dobra svoja?

Ti si krunu, s kom na glavi
Svietla si se porodila,
Ariadna, pogrdila,
Cjeća moje, jao! ljubavi,

I ti, dušo moja, paka
Da tvo) ures sa mnom bude,
I celove i razblude
Ostavila od rodjaka,

A ja moć ću, ah jao, djela
Od mramorne nemilosti
Prosut bez tve sad lieposti
Na plah vjetar jedra biela?

Jao! to moć ću? srca od stiene;
Ne misleći sred kieh strana,
Gdi i kako sad izdana
Ti ostaješ, brače, od mene.
Što ti valja da me stravi
Kroz tu rajsku tvu ljepotu,
I da si uzrok mom životu,
Jao! i mojoj viečnoj slavi,
Ako hudjī zvieri od gora
Ja, to ništa nemareći
Od tebe se sad uteći
Spravljam, dušo, preko mora?

Svjet. Još čini rat mnogu, natječuć još se rve
Proć liepom razlogu smućeno srce tve;
Stravljenu svies tebi, ah! vriedja saviše
Plam nečist u sebi, ki tvu vlast užiže
Jur silnih, zasve da prikoran vrh svieh
Od tvoga pogleda, od misli tvojieh.

Tezeo. Ljubav je nemila toliko tvrdime
Vezom, jao! smrsila srdašce tužno me
Da ako moja sviest ište ga odriešit,
Muku, trud i boles čujem, jao! za umrît.
Ali mi veći jad zadava strašni grieh
Od vjere, koju sad pogrdit ovdje htjeh,
Grieh, vajme! sasma priek, za viečni nepokoj,
Ki neće stavit viek u zabit život moj.

Svjet. Pod posluh ljuveni čiem bude srce stat,
Istine moć mu nij razvidjet, ni poznat.
Pogrdit vjeru onu grieh nije nikada,
U ognju sionu užežen koju da;
Jer kletva nije toj, ljubovnik ku tvori,
Mladici gizdavoj, u bludu čiem gori,
Pače se može rjet, gledavši k istini,
Da je kriepos i pamet. kad se od nje promîni.

Tezeo. Odveće je na sem svîti
Tvrde i vrle taj naravi,
Tko od uza od ljubavi
Može odriešen svedj hoditi,
Mučno može da promîni
Blagu odluku mislim prikom,
Tko drag pogled, jao! silnikom
Od svojieh želja učini.

Svjet. Ako uzmožnos, s kom uzrasti,
I kraljevsko srce tvoje
U požudah sada stoje
Od uresa vedre časti;
Ako scieniš vječnu slavu
Ti ne manje u životu
Neg li žensku tu ljepotu,
Ku spoviedaš tač gizdavu:
Ah nu što će rjet od tebe
(Uzmi sa mnom mislit sada)
Bani i kralji, kiem se vlada
Micene, Argo, Sparta i Tebe?

A to, vldeć sred tvojega
Svietla grada stat kraljicu
Pobjegućn djevojčicu,
Došlu iz mjesta iz tudjega.

Slavna je hvala čudne moći
(S podsmjehom će govoriti)
Dobitnik se oglasiti
S tudje varke i pomoći.
Tako ženska ljubav prika
Tvoj hrabrenoj vlasti veće
Svietlu zelen potamnjet će
Od bojnieh lovorika.
Kaž mi, ko ćeš podniet moći,
Da u tvoj slavi gleda Atena.

Gdje kon tebe bludna žena
Stoji u dne i u noći?
  Bit ćeš uzrok, gnjievna s toga
Mrmoreći da izreče:
Da li ova krunu steče
S huda djela nečasnoga?
  Da li vrh nas vlast prostire,
I kraljica je premoguća
Jedna žena, jao! bjeguća,
Bez poštenja i bez vîre?

  Ah! ka želja sad na svieti
Od ljubavi i od časti
Smeću čini svojom vlasti
U sumnjivoj moj pameti!
  Nu tuj prirok tvoj nevrši,
Ni naš prikor, gospodine;
Jer su hudje stvari ine,
Ke još jezik moj uzdrži.
  Žalosniem su majkam svima
(Što naš obćen jad uzroči)
Tužna srca, plačne oči
Za draziem porodima,
  Kieh ćeš huda htje izniti,
S ke smo jošte svi porazni,
Da nje bratu zloj nakazni
Proždrstvo se njim nasiti.

  Ah! nu misli, ka je tva želja,
Ke li naše, jao! nevolje,
Čiem ti stavljaš na prestolje
Sad kčer kralja neprijatelja.

  Tvoji gradjani s kiem pogledi
S kiem li srcem gledati će,
U svjetlosti slavne srîće
Hudi uzrok sve njih zledi.

*

Ah žalosti! ah prikora!
Da se gane stanac kami,
Kraljevat li medju nami
Našega će kći zlotvora?
Kom za harač zao saviše
(Ah jao, tužna uspomena!)
Naša djeca ne odhranjena
Svako ljeto dana biše.
Ah! ter jedan zrak na svîti
Tamna lica umrloga
Liepu svjetlos od razloga
Moć će dotle zasjeniti,
Da kraljestvo i čas tvoju
Zaboraviš ti neredno
Za želenje tašto jedno
Ćud visoku grdeć svoju?

Tezeo. Čiem mogu otvorit na suncu očî me,
Ne ćeš nigda rît, u nijedno, znaj vrîme,
Da želje ijedne vlast veća je u meni,
Nego li svietla čast, kom slovu moje dni.
Gospodstva, vjerni moj, dostojan čovjek ni,
Ki sluga volji svoj tamna se učini.

Svjet. Ah! ko svîes ma grede u miru s veseljem
S razumne besjede, s hrabrena srca prem!
O krieposti plemenita,
Na nebu se ka nahodiš,
Odkle u svietla srca shodiš
Od kraljeva sega svîta,
Gdi s oružjem bude doći
Svemoguća tvoja sila;
Ne ima ljubav, ni nje strîla,
Jad, ni omraza nijedne moći.

SKAZANJE DRUGO.

Poklisar. Tezeo i Svjetnik

Pokl. Pomorci su vješti i znani,
Tvojim plavim ki vladaju,
Spravni, samo što čekaju
Tve došašće, kralju izbrani!
Po nebesieh jur se čuje
U blag način drag i sladak
Šušnjet njeki gizdav hladak,
Ki na put nas svieh klîkuje.

Tezeo. Opeta, vjerni moj, vrati se, ter ćeš rít
Vitežkoj družbi svoj, da s njima sad ću bit.
Ko vidiš, kaži svîm, da sam se digo ja,
I da se jur k žalim stupaj moj približa.
Ah! odkli se dielit triebi,
Dielimo se, hodmo veće;
Gorka muko puna smeće,
Ku me srce ćuti u sebi,
I ti sa mnom doć se spravi,
Jao! ter viek me neostavi.

Svjet. Žalosne boljezni na svietu nije te,
S vremenom koju dni napokon neskrate;
Nu vele prije od svieh, ke nam jad gork čine,
Od rana ljuvenieh muka i trud pogine.

Tezeo. Meni se nehaje, da vrieme ali smrt
Ranu ovu, koja je u srcu, bude strt.
Ali, vajme! da ostane
U ovakoj hudoj sreći
Sred pustošne ove strane
Moje duše dio veći;
Da ostane djevojčica
Kraljevskoga od plemena
Sred klisura i litica
Ovdi od mene ostavljena:

Taku u sebi boles ćutim,
Da ja neznam, cieć gorkoga
Odielenja ko se putim,
A ne umrem prije toga.

Svjet. Vedrina tva nemoj cieć toga strah imat,
Višnja će milos njoj podpunu pomoć dat.
Tiem se opet vratit će na mjesta sva rodna,
Vesela s te sreće i svojim ugodna,
Čestita, gdje paka sve dni će svoje vidit:
Jer milos rodjaka nemože se uvrîdit.

SKAZANJE TREĆE.

Pelinko i skup ribara.

Pelin. Nevoljniem putnicima
Počinuti nije moći,
Svedj po tamnoj idu noći
Drage i tihe sne druzima
I pokoje smetajući.

Skup. Il na istok sunce sine,
Ili u sinje more zadje,
Da od misli pokoj nadje,
Ke mu u trudu stati čine,
Zaman ište, tkogod vlada.
Nu jur zviezde bliede ostaju,
Bielom rukom jasna zora
Od koralja vrata otvora,
Sred istoka koja sjaju
Čistiem zlatom narešena.

Skup.

Zoro liepa, zoro biela,
Zlatniem stupom nebo uresi,

Zrak objavi,
Dan donesi;
Hodi vedra, hod vesela
Ljubovnika starca ostavi.
  Bog sunčani stavio je
Zlatnu uzdu svojim konjima,
Jur iz mora zrake svoje
Meće i k nebu put uzima,
Da sne izagnu tamne svima,
Otvorene trepte oči,
Prostri, prostri zrak s istoči,
U kom nam si dan doniela,
  Zoro liepa, zoro biela,
Zlatniem stupom nebo uresi,
Zrak objavi,
Dan donesi,
Hodi vedra, hod vesela,
Ljubovnika starca ostavi.
  Noć s mjesecom i zviezdami
Skupiv tmastu svu koprenu
Drugo nebo svojim igrami
Ide uresit noseć sjenu;
Cviet, na busu ki je zelenu,
Sunce prosi, rosu pita,
Hodi draga, hod čestita,
Zemlja te se je uželjela.
  Zoro liepa, zoro biela,
Zlatniem stupom nebo uresi,
Zrak objavi,
Dan donesi,
Hodi vedra, hod vesela,
Ljubovnika starca ostavi.
  Tih kladenac romoneći
Zove svjetlos dana draga,
Slavic perja sva čisteći

Vrhu gnjiezda pjesni slaga,
Na pršenje hladka blaga
Sládko trepti vrh od mora,
Tance vode vile od gora
Reseć cviećem vedra čela.
  Zoro liepa, zoro biela,
Zlatniem stupom nebo uresi,
Zrak objavi,
Dan donesi,
Hodi vedra, hod vesela,
Ljubovnika starca ostavi.

Činjenje treće.

SKAZANJE PRVO.

Ariadna, Koraljka i skup ribara.

Ariad. Zasve da me vjera mnoga
Tvrdi i ljubav prevelika
Od svietloga kralja moga,
Od dragoga vjerenika,
Istom u sni i u javi
Sred srdašca, jao, sumnjiva
Mrazan njeki strah boravi,
Ki vas život obujmiva.
Da nije ovo moj mladosti
Jadni glasnik i tužbeni,
Jao, od muke i žalosti,
Koja doći ima meni.
Ki smućenoj duši mojoj
Zlu bojazan nosi sada
U strahoći zloj njekojoj,
Ka me hudje svedj prepada.
Skup. Često, gdi ima šteta prieka
Doć po uredbi višnjoj hrla,
Činî otajna prepas njeka,
Da goneta svies umrla,
Proročica od zla svoga.
Aried. Jao, još svjetlos zorna mila
Zrak ne slaše s neba zgara,

Kad, buduć se probudila,
Iskah moga gospodara.
Po pernici bieloj mani
Stokrat prostrieh ruke oboje,
Jeda tužna u koj strani
Nadjem pokoj duše moje.

Kor. Kćerce mila, razlog nije,
Da se liepos tvoja smeta,
Drag razgovor uzmi opeta,
Kralj vjerenik blizu ti je.
Istino je pošo k žalim,
Za prigledat plavi svoje
I za vidjet, mirno ko je
Sinje more s tisim valim,
I ako veće drazi i sladci
Sred blagoće i tišine
Za vaš put se čuti čine
Pomoćnici zorni hladci.

Ariad. Ali posried noćne sjeni,
Jao, što mi se muče ukrade,
Što me ostavlja samu sade,
Što nevraća još se k meni?

Kor. Od lieposti poman tvoje
Tihiem stupom on se oddîli,
Da ne smete sanak mili
I ugodne tve pokoje,
Misleć netom jedra stavi,
Hrlo opeta po te doći,
Neka brodit bude moći,
Ki čas stupiš ti na plavi.

Ariad. Sve je tako istino, ko veli rieč tvoja,
I da, jao, nije ino, vjerovat hoću ja.
Ako kadgod s tve lieposti
U srdašcu strah je ovomu,

Vjereniče dragi, prosti
Gorućemu ognju momu.
Skup. Vazda ufa, svedj se boji
Mlados, ka je zatravljena;
Nu htjej danas vlast ljuvena,
Da bojazan tašta broji
A ufanje istino se.
Kor. Nu ako podat uzaznaju
Glase istine tvojoj želji
Ribari oni prijatelji,
Koji ovdje prebivaju,
Ah, tako vam svedj kazale
Zviezde čestît zrak veseli,
Prije zore vidjeste li
Koga ovuda sit na žale?
Skup. Pripravila prem se biše
Zora gonit tmine od noći,
A ovdje se ustaviše
Dva viteza čudne moći,
Odovle se oddieliše;
Tu se vidje k njim pridoći
Jedan bojnik, i ko rieše,
Uprav luke put ùzeše.
Kor. Da čuste li vi po sreći
Bližnje žale gdi zamniti
Na trubaljah glas, aliti
Na ki ini vapaj veći?
Skup. Ni u bukah, ni u glasih
Muklieh trubalj bojna biesa
Sklad se smete pjesni drazih,
Ni tišina noćna uresa;
Na svjetlosti zviezda blazih,
Pod vedrinom od nebesa
Proveli smo mirne čase
Družeć pokoj drag uza se.

Kor. Ah! što veće sada tebi,
Draga kćerce sumnju uzroči,
Razveseli liepe oči,
Zamišljena još si u sebi?
Jeda neznaš, u zamienju
I u kojoj buci stane
Nebo i zemlja s svake strane,
Kad je vojska na dieljenju?

Ariad. Sladko ufanje, s kim boravi,
Ah jao, želja moja sama,
Od srdašca ti si mama,
I drag vjetric od ljubavi.
Ljubko ti me, jao, i milo
Od svud blazniš i njeguješ,
Neka sa mnom svedj stanuješ,
Hodi, hodi u me krilo.
Hodi ufanje, hodi raju,
Hod blaženstvo me veliko,
Trudne prsi, ah, koliko
Dobrovoljno stan ti daju.
To nebesa milostiva
Našla svaka želja tvoja,
Povedi me, draga moja,
Gdje sunašce moje sîva.
Povedi me, gdi od moga
Srdašca je dio draži,
Ukaži mi, jao, ukaži
Vjerenika ljubljenoga.
Jao, od želje duša poje,
Povedi me veće sada,
Gdje ću pokoj naći mlada,
Gdje ću vidjet dobro moje.

Kor. Mirno srce, vedro lice
Veće objavi, ter upravi
K moru stupaj tvoj gizdavi,
O kraljevska djevojčice!

Ariad. Prijateljska družbo, s Bogom!
Veseo večer, jutro milo
Da bi vami dohodilo
S čestitosti vazda mnogom.

Skup. S Bogom! i ti podj čestita,
Ljubav dvorna draga i mila
Tvom srdašcu samirila
Dni smetene, trudna lita
Viečnom dragom svom radosti.

SKAZANJE DRUGO.

Biserko, Pelinko i skup ribara.

Biser. Da dá višnje vlast desnice,
Da od sreće danas hude
Prorok srce me ne bude,
Ah nevoljna djevojčice!

Pelin. Nu koja te stvar prepada!
Što ti žestok trud uzroči?
Što k nebesom dižeš oči,
Pak uzdišeš, ko pun jada?

Biser. Ja se bojim s mudriem svjetom
Zasjedami i prevaram,
U pameti koje stvaram
Mladjahniem oniem lietom.
Cieć tolike, jao, lieposti
One svietle sviem gospoje
Od bolesti i od milosti
Skončava se srce moje.

Pelin. Ah! Biserko, odkli ishodi
Ta bojazan, ka te jada,

To odkriti nami odi
Ne budi ti mučno sada,

Biser. Ah, viteza vi onoga
Dočuste li svi veljenje,
Koji s mnogo sad razloga
Pospješaše oddieljenje?
Još na pamet staviste li
Čine, ke mu drugi ukaza,
Gorku žalos, jad dreseli,
I uzrok svoga vas poraza?

Pelin. Vidjeh sve, i kako razumjeh sviesti mom,
Predobit onako medju snom i trudom,
Stavljam se od toga, sve mi se učini
Prije dana bieloga, da onako u tmini
S mogućieh besjeda žalosno ucviljen
Dîelit se ureda jedan bi usiljen.

Biser. Da jeste li pak vidili,
Ki u trudu jadovitu
Skončavaše strah nemili
Gospodju onu plemenitu?
Ne čuste li s uzdasima
Nje govore plačne svima?

Skup. Jao, što kažeš ti nam sada?
Ah jao, što nam spomenjivaš?
O mladice puna jada,
U nevolji ka prebivaš,
Sad bojazan tva žestoka,
Poznam, da nije bez uzroka,

Pelin. S besjede moguće usiljen na to bit,
Uzdisat goruće i s tiem se sviem dielit,
Jao, noćno se oddieliti
U žalosti i u vaju,
Na ovakom pustu kraju
Liepos dragu ostaviti,

Nije bez svjeta to nikada,
O nevjerni sviete sada!

Biser. Ah, ke srce, višnji Bože,
Toliko je bez milosti
Da ovolike jao, liepošti
Ostaviti sada može
Na otoku pustu ovomu.

Skup. Ljepota se tu ne scieni,
Milos blaga ne ima sila,
Bez luka je i bez strila
U nescieni bog ljuveni,
Gdi ohola hliepnja od časti
Srca gori svojom vlasti.

Skup.

Srićni ti smo mi vrh svieh
Ljudi, kojih sunce obtječe,
Viek vodeći na daleče
Od gradova obolieh.
Zabave su naše obćene,
Mirno vodit krotka stada,
Gdje sred travnieh vru livada
Vode bistre i studene;
Ili u morsko metat krilo,
U tišini čiem ne raste,
Vrše uresne, mreže okaste
Niemom jatu hitro i milo.
Nam sred mirnieh srca vieku
Ne umje se ustaviti
Žalos ni trud jadoviti
Kroz nerednu miso prieku;
Ni viek ovdje smesti može
Žestok zakon hude sile
Od ljuvene slasti mile
Drage pokoje i razkoše.

Svieh nas ljubav vodi i vlada,
I što od nje mi imamo
Naručeno ono samo
Naš je zakon i drum sada.
Jedan sladak posmieh nami
Želju svaku samiriva;
Ne ima varke kojom sîva
Za nas zlato i drag kami.
Ah! a koja ikad blaga
Veća i ljepša sviet ukaza
Od jednoga rusa vlasa,
Od jednoga lica draga?
Nam su od carstva svietle slave
Tamne vidjet i čemerne,
Ugodne smo sluge i vjerne
Od lieposti pregizdave.
Nu ti ponosni i oholi,
Koji s našieh kraja poći
Sad ukradom prieko noći
Spravio si skrovno toli,
Tamo, gdje greš stolovati
U prevedroj velikosti,
Bržek još ćeš pun žalosti
Miso hudu proklinjati.
I zapleten pomnjam priciem,
Sladko gorjenje od onoga,
Jao, pogleda preliepoga
S uzdasima zvat veliciem.

Činjenje četvrto.

SKAZANJE PRVO.

Glasnik, Pelinko, Biserko, i skup ribara.

Glas. Ako Višnji s neba gori
Iz desnice svemoguće
Striele ognjene i goruće
U treskovieh ne obori;
Trozubje ako vrlovito
Silnieh osti cievi crne
U kolovrat ne obrne
Sve kraljestvo valovito;
Ako ona plav nemila
Od mora se ne proždrije,
O kuk li se ne razbije
U tisuću mrva i dîla:
O bogovi, prostit ćete,
Ja vjerovat neću odi,
Da se pravda sad nahodi
Usried vaše strane svete.

Skup. Stvar je liepa i krieposna
Čovjek, mučat ki umije,
Kad velika i jakosna
Razsržba ga predobije.
Za vazda se jednom pusti
Kami iz ruka, rieč iz usti!

Pelin. Pod prestoljem božjim stoji
Gori pravda ne oskvrnjena.

I ako kadgod kasna i liena
Hrlo stupit ne nastoji,
Koliko se tišja diže,
Vrlja i prečja toli stiže.

Glas. Ako jezik izvan sebe
Sad govori bez razloga,
Gnjiev i milos, ah jao, mnoga
Opravi me, Bože, u tebe.

Biser. Ki pravedan gnjiev te jada
I razgara ljuto odviše;
Čija li milos ganu sada
Srce tvoje, da uzdiše?

Glas. Jedna liepa djevojčica,
Od ke, neznam, zora bîla
Je li ikada objavila
U istoku dražja lica,

Ostavljena jad svoj vika,
Jao, izdana tužno pače,
'Oddieljenje hudo plače
Od nevjerna ljubovnika,

Ter gorućieh sred uzdaha
Tako sladke tužbe čini
Za jedrima po pučini,
Kojih nosi sila plaha,

Da ja neznam, jao, za milos,
Ko se vjetar neustavi,
Ko li na trag tamne plavi
Ne zagne opet morska silos;

Ali sunce ko ne skrije
U zapad se vjekoviti,
Za strašivu neviditi
Zgodu kojoj slike nije.

Pelin. Umrla ufanja poprav su laživa,
Sumnja i strah, vidju ja, istin se odkriva.
Da kako, htjej mi rît, mogoše bez buke
Tolike plavi izit ujedno iz luke.

Glas. Neda trubljam glasa dati,
Nu mučeća sviem zlamenja
Stavi od svoga oddieljenja
Tad himbenik domišljati.

Pelin. Prevarit jednoga, ki se uzda, lasno je;
Nu plata od Boga svakomu sva dóje.

Biser. Da nu tužna, gdje nesreće
Od svud su ju tako stisli,
Jao, što čini, jao, što misli,
Ušto se uzda sada veće
Ah, sve nam, što vidi, i sve što sliša ti,
Molju te, sad slidi podpuno kazati.

Glas. Na onome golom kuku,
S koga obćim odizgora
Prostirući s trstim ruku
Varat ribe ukraj mora,
Ne prije vele, neg s istoči
Zorni zraci dan ukažu,
Otvorene držah oči,
Pomno činjah mrežam stražu;
Ali eto meni objavi
U jedini hip se tade,
Od visocieh gdje se plavi
Jedra drieše, sidra vade.
Prem da od kraja na daleče
Strieljajicu bjehu od luka,
Kad me ljuto, jao, posieče
Glas nevoljna pun jauka,
Koj bi tako tužan čuti
I toliko pun žalosti,
Da mi sva se krv u pùti
Smrznù i sledì od milosti.
Obraćam se i po žalu
Vidim hodit djevojčicu,
Jao, od truda veće palu,
Plačnu u zgledu, bliedu u licu.

Ah, od koga bješe jada
Mekaniem nje stupajim
Oštro i tvrdo stienje tada
Pomorskiem blizu krajim!
Od bolesti oblak ki li
Smrknut sasma, smeten svieme
Nje prilike zrak premili
Pokrivaše u to vrieme!
Hoja, Lero, Dolerije,
Na kletvu vas zovem doli,
Da vidjenja nigda prije
Čo'ek ne zgleda tužna toli.
U vlast vjetra razpustila
Bješe zlatni pram niz pleći,
A oči plačne obratila
K moru hrlo svedj trčeći,
Jao, a ruke prostiraše
Pobjeguće one plavi,
Jeda tužna, ko mogaše,
Da zagrli, da ustavi,
Koje gluhe na nje tužbu
Valovitoj po pučini
Plaha vjetra naglu družbu
Dostizahu u brzini.

Biser. Ah mladice odasvudi
Kú nemila sreća tjera,
Poprav ti te udes hudi
Donje na kraj naš ovdjera.

Glas. Nu tekući kako dóje,
Gdje pržinu more plače,
Od hrline plahe svoje
Tiek uzpreže, stup uzmače,
Tere glasom tužniem kliče
Vapijući u žalosti:
Obrati se nevjerniče,
Jao, k izdanoj moj mladosti,

Jao, ki grieh te moj odnosi,
Obrati se, ah! obrati.
Vidj, nevjeran koliko si,
Jao, jesam li ja vjerna ti!“
Kô dovrši govor ovi,
U more se sva zapazi
Veleć plačuć: „O valovi,
Iz vas li su moji porazi?
Ah! valovi, sasma vi ste
Nemilosni meni sada,
Što mi stupaj ustaviste,
Da ne tonem prešno mlada.
Ne ustavljajte miso priku,
Kad mi živoj nije moći,
K nemilosnom izdajniku
Neka mrtva budem doći.
Što ste živoj zabranili,
Daj to mrtvoj dopustite,
Da me vidi moj nemili,
Vodite me, jao! vodite,
Da me vidi, da me pozna
Razkinutu na sto dîla
Ah! ljubavi ma žalosna,
Ovo li si zaslužila?“
Presta i opet tiek preuze,
Što hrlije može i plaše,
I nesviesna u vodu se
Naglo veće sunivaše,
Kad joj, kô bi nebu ugodno,
Prispje u pomoć ribar, četa,
Iz valova ki slobodno
Izeše ju na žó opeta.
Tu umorna i utrudjena
Uzdišući svedj na čase,
Ko snieg biela i studena
Snagu izgubi, jao! skonča se.

Biser. Tužne zgode, ah žalosti!
Ah prevari vrle i prieke!
Jao, dostojne od milosti
I od grozna plača u vieke!
Da što paka sliedi veće
Od tolike, vaj! nevolje,
Od tolike hude sreće,
Ka nas pored s tobom kolje?

Glas. U naručja milostiva
Od prijatelja onieh tada
Veće mrtva neg li živa
Za malo se spusti mlada.

Pak opeta plakat uze,
I toliku slas uzroči
Lievajući grozne suze
Iz onizieh liepih oči,

Da ne samo srca i duše
Omekšat će, nu bi reko
Stienja, u moru ka se duše,
Kami, od ljuti ki se je odsjeko.

Podniet veće nebi meni,
U žalosnoj gledat zgodi
Oni ures božanstveni,
Tiem obratih stupaj odi.

Skup. Nevoljna ti mož' se riti,
O mladice liepa i mila,
Sred razkošna kojoj krila
Striel svoj toli jadoviti
Stavlja uredba prieka i huda.

Ah! u ovoj sad pustini
Koji život bit će tebi?
Bez ufanja tužna u sebi
Što da misli, što da čini
Nepokojna mlados tvoja?

Ako od tebe goru uzljesti
K višnjim milos ne uzbude,
Ne može se znat, ko hude
Svršiti će, jao! bolesti,
I tolici raspi tvoji.
Ah jao! ako sred svjetlosti
Vedrieh kralja slave i dike
Zamjerne su i velike
Varke, izdajstva, himbenosti,
Naš je život čestit svime.
Ovi otoci sva su naša
Mila rados, gdje nam časi
Lete mirni, ljubki i drazi;
Ni nas smeta, ni poraža
Vruće ufanje, strah ledeni.

Glas. Ako me oči ne varaju
Evo svietle djevojčice,
Ah! ko tiho stupa u vaju
Žalosno ti njeje lice!

SKAZANJE DRUGO.

Ariadna, Koraljka i skup ribara.

Ariad. Ne ustavljajte, ne držite,
Komu veće nije živjeti,
Umriet, umriet, jao! pustite,
Pustite me, jao! umrieti.
Ter tko će u ovoj hudoj česti
Razgovor mi ki donieti?
U ovoj ljutoj, vaj, bolesti
Pustite me, jao! umrieti.

Skup. Zaman ište i nastoji
Svies umrla, ljudski jezik

Da razgovor poda i lik,
Gdje bez svrhe, zlo se goji.

Ariad. O Tezeo, moj Tezeo,
Moj, jer moj si, jao! svakako,
Zasve očima mojim tako
Svjetlos dragu da si uzeo,

Obrati se, moj životu,
Obrati se, ah jao Bože!
Da tvoj pogled vidjet može
Njekad rajsku tvu ljepotu

One, cjeća sladke tvoje
I jedine, jao! ljubavi
Rodno mjesto ka ostavi
I kraljestvo slavno svoje,

I ka mrtva s gorka vaja
Još jestojska zvieri ohole
Ostavit će kosti gole
Na pržinah sega kraja.

Ah! ma željo nemilosna,
Jao o Bože! da ti je znati,
Ko se muči i što pati
Ariadna tva žalosna;

Bržek, bržek s mojih zala
Tu bi milos oćutio,
Da bi kajan obratio
Jedra još put ovieh žala.

Nu s vjetricim blazim milim
Ti sad čestit brodiš more,
A ja tužna svak čas gore
Bez ufanja ovdje cvilim;

Tebi Atena spravlja u čudih
Sprave pune veličine,
A ja puste vrh pržine
Pića ostajem zvieri hudih;

Tebe rodjaka oba tvoja
Veseli će zagrliti,
A vas veće ja viditi
Ne ću, ćaćko, majko moja!

Skup. Ah srce mi sve se ciepa
Na nevoljnu svrhu, koju
Vidim letjet mlados tvoju,
O nesrećna, koli liepa.

Ariad. Neharniče, gdi je vîra,
Gdje su kletve, ke činjaše,
Da bez mene ne mogaše
Čas pokoja nać ni mira?

Ove li su, jao! nevolje,
Načini oni, s kiem, obeća,
Da ću sjesti svietla i veća
Mojih starieh na priestolje?

Ovo li su krune jasne,
S kojim resiš prame moje;
Šibika li svietla ovo je,
Ku kraljice nose oblasne?

Kamenja ovo bez prociene
I zlata su prevelika,
Ostavit me, da zvier prika
Svoj na meni glad iždene?

Ah! Tezeo, moj Tezeo,
Skončat li ćeš u nemiru
Onu, ku si ti na vîru
Iz rodnoga mjesta izveo?

Ah! žudjeni moj pokoju,
Ah! životu moj izbrani,
Podniet li ćeš, da zamani
Plačuć pitam pomoć tvoju?

Ah! sve dobro me pod nebi,
Brače, ter ćeš ti pustiti

Ariadnu tužnu umrîti,
Slavu i život ka da tebi?

Skup. Tolika ju boles kosi,
Da ne pozna puna jada
Jer ujedno s molbam sada
Uzdahe joj vjetar nosi.

Ariad. Ah! ne samo odgovora
Na me tužbe da ne daje,
Nu se glušji kaže da je
Od kamenja ljutieh gora.

Silni vjetri, vihri plasi,
Sred valova i trieskova
Vaš ga urnebes dno valova
Tisni, uduši i porazi;

Strašnieh riba jata vrla
Hrliem plovom doletite,
Tielom hudiem da punite
Jazovitieh ponor grla,

Ah! ka nesvies tužna ovo je
Kuda srnem s biesom hudim,
Jao! što pitam, jao! što žudim,
Ke su ovo rieči moje?
O Tezeo, moj Tezeo,
Moj, jer moj si, jao! svakako,
Zasve očima mojim tako
Svjetlos dragu da si uzeo,
Niesam, niesam, jao! ja ono,
Jao! ja ono niesam bila,
Ka sam gnjievna izustila
Govorenje usiono;
Govoril' je muka prieka,
Govoril' je boles mnoga;
Bi jezika govor moga,
Ne srdašca, jao! do vieka.

Skup. Ah! ovo je ljubav prava,
Neka sviet ju s čudom pazi;
Nevolja te čiem porazi.
Ah, ljepoto pregizdava,
Ne umiješ se razsrditi
Ni s osvetom zla prositi.

Ariad. Ah! nevoljna još li dajem
Mjesto ufanju izdanomu,
Ljuven oganj ter u momu
Srcu ugasit još ne hajem?

Narugana nepokojni
Život vodim još ovuda,
Gorim, ne, ne, smrti huda
Ti plam ugas' nedostojni.

Dragi ćaćko, majko mila,
Dvori svietli carstva moga,
Gdi od zlata prečistoga
Kolievku sam ja imala;

Sluge spravne mojoj želji,
Dvorkînjice vjerne meni,
O rodjaci moji ljubljeni,
O ugodni prijatelji;

Pogledajte, gdje sam mlada
Dovedena s hude sreće,
Ter za milos moje smeće
Proplačite sa mnom sada.

Pogledajte, od kolika
Uzrok mi je, jao! nemira
Moja ljubav, moja vîra
I druzieh prevar' prîka.

Ah! ovaku platu stiže,
Svoj ovako život gubi,
Tko dragoga sasma ljubi,
Tko vjeruje, jao! saviše.

Kor. Od hrabrena i slobodna
Srca, koje smrt pogrdjuje,
Rieči uzmnožne svies ma čuje,
O kraljevska kćerce ugodna!
Ali svietla ma gospoje,
Još oružaj odasvudi
Uredbenoj proć osudi
Ponosite volje tvoje.
Ter vidj, blaga i pokojna
Priekoj smrti poć u krilo,
Od kraljice je li dîlo
I odluka to dostojna?

Ariad. Svietla sam se ja rodila,
Krunom pram se moj resio,
I liep život moj jest bio,
Čiem nebesa jesu htîla.
Skončaju me sad nemiri,
Trudi, jadi, tuge i smeće;
Jao! da umrem, vrieme je veće,
Na moju se volju smiri.

Kor. Ka se vrti buka ovo,
Povjetarcem ter se ukaza
Od vapaja i od glasa
Žamor smeten, što je novo?
Čuj, gdje se je množ sastala
Bojnieh trubalj spjevat milo,
Čuj, kako je sve zamnilo
Od bubanja i od svirala.
Razveseli svietlo lice
Na žó, na žó djevojčice;
Od česa se bojiš veće,
Što ckniš, evo tvoje sreće?
Evo Tezea, evo tvoga
Vjerenika ljubljenoga,
K njemu milo što ne slaziš,
Jao! što činiš? jao! što paziš?

Ariad. Hodim, živem, mrem, bjesnujem,
Tašta li sam sjen na svîti?
Što, jao! imam učiniti?
Što da sada ja vjerujem?

Kor. Jur bojazan svaku otîra,
Ter se onamo sad zapazi,
Odkuda se najprie oglasi
Vapaj, glasnik tvoga mira.
Ne vidi li, ma gospoje,
Veće ures tvoj gizdavi,
Da je sva luka puna plavi,
Ke svud po njoj redom stoje?

Ariad. Ali tko mi do istine
Može rjeti, plavi ove
Da su zaisto Tezeove,
A ničije veće ine?
Ah! ufanje nepravedno,
Još li vriežit misliš sade
Me boljezni, moje jade
U nemiru zlom neredno?
Ah žalosna i skončana,
Živjela si tužna odveće:
Umri, umri, Ariana,
Jao! ne išti druge sreće.

Kor. Tko za život svoj ne haje,
Smrt svedj nadje, kad ju ište,
Najpokonje je utočište,
Komu ufanja ne ostaje.

Nu od tvojih trudnieh zala
Može biti nije daleče
Željna svrha vrieme utječe,
Ah! molim te, dodj do žala.

Pogrditi nemoj, mila,
Moga svjeta razgovorna,

Ako sam ti vjerna i dvorna
Gostinica dosad bila.

Ariad. Ja ću činit, što ti hoćeš,
Gdje ti je ugodno, svud me vodi;
Strah me je, da opet brzo odi
Sasma tužna sa mnom doć ćeš.

Tko pogrdi, tko me ostavi
U pustoši u nescieni
Da se vraća opet k meni,
Da me prima u ljubavi:
Ah! mučno je vjerovati,
Jao, ufanje tašto to je;
Tako lasno misli svoje
Ne obće kralji promienjati.

Skup. Odkrit će kratak čas od svega istinu,
Nu vidjet još danas tvu liepos jedinu,
Gdi čestita i uresna
Raduje se i veseli,
U srcu mi njeka veli
Misao naročna i udesna.

Skup.

Strašivoga vrhu blata,
Kud se u pako brodi tmasni,
Na premučan put cieć jata
Hudih, vrlih, zlih nakazni
Orfeo, željan sve ljubavi,
Zatravljeni stupaj stavi.

Ne tri grla neizmjerna,
Zavievanja ne strašiva,
Ne pogleda sviem čemerna
Karantova od sumnjiva
Djela i trudna vlast imaše
Srce ustavit, ke goraše.

Željuu milos tiem izprosi
Pod glas sladke svoje lire;
Nu kom časti da ponosi
Čistoća se većma od vîre,
Neg li u tamni pako siti,
Za na bio dan draga iznîti?
I oviem se samo slavi
Ženska kriepos, cieć lieposti
Tiem ne muča, nego stavi
Sunčanieh vrh svjetlosti
Jur Ljubmira sred nebesa
Grčka pjesan puna uresa.
Ah ljubavi, vlast tva sada
Ako oni isti luk napina,
Ako s misli, ka mnom vlada,
Kaže mi se ka istina,
Bić ćeš slavna, ah! veseo
Vrati se opet k nam, Tezeo!

ČINJENJE PETO.

SKAZAŇJE PRVO.

Glasnik i skup ribara.

Glas. Prospi perje zlatnih krila,
Ciepa' oblake, o Ljubavi
Od veselja sladka i mila,
Ter se glasnik ti objavi.
Ti u jezik tvoj najdraži
U razbludi i milosti
Tvoje dike, njih radosti
Svemu svietu sada kaži.
Višnje slave i veselja
Bez načina i bez reda
Ćo'ek umrli da spovieda,
Huda je misao, prieka je želja.

Skup. O gizdavi naš Radmile,
Sladko štijemo svikolici
U veseloj tvoj prilici
Glase drage, ljubke i mile.
Eto, veće svrha dodje,
Gorciem tužbam, puniem smeće,
Dodje, dodje svrha veće
Plaču liepe sviem gospodje.

Glas. Ah! ke danas ljubovnike
Druži Ljubav puna uresa,
Rec'te, o zviezde, o nebesa,
I ti, o svietla danja zrako,

Vidjeste li vi u vîke
Vrteći se u okoli,
Gorjet u ognju liepu toli
Dva srdašca liepa ovako?

Skup. Eto se opet njoj povrati,
Eto misao svu promieni,
Poprav ti se, o ljuveni
Bože, moguć možeš zvati.
Sladkoj dragoj svoj liepostí
Da Tezeo sada doje,
Dvorno i slavno djelo to je
Nedobitne tve kriepostí.

Glas. O ma družbo draga i mila,
Tezeo ono bio nije,
Ki na luci malo prije
Sagnu i skupi jedra bîla,
Ljepši, dražji i gizdavi
Drugi je uzrok nje ljubavi.
Puna sladke sviem požude
Drugoga je ljubovnika,
Drugoga je vjerenika
Na radosti, na razblude
Sva pokojna, sva vesela
U razkošno krilo uzela.

Skup. Ter je itko drugi mogo
Nje jad ljuti samiriti,
Ah! toliko čudo mnogo
Kako prodje, htjej nam rîti.

Glas. Bako, koga slava i dika
U sto imena svud se glasi,
Bako, u istoku ki porazi
Množ nakazni, množ silnika.
Ah, čestita djevojčice!
Tako gori s nje ljubavi

Da s pogleda, ki ga stravi,
Čas ne smeće rajsko lice;
  Nu ne manju i ona silu
Ćuti od ognja sva blažena,
Sred pozora ter ljubljena
Drži od oči zraku milu.
  Ah! od oći s česti prieke
Neizmiernîeh puna zala,
Proz koje je, jao! lievala
Malo prije suza rieke.

Skup. Ah ljuveno providjenje,
Ah pomoći, mila ćuti
Staro ognjeno sve gorjenje
Noviem plamom podunuti!
  Da nu još nam sad objavi,
Kô dodje ovdi, i kô spravna
Bi prem tako vlast ljubavi,
Za užeći srca slavna?

Glas. Da od tisuću svije poma
I od tisuću lovorîka
Vienac slavan do viek vîka
Sred vedroga svoga doma,
  Brodijaše sinje vale
Stare Tebe svietla glava
Indioskieh od država
Liep dobitnik i pun slave.
  Ali od vjetar plasieh sila
Goneći mu brze plavi
Obrnu mu i upravi
Na kraj ovi jedra bîla.

Skup. O vjetri milosni, ah! da li ganu vas
Kroz plač svoj žalosni od tužba liepieh glas?

Glas. Kad on splavi, na koj staše,
Sidje i ugleda liepos milu,

Bez ufanja ka u cvilu
Željno i tužno uzdisaše,
  Ponositoj u blažini
Taj čas stupaj k njoj obrati
I videći ju skončavati
Plačem ures drag jedini,
  I videć ju (ah jao! koja
Odkri mu se žalos tada),
Gdje se rajska liepos s jada
Topi u suzah bez pokoja,

  U svjetlosti ucviljene
Liepa i draga lica onoga
Od pogleda neumrloga
Uprje zrake božanstvene

  I milinam veće blaziem
Stravljen s rajske nje lieposti,
Pun razblude i milosti
Reče ovako glasom draziem:

  „Ah! što vidim? jao! koja je
Od božica liepieh s nebi
Uzdisati plačna u sebi
Sad na ove sišla kraje?

  Ah! što čini, što uzroči,
Ke su vlasti to nemile,
Da u suzah groznieh cvile
Ovolike drage oči?

  Ka je uredba huda odveće
Naripila toli prîko,
Liepos draga ovoliko
Da sad gine s gorke smeće?
  Jao! ne samo vidiš odi
Stvar umrlu na očiju,
Da nu, kliče najtužniju,
Medju umrlijem koja hodi.“

*

I kako ovo odgovori,
Veokom oči otirući
Podrje uzdah, jao! gorući,
Da prosuzi nebo gori,
Paka poče spoviedati
Tezea sliedeć nevjernoga,
Iz kraljestva rodna svoga
Bjegući stupaj kô obrati,
I tač sladka i milosna
Bi u skazanju rieč joj tomu,
Da u srcu nebeskomu
Novoga ognja plam se pozna.

Kroz što u glas božanstveni,
Višnji porod kiem se objavi,
Ove rieči u ljubavi
Bog izusti zatravljeni:

„Veće boles svaku otîra,
Ka srdašce tvoje smeta,
Ter mladjahna liepa lieta
Razveseli puna mira.

Nije uz rajsku tvu ljepotu
Dostojan se mogo rjeti
Čo'ek umrli, ki na svieti
U umrlom stoji životu.

Neumrli sin s nebesa
Neumrloga Boga gori,
Tebe ljubi, tebe dvori,
Vjerna je sluga tvoga uresa."

Na glas ovi sladak toli
Gorućijeh od besjeda
Sramna umuča, draga zgleda
Svrnu svjetlos zemlji doli.
Ter ljepšiem rumenilom
Neg je cvietak od ružice,

Sladko uresi drago lice
Sva razbludom sjajuć milom.

Skup. O dvorno odveće mučanje u sebi,
Koli već mučeće, toliko draže bi.

Glas. Nu od Boga, ki se diči
Svedj veseljem vrhu svega,
Odgovora mučećega
Razumjene biše rîči.

Tiem ruku onu, ka je po svemu
Svietu dobitna i smiona,
On da nagu njoj, a ona
S rukom biełom srce njemu.

Skup. O lieposti sviem čestita,
O lieposti nebu mila,
Ljudska sviest te je pogrdila
U mladjahna tvoja lîta,
Sladko i drago da te primi
Bog veseo nada svimi.

Glas. Užeže se sinje more,
Na pržini plam se objavi,
Vidješe se u ljubavi
Tad nebesa sva gdje gore.

Nu ustavljena vrhu krila
Sred vjetrica tiha i blaga
Vidjeno se ljubav draga
Ljudskom zgledu očitila,

Tere glasom nebeskijem
Iz medenijeh svojih usti
Ove rieči sladke izusti,
Ke čuvene biše sviem:

„Gorte u liepom ognju momu,
Liepe duše i gizdave,
U blaženstvu pune slave
Gorte u ognju ljuvenomu.

Vaša liepa želja izhodi
Od hotjenja višnjih zvîzda,
Nu što obeća, neka izda
Vlast moguća moja odi.
Eto vašoj ja lieposti
U razbludah milo i drago
Sve prosipljem sladko blago
Od neizmjerne me radosti.
Pak vedrinom neba milom
Tiho perjem svedj trepteći
Poda oblacim ures veći
Pozlatnijem rumenilom.
Povjetarce prosvjetli se,
Skup se vila i božica
Vrh bisernieh kamenica
Iz valova morskieh ize.
Nu čujem, nebo gdi je zamnîlo
Na spjevanje drago i milo:
„Prijatelji, prijatelji,
Evo drazieh ljubovnika
Evo u skladnoj sladkoj želji
Kraljevskieh vjerenika!

SKAZANJE DRUGO.

Skup bojnika, skup ribara, Ljubav, Ariadna i Bako.

Skup boj. Prostri tva krila
Zlatna i mila,
Sladkoga pun mira
Bože od pira,
Dodji veseo
Sveti Imeneo,
Ljubav te zove.
Ljubav te zove,
Da drage ove,

Razbludno združiti
Budeš na svîti;
Stisni u radosti
Rajskom krieposti
Presladke veze.
  Presladke veze,
Da sjedine se
Ovako liepa dva,
Združi, i uživa
Vidjeti sada
Mlada uz mlada
Sred mila uresa.
  Sred mila uresa
I tî s nebesa,
Sunce, zrak ukaži
Svjetli i draži,
Da ovi dan bîli
Vedri i mili
Ljepši se objavi.
  Ljepši se objavi
U dragoj slavi
Dan, ki se može rît
Blažen i čestit,
Koga spomena
Bit će čašćena
Mîlo u vieke.

Skup. rib. Od prilike po vedrini
Po rajskomu svom pozoru,
Kiem nadsiva svjetlu zoru,
Boga Jova sin istini
Odkriva se milo svimi.

Ljub. Pogledajte, o bogovi,
Zamjerite, o umrli,
Moje slave, moj striel ovî
I plam, kiem se vas sviet prli.

Ariad. Radujte se moj radosti,
Moj radosti, ka nadhodi
Svačiju misao sada ôdi
U razbludnoj čestitosti.
Ah, ufanje ne ostaje
Od većega dobra meni
Ah, milosni bog ljuveni
Po sve vieke blažen da je.
Nad željami sviem in'ma
Srce ono blaženo je,
U pokoju sladkom koje
Za razgovor boga ima.

Skup rib. Ah, blaženi da su uzdasi,
Ah, čestiti da su cvili,
Plači srećni, sladci i mili,
Kiem tolike višnji blazi
Pokoje u viek odlučiše.

SKAZANJE TREĆE.

Venere iz mora, Bako, Ariadna, Skup bojnika i ribara.

Ven. Vjerenîce sviem čestita,
Uz višnjega ljubovnika
Sladko uživaj do viek vîka
Ljubav, ka nije vremenita.
Neka u mojoj u radosti
Sred pokoja i razblude
Vas sviet sada gledat bude
Blaga djela me milosti,
Da pod vjerom od ljubavi
Srce izdano na sem svîti
Višnji umiju povratiti
Na veseli život pravi.

SKAZANJE ČETVRTO.

Jove s neba, Venere, Ariadna, Bako, Skup bojnika i ribara.

Jove. Sad po slavah i dobitih,
Po uzdasih i po cvilih,
U pokojih drazih milih
Trajte čase dni čestitih;
Više snnce sred nebesa
Prestolje vas svietlo čeka,
Ah, ugodni meni od vieka
Moji porodi puni uresa!

Bako. Sred vedrine viečne blage
Milo sa mnom sadružena
Kušajući, ma ljuvena,
Piću slasti mile i drage,
Svedj gledati plemenita
Svietla liepos tvoja ima
Pod stupajim neumrlima
Hrlo letjet nagla lîta.
Medju višnjim tu na nebi
Zviezde, ke su najjasnije,
Liep će vienac svit najprije
Od tvojieh prama sebi.
Slavna plata, ku uživa
Duša, umrle ka lieposti
Cieć nebeske požudnosti
Kô stvar taštu pogrdjiva.

SVRHA.

DUBRAVKA.

Imena,

koja ulaze u ovo prikazanje.

RADMIO.
PASTIRA skup.
RIBAR.
MILJENKO.
LJUBIMIR.
DUBRAVKA.
VILA skup.
DIVJAK, satir.
ZAGORKO.
LJUBDRAG.
JELJENKA, satirica.
BRŠTANKO.
TRATORKO.
VUK, satir.
STOJNA.
PELINKA.
PASTIRIĆI mali, u sve pet.
GLASNIK.
SATIRA skup.
REDOVNIK.

(Prikazano u Dubrovniku godišta 1628.)

Činjenje prvo.

SKAZANJE PRVO.

Skup pastira i Radmio.

Skup. Objavi, danice, jasni zrak objavi
Čuj tihe vjetrice u ovoj dubravi;
Pršat su počeli po lišću zelenu
Zovući dan bieli i zoru rumenu.
O zviezdo, najdraži od neba uresu,
Ukaž' se, ukaži, razkoše tve gdje su?
Žudjena danice, objav' se, objavi,
I zvieri i ptice, svaki te glas slavi.
Sve tė oči gledaju i srca sva hlepe,
Da nas svieh obsjaju svjetlosti tve liepe,
Da nam prije svane dan blagi, dan svečani,
I žudjen i čekan u ovoj svoj strani:
Objavi, danice, jasni zrak objavi,
Čuj tihe vjetrice u ovoj dubravi;
Pršat su počeli po lišću zelenu
Zovući dan bieli i zoru rumenu.

Radm. Ovo dan je, ki dohodi
Jednom nami na godište,
U ki sladkoj mi slobodi
Činimo ovdje svetilište;
Sladkoj slobodi, i od časti,
I od uresa viekovita,
U koj niče i uzrasti
Dubrava ova plemenita.

Sastaje se cjeća tega
Skup od vila i pastiera,
I za od svieh najljepšega
Najljepša se od njih viera.
Vieraju se i jedine
Dva najljepša, ki se žele,
I od pira gosbe ćine
Obilne se i vesele.

Skup. Objavi, danice, ah veće objavi
Žudjeno tve lioe u ovoj dubravi,
Livade su uzele odjeću zelenu,
Da obuku dan bieli i zoru rumenu.

Radm. Pod sviroku ovčar mladi
Danaska se glasi svuda,
Reseć cvietkom na livadi
Krotkom stadu čela ruda.

Danas liepe pastirice
Viencem krune zlatne vlase,
Po dubravah ter slavice
Bude, u sladke pojuć glase.

S dobrom kobi na dan ovi
Težak, za teg da ne uhiti,
Popjevajuć za volovi
Težko ralo cviećem kiti:

Danaska se tanci staju,
Danas poju sladke pjesni,
I razlike igre igraju
U radosti i ljuvezni.

Skup. Objavi, danice, drag pogled objavi
Eto cti cviećice po ovoj dubravi,
Tu miris, ki dieli na busku zelenu,
Uzdiše dan bieli i zoru rumenu.

Radm. Ali suncem iz istoči
Dubrava ova ne svanjiva,

O Dubravko liepa, iz oči
Tvojieh nami bio dan sîva.

Tvu ljepotu od svieh višu
Svi pastiri da prije vide,
Žude, žele i uzdišu,
I svuda te sliedom slîde.

Tiem svi danas doletjet će,
Gdje tva sjaju suncem lica,
Jeda komu s blage sreće
Budeš draga vjerenica.

Doć će, da gork trud razsladi
Kon uresa tvoga slavna,
I Miljenko pastir mladi,
Ki te vjerno služi od davna.

Dva mila ova, o Ljubavi,
Tva sjedini sladka sila
Na dan ovi, u ki slavi
Sloboda se naša mila.

Združ' s Miljenkom ti pastirom
Liepu Dubravku i gizdavu,
I obeseli srećniem pirom
Nas i našu svu dubravu.

Skup. Objavi, danice, liep ures objavi,
Probudi slavice u ovoj dubravi
U žuber veseli po dubju zelenu.
Da poju dan bieli i zoru rumenu.

Radm. Ali, družbo, neka čut je
Sad veselje sa svieh strana.
Podj'te oglasit osvanuće
Svud ovoga blaga dana.

Svud se glasi i naviesti,
Da prije nego sunce zadje,
Svak na ovom ovdje mjesti
Na obćenu se skupu nadje;

A u to ja ću poć spraviti
Svetilište i sva ina,
Dostojno se čiem slaviti
Današnja će svetkovina.

SKAZANJE DRUGO.

Radmio i Ribar.

Ribar. Čestiti pastiru, ti pjevat podrani,
Jer vodiš u miru pokojan svoje dni;
Ufanja, jao, a ma nesreća ne stječe
Pobjeguć iz doma tukuć se dalečе.
Radm. Tkogod si, necvieli, ni tvojim nesrećam
Kobi dan veseli, ki je srećan svima nam;
Obćena sloboda vrh svega najdraža,
Koju nam Bog poda, naš pokoj uzmnaža.
Nu ako si ti ribar, ko kaže vas čin tvoj,
Koja te čini stvar k dubravi doć ovoj?
Ribar. Za shranit staros mu, i oddahnut bez sile
U gnjezdu sladkomu slobode premile.
Primorja naša sva u ništa sila zbi:
Dubrava sama ova vlada se po sebi
Po njih svieh srdita zvier trči i hrži,
I stiže i hita i u noktieh svojih drži:
Ovdje čut zle zvieri, ni inoga glasa ni,
Neg što sam žuberi tih slavic na grani.
Tvrda u nas nije kuća, da od sile prehude
Bludnika goruća otcu kćer zabljude:
Ovdje nije sirote, ku sila potište,
Ni se boji sramote, tko ju sam ne ište.
Toliko je vladanje silno u nas, da se ti
Žena, djeca, imanje ne može tvoje rjeti.

U mjesti je ovemu slobode čestit dar;
Svak sebi i svemu svomu je gospodar.
Razlog, pravda i mjera sve mu je zlato u nas,
Prodava nanj vjera, život se, duša i čas.
Duša i čas ovuda ne ide za platom,
Ni mjere u suda pritežu pod zlatom:
Stvari u nas te nije, kom voljan mož' se čut,
Kupovat triebi je, ako hoć' oddahnut.
Vrsta ovdje svakoja u časnoj zabavi
Sred mirna pokoja veselo boravi;
Tiem težko nam svime, i lele vrh svega
Pod jarmom težkime gospodstva tudjega
A blago sviem vami, ki ončas s poroda
Slobodni i sami sebi ste gospoda.
Da uzdrži višnja vlas u biću vas tomu!
A tko ište zlo na vas, zlo našo na domu.

Radm. Ti si doć mudro obro, prijatelju, pod sjeni
Od mjesta, gdje dobro gosti su primljeni;
Jer odkad najprije niče ova dubrava,
I odkad se obstrije slobodniem plotom sva,
Vjera u njoj kriepak stan nadje i steče,
S kom je svak slobodan od sile najpreče.
Tiem, goste, kad sreća donje te prijatelja
U ovi dan, najveća kad nam su veselja,
Pastiri kad hode u skupu obćenu
Presladke slobode slaviti spomenu;
Najljepši kad pastir s najljepšom od vila
Druži se, i na pir družba im gre mila:
Tanci se hitaju i poju tu pjesni,
I igre igraju s razlike ljuvezni;
Tiem slied' me, prijatelju, jer bih ja uzeo
U obćenu veselju da si i ti veseo.

Ribar. Vjeran drug bit ću tvoj, jeda i ja u mom trudu
Drag pokoj u vašoj slobodi nać budu.

O Dubravo, slavna svima
U uresu slobodnomu,
Liepa ti si mojim očima,
Draga ti si srcu momu.
U veseloj ovoj sjeni
Od čestitih tvojih grana
Provesti je milo meni
Dio najdraži mojih dana;
Tiem razpinjam mreže moje,
I u zavjet vješam vrše
Na zeleno dubje tvoje,
Po kom blazi vjetrî prše.

SKAZANJE TREĆE.

Milijenko.

Po lišću počeli pršat su vjetrici,
Po dubju veseli žubere slavici,
Romonom kladenci zovu zrak sunčani,
Ishode pod vienci seljanke s gorani.
Pastiri livadom uz diple začinju,
Klikuju za stadom ljepotu vilinju.
A liepe sve vile pod sjencom kraj vode
Pod pjesni premile tančace izvode:
Zora je, svanjiva, ali jao, s isťoči
Meni dan ne sîva iz drazieh još oči.
Vjetrici uzdasi, žuber su tužbe me,
Suza se vir glasi romonom groznijeme,
Plač pjesni, a stada misli su stravljene,
Srdašce livada, u željah ke zene;
Nu bez me jedine svjetlosti ćiem stoju,
Ne vidju neg tmine i viečnu noć moju.

O Dubravko se dubrave,
Jasna zoro, svietli uresu,
Od ljepote tve gizdave
Gdje su rajski zraci, gdje su?
Dan ne sviće moj s danice,
Ni mi snnce sja s istoči:
Istok čelo, bio dan lice,
A me sunce tve su oči.
Da vas gorim, dubje pita',
I na dubju svaku granu,
S moga ognja vjekovita
Kolikrati lišće planu.
Ah, u srcu je li tvomu
Ka spomena od me vîre,
I da u mjesti jest ovomu
Jedan, za te ki umire?
Ali još, jao, i u svrsi
Nemilosna mom, životu
Od kamena kažeš prsi,
Kriješ rajsku tvu ljepotu.

SKAZANJE ČETVRTO.

Ljubimir i Miljenko.

Ljubm. Miljenko, kuda toj tužeći sam hodiš:
Što uzroči nepokoj, u kom se nahodiš?
Ah, da li žalostan drug mili moj bit će,
Veseo u što dan svakomu osviće?

Mîlj. Ljubmire, komu je sudjeno tužiti,
Ne pozna, ni čuje radosti na svîti.
Ja služim gospoju sletjelu iz raja,
Ali ona za moju viek službu ne haja.

Za onom, ka meni prieka je saviše,
Život moj stravljeni uzdišuć uzdiše.

Ljubm. Miljenko, prosti mi, ludos je mriet s tega,
Sami smo uzrok mi svega zla našega.
Nesvies je to vrla, žareć se u sebi,
Da je žena umrla božica od nebi,
Pastirica iz sela našega ovoga
Tebe je zaniela s uresa miloga;
Pastiri, znaš, da svi i vile gizdave
Na dan se kupe ovi, na mile zabave,
Bit ćeš ti, bit će tu Dubravka gizdava,
Kroz rajsku ljepotu koja te skončava.
Veseo se zato kaži,
Znaš, običaj ka je mila,
Pastir najljepši i najdraži
Da najljepšu steče od vila,
Ti si liep, liepa ona; draga ona drag si ti,
Srca vam razdiona ljubav će združiti.

Milj. Ne scieni, da sliepe toli oči imam ja,
Da ures me liepe ne poznam od raja,
Sunce iz nje sja oči, a zora iz čela,
Bieli dan s istoči pogleda vesela.
Tim svud noć mrkla je, gdje svietli zrak gledan
Nije me vil, koja je sunce, zora i moj dan.
Ljubmire, kud ti hoć, vodi me, s tobom grem,
Mu liepu da mi je moć prije vidjet, neg umrem,

Ljubm. Da; sa mnom hod sada, i veće spravljaj pir
Od našieh livada najljepši ko pastir,
I ako strah dosle ima tva mlados, ostavi
Košutam plasima u ovoj dubravi.
Ali smjej, i veća ufanja prilaga;
Jer ljubav i sreća smione pomaga.

Milj. Tamni strah, jao, mene mladjahna ne tieri,
Slobodan u stiene pošo bih sred zvieri.

Ljubm. Ne veće naprjeda, Miljenko, nu pazi,
S dragoga pogleda gdje ti dan izlazi.
Milj. Sve vidim, ah, sad, moj uzdaše ognjeni,
K moj želji preliepoj ti vodac bud meni,
Pače se poteži leteći naprjeda,
Ter i nje užeži srdašce od leda,
Neka mi vjeruje. da u ognju gorim vas,
U sebi kad ćuje istoga ognja vlas.
Ah, život, ki je draži, kad bi oganj moguć bil,
Ki dušu mu spraži, užeći i mu vil.

SKAZANJE PETO.

Dubravka i skup vila.

Dubr. Liepe vile, druge moje,
Eto izteče zora biela,
Dan čestiti svanuo je,
Naresimo viencim čela,
Nakitimo cvietkom vlase
Skladno u sladke pojuć glase.
Skup. Neka liepos nami uzmnaža
Od naprave pomnja mila,
Ti najljepša, ti najdraža
Bez cvieta si cviet od vila:
Zene trator i ružica
Sred rajskoga tvoga lica.
Slavicu u gori,
I ti otvori
Žuber medeni
Liepe zeleni,
U glas najviši
S nami biljiši

*

Hvaleći slave
Zore gizdave.

Dubr. Cvieta cvieće po sve kraje,
Jasni se istok cviećem resi,
Zviezdam cvieće svud nastaje,
Zora u cvieću s gar s nebesi
Od cvieća nam daž prosipa,
Kupimo ga, družbo lîpa.
Sve rumeni, sve se bieli
U razlikom cvieću sada,
U cvieću se sve veseli:
Gora, polje i livada;
Sve je cviećem procvatilo,
Od cvieća je doba milo.

Skup. Slavica u gori,
I ti otvori
Žuber medeni
Liepe zeleni,
U glas najviši
S nami biljiši
Hvaleći slave
Zore gizdave.

Dubr. Svietla i draga sred istoči
Zrak u cvieću zora kaže:
Nu je zrak ljepši našieh oči,
Na licu u nas cvieće draže;
Dobiva ures naš veseli
Pramaljeće i dan bieli.
Eto izza zore biele
Sunce svietli zrak pomilja,
Al je pogled svjetlji vele,
Ki me svietlo sunce strîlja
Iz istoka od ljepote
S očih, kieh zrak dušu mi ote.

Hod'mo veće druge mile,
Ciem na istoku sunce svîti,
Lier sniežani puti bîle
U jezeru bistru umiti,
Da od lieposti zrak jedine
Danaske nam većma sine.

SKAZANJE ŠESTO.

Satir Divjak.

Ne čudim se ja, Ljubavi,
Da nije mala, ni velika,
Koga u ovoj ti dubravi
Ne učini ljubovnika.
Ljubovnik se svak spovieda,
Ljubovnik se svak govori,
I nije toga, tko s pogleda
Draga u ognju tvom ne gori.
Jer ti vlastim tvom ganuti
Moguća si svačje ćudi,
I tko mlad te ne oćuti,
Triebi je, da star pak zaludi.

Tiem ja velik dar sam steko,
Što me mlada plam tvoj zgrija;
Jer pod staros kukurieko
Ljuvena bih ludorija.

Pače držim, mlad sliediti,
O Ljubavi, tve zabave
Da ne može bit na svîti
Djelo od veće dike i slave,

A pameti zdrave nije,
Tko od tve vlasti sudi inako:

Jer da tebe s ljudim nije,
Vas bi trag se ljudski smako.
Ali ma svies čemu u dugo
Razložeći rieči gubi?
Njetko jedno, njetko drugo,
Svak na ovomu svietu ljubi.
Nu ko u sebi ljudske ćudi
I misli su sve razlike:
Razlike su tako u ljudi
I ljubavi svekolike.

Tko visoko hlepi znanje,
Tko zlato Indije sliedom sliedi,
Tko za uziti na vladanje
Vene, čezne, gasne, bliedi,

Tko u gradovieh stat uživa,
Tko obra u selieh stanje za se,
Tko putuje, tko počiva,
A tko lovi, a tko pase.

Njetko crnu zemlju teži,
Njetko sinje more brodi;
Na ono se svak poteži,
Na što ljubav sva ga vodi.

O Dubravko ljepša vele
Od svieh vila u dubravi,
Tebe misli moje žele,
Ma se ljubav tobom slavi.

Ja tvoj sliedim ukras mnogi,
Za sve u gorah da imam Ladu;
Ali i ovan vitorogi
Za ovcom jednom ne gre u stadu.

Po naravi oganj žeže,
A ljepota smamlja i travi:
A brštan se grli i veže
S dubom svakiem u dubravi.

I ako niesam ja, tko ini
Taj će reći od gorana,
Komu za ures tvoj jedini
Ti ćeš danas bit podana
Satirić sam čudno pristo,
Stvari u meni grube nije,
A u jezero bistro i čisto
Ogledah se malo prije.
U napravi nije moj varka,
Najljepši sam od me vrste:
Zračna obličja, čela žarka,
Jake kosti, puti čvrste,
Dva rožčića, ki me krune,
U mjesto mi su od rudeža,
A po koži oštre vune
Od hrabrenstva obilježja.
U mom srcu nije strahe,
Ma su oružja ruke gole,
Tiekom stižem srne plahe,
Snagom hrvem lave ohole.

SKAZANJE SEDMO.

Gorštak i Divjak, sariri.

Gorš. Tu li si, Divjače, kud jutros od mene
Krijući izmače u gaje zelene?
Jeda te je sram, da puk smieh tobom ne tvori,
Ter sam ko prebjen vuk skitaš se po gori?
Tajat je zaludu, česa nije moć skriti,
Po svačiem ja sudu ljepši sam nego ti.
Divj. Ljepši ti nego ja? Tko je, tko ti veli,
Da je ljepša šoja neg golub prebieli?
Ovaku tko drugu vidi igdje nakazan,
Pastira po lugu ne straši na blagdan.

Gorš. Ti strašiš, a ja ne s grdoće nemile
Od ove strane pastire i vile.
Divj. Od žena i od ljudi gonjen si svuda ti,
A moju svak žudi prijazan imati.
Gorš. Pače ka od žena u svomu životu
Nije sva pečena kroz moju ljepotu?
A ljudem sviem sam drag, i zato prije sunca
Još jutros na dan blag zazvan sam za glunca.
Divj. Tebe sa dozvali za glumca pastiri,
Ki ne imaš svirali, ni ko se, znaš, sviri
Gorš. Svirale evo me, i ako ćeš za oklad
Sviriti sa mnome, uzmi i ti tvoju sad.
Divj. Svirale ne sviri, ni u to dni gubi,
Neg s glave roge zdri, ter u nje zatrubi.
Gorš. A s mješnic tvojieh tih pisak razcîpi,
Ter odsad u taj mieh ne puhaj, neg s njim pij.
Divj. O zori kad moje dipli se oglase.
Tih slavic zapoje natjecat š njima se.
Gorš. Pod dubjem ja kada zasvirim u gaju,
Pastiri i stada s veseljem igraju.
Divj. Dubravka, ka je čas i ures svieh vila,
Pod diplih mojih glas tančac je vodila.
Gorš. Danica ma pače, sunce, kim svićem ja,
Pod ovu mu zače sviroku sred dubja.
Divj. Podj, gorsko zvierenje u gorah zagluša,
Neskladno svirenje da se ovdje ne šluša.
Gorš. Vrzi rieči i dava razumjet drugi put,
Svirimo oba dva, koga je bolje čut.
Divj. Počni ti najprije, natjecat ki se hoć,
Ki od nas dobije, na pir će glumac poć.
I veća neka ti je sramota i šteta,
Uzmimo pjevati upored opeta. (Ovdje svire.)
Gorš. Ni dipli, ni tvoj glas zadava strah meni,
Ja počeh on čas, ti me opet izmieni.

Divj. Sada sam izusti, tko sviri bolje od nas;
Dobit si, i pusti od glumca meni čas.
Gorš. Ili ti je u volji, ili nije, stat ćeš ća,
Ko glumac najbolji dozvan sam na pir ja.
Divj. Tamo se it ne muči, jer ko trs razpukla
Svirala tva zuči neskladna i mukla.
Gorš. A buče te tvoje mješnice ko spila
Po gorah, iz koje od vjetar' dme sila.
Divj. Ah, kada ne ćeš rog dignuti svrh oči,
Podj, svinjo, u brlog, a ovdje ne hroči.
Gorš. A ti, kad zamuko još nijesi, potrči,
Gubava žabo, u kó, a ovdje ne kvrči.
Divj. Zmijo ljuta, pregrizi otrovni jezik taj,
Boljem se ponizi, a u nesvies ne rigaj.
Gorš. Rigaš ti zlobni jed, hudji svieh živina,
Ali opet upored hod sa mnom začina.
Divj. Ne pjevaj ti, neg blej, koze ine gdje pasu;
S slavicem gorskim jej ne skladaš se u glasu.
Gorš. Ah nuti, u što ufa crni vran nesviesni,
Da bieloga on kufa dobit će u pjesni.
Divj. Rakle mi dvie dunje darova iz njedri,
Da od oči svietlieh nje popjevam zrak vedri.
Gorš. Kitu mi njeki dan jabuk da Ljubica.
Da joj hvalim pram zlatan i ures od lica.
Divj. Kad moj sladki glas začina
Kako slavic, ki se izvija,
Nanj doteku iz planina
Hoja, Lero, Dolerija.
Gorš. Kad moj jezik pjesni klikne
Kako staglić, ki žuberi,
Da me resi, cvieće nikne,
Da me čuju, teku zvieri.
Divj. Kukuljavah ja dva gniezda,
Kieh pjet narav medno uči,

Hranim liepoj, koj ma zviezda
Za viečnu me slugu odluči.

Gorš. Svega ruda jaganjčića,
Dvie matere ki posisa,
Pasem dragoj, koj me srîća,
Da sam viečni rob, zapisa.

Divj. Rec, ka u gori zvier pribiva
Ljudske sviesti i spoznanja,
Ka se u bistroj vodi umiva
I mjesecu čista klanja?

Gorš. Kaž mi, ptica ono ka je,
Ka svoj smrti loži drva,
I iz ognja opet živa ustaje
Perja î krila stječuć prva?

Divj. Sad poznat mož uprav odluku tvu ludu,
Zašto se s lavom mrav zatječe zaludu.

Gorš. O žabo, s kriesovi podj kvrči i krišti,
Moj je danas pir ovi, ti za se drugi išti. (Ode.)

Divj. Ovi uteče, ja znam, što ću:
On na piru glumac budi,
Ja za drugo tamo doć ću,
Ko me srce većma žudi.

Danas mjesti u ovemu
S pastirim se vile staju,
I pastiru najljepšemu
Vil najljepšu od svih daju.

Nu prije toga u jezeru
Vile okupat sve se hode,
Svaka želeć da nju oberu,
I nevjestom danas vode.

Namislio sam tiem odjeće
Jednoj od njih skrovno uzeti.
I preobučen tako veće
Ja se vila liepa rjeti.

SKAZANJE OSMO.

Zagorko i Ljubdrag.

Zag. Potež se naprjeda, me stado, poteži,
Ne vidiš, ureda gdje ma vil', jao, bježi.
Uputi se, uputi, stado moje, prije.
Neg ju grm zgusnuti očima mojim skrije.
Toli neć it hrlo, pod stranom a ti ovom
Pusto ostaj, ter grlo zajazi vukovom.
Ustav se, kud plaha utječeš, liepa ma,
Od moga uzdaha, ki od ognja krila ima?
Ja, brače, niesam zvîr srdita u gori,
Neg stravljen mlad pastir, ki s oči tvojih gori:
Ki sa svom krieposti drag ures tvoj slidim.
A od tvoje lieposti prignuća ne vidim.

Ljub. Kud srneš, Zagorko, kud li se potežiš,
Ke prispje zlo gorko, od stada što bježiš?
Gdje si se zateko, ke ti su nevolje,
Loču ti psi mlieko, ovce ti vuk kolje.
Tve sjeme po pustoj njivi se poteza,
Vinograd leži tvoj zapušten bez rieza.
Stada svieh ovčara po žitu tvom pasu,
Muka se tva hara, i stoka sva razsu.
Tiem vrat se nazada ženska, ti ljepota,
Kad umreš od glada, ne vrati života.

Zag. Ne zalaz u dilje, ma je ovo odluka,
Nek ide stado žlje i stoka i muka.
Jedan sam milostan pogled vil žudjene
Hraniti kriepostan živa je svedj mene.
Namjera nu huda na me te donije,
Kud liepa ma, kuda obrati, jao, gdi je?
Stranom ću ja svakom trag sliedit vil' moje,
A ti podj zliem mrakom, odkuda i doje.

Ljub. Ah, kako poče, ti napreduj i hodi,
Poznat ćeš, mahniti bies na što dovodi.

SKAZANJE DEVETO.

Ljubdrag.

Ah sad poznam da ne vara
U sudu se, tko govori:
Da koliko sviet se stara,
Toliko je hudji i gori.
U moje vrieme narav ina
I nauka bješe od ljudi:
Sve je drugoga sad načina,
Druga doba, druge ćudi.
U dni moje vidjaše se,
O koristi gdje svak radi;
Uzlotrilo sada sve se je,
Živu izprazno stari i mladi.
Prije bieljahu sva mjesta se
Našiem stadim bezbrojnima:
Sad dubrava sva ne pase,
Što u me doba jedan ima.
Pomnja prije dobra obćena
U njoj viečnu zelen goji:
Sad s nepomstvom porušena
S povenutiem lištem stoji:
Ovce vodjahu iz daleka
S mekahniem se runom prije;
Sad medju nam nije čovjeka,
Ki se krenut s mjesta umije.
Prije od ljudi se dubrave
Koralj se je ribo u moru:
Svačije su sad zabave,
Kamenitu dubsti goru.
Prije ko mrav oda svuda
Svak nosaše sebi hranu:
Sad za ne imat malo truda,
Svak mre u lasti go na stanu.

Prije ne znahu prve vile
Što je svila u haljini:
Sad odjeće sve od svile,
Nije seljanke, ka ne čini.
Prije pod ruhom priprostime
Zlato odasvud nam na stan pliva:
Zlatno ruho u ovo vrieme
Stan svakomu ogoljiva.
U moje je dni letila
Na krilich sama ptica:
Za poletjet sad su krila
Oko vrata u mladica,
Nošahu se opletene
U bio gajtan prije kose:
Sad pram u cklo pletu žene,
A zrcalo im glave nose.
Prije bjehu bistri viri.
Da čist ogled svemu daju:
Vilami se sad pnstiri
U zatioku ogledaju.
Vladaše se u ma lieta
Mlados svjetom od staraca:
Sad čut mladi neće svjeta
Ni od istieh njih otaca.
Mlados prije cieć koristi
Svieta obhodi četr dîla:
Sad na jednom gine mjesti
Za stupajim pricıeh vila.
Tiem nije čudo, čiem bez znanja
Dni u izpraznoj lasti traju,
Ko Zagorko da imanja
S pricieh vila ostavljaju.
Ali u ovomu svemu meni
Pomoć je ufat zgar s visine
Na dan ovi posvećeni
Našoj slobodi od starine.

SKAZANJE DESETO.

Jeljenka satirica.

Iz gluhe pustinje satir se moj diže,
Da vile plemkinje susrjeta i stiže:
A ja ostah sred jama i dubja divjega
I mrazna i sama u gori bez njega.
Ah, sasma nevjeran, kud divjaš, Divjače,
Moj život čemeran po sve dni da plače.
U vila što vidiš u ovoj dubravi,
Ter sliedom njih slidiš, a mene ostavi?
Gizdave himbeno plemke su vile sve,
Grabža su i plieno lieposti njihove.
Bez svrhe i kraja plahe su i tašte.
Biocim od jaja čela se njih lašte.
A nije ih strah ni sram za gadnu napravu
Mrtački stavit pram iz groba na glavu.
Na svieći cklo pale, i mrče crnima
Obrve opale čadjami od dima
Oprhlu i modru kožu usne blîde
Do krvi svu odru, da rumena izide;
U bjaku, kom klače i hartaju obraze,
Otrovi najjače i gnjusobe ulaze.
A mastim od berse daleko našaste,
Lica im svudjer se pengaju i lašte.
Nu mažu i liepe naravna bljediia,
I čini jih liepe ne narav neg sila.
A meni ma ista naravna liepos jes
Naprava prečista i svietli drag ures.
Zlatni pram od kosi, tih vjetric ki svudi
Niz bio vrat raznosi, tudjim se ne rudi.
Obraz moj i čelo bistra voda umiva,
A sunce veselo iz oči mi siva.
Bez masti sred lica mladjahne u mene
Rumena ružica i bieli lier zene.

Crljeniem ustime ruža je prilika,
A bjelje prsi me sniega su i mlîka.
K tomu se prilaga još za stvar najdražu
Mladjahna i naga, sve što imam, sve kažu
Tiem vrat se tvoj ljubi, Divjače. ne divjaj,
Vlastita ne gubi, a o tudjem malo haj.
Od vjetra puzivić, ne gub s tve krivine
Za ures lažīvi ljepote istine.
Sunce je s nebesi izvrsne lieposti,
Zašto se ne resi neg svojom svjetlosti.
A čista i prava liepos ma suncem sja;
Jer meni naprava i ures sva sam ja.
Poć ga ću iskati, ah danas kuda si,
Divjače, zašo ti oglas se, oglasi.

Činjenje drugo.

SKAZANJE PRVO.

Skup pastira, **Brštanko, Ljubmir i Tratorko.**

Brš. Liepa ti je zaisto običaj veoma,
Kom naše se mîsto slavi se, družbo ma,
U strani da se ovoj dan s tancim provodi,
Posvećen prečistoj božici slobodi.
Najljepša od vila druži se i viera
Za draga i mila vrhu svieh pastiera.
Ne sciente, da ištom ova se odredi
Spomena s godištom svacijem, ka sliedi.
Na zboru pradieda od ove dubrave,
Kad prodje besjeda, da ovi dan slave,
Razumni starci oni u kori dubovi
Medju iniem zakoni uriezaše i ovi:
Da užiže neprestav slobode spomena
U unucie njih ljubav od dobra obćena;
I da se u miru dni vode sred sklada,
Dočiem se pastiru ljubi od sve vrsti da.

Ljub. Naredbe pametne; jer kako neobične,
Tako su i štetne ženitbe neslične.
Pod jaram dobro vik stučit se ne more
S jumčićem vó velilik u pored da ore.
Ni se muž i žena ugadja, kad su oba
Razlika plemena, imanja i doba.

Ah, Bog te ukloni, gotova je tu smeća,
Da ti se ženi oni, od tebe ka je veća.
Ko drvo crv vrti, i grize, i ije:
Tako ona do smrti živa te sičije.
Na posle sve kućne mrdi se i gadi,
Samo njoj da su nje naprave, to radi.
Po skupieh živote od druzieh spovieda,
A svoje sramote domaće ne gleda.
Sve selo zagluši s jezična karanja,
A muža zabuši, i učini kô panja.
Nu veće što velju, pašu ove smione
Muževom kudjelju, a oblače gaće one.

Trat. Tako je; nu pate i istiem zlom bole
I žene udate za ljudi ohole,
Ki siti pri svomu k tudjem se propinju,
I drže na domu ženu kô robinju,
Po gadu se i smradu tukući skitaju,
A za čistu i mladu ljubovcu ne haju.
Nu da ovdje svršuju, mala bi zla bila:
Mesa im raztruju smrdeća i gnjila.
A pak na pečaone mladice, njih ljubi,
Guba ta prione, koja ih pogubi.

Bršt. A mi ti smo uzeli govorit zlo danas,
Kad ište i želi počastit puk se vas,
Ter kad se začinje i u pjesnijeh svak hvali,
Tudje smo mi grinje potresat ustali!
Nu me je strah, da veća, neg je igda bila,
Danas kar i smeća ne bude od vila.
Jer vila mnogo je sred ove dubrave,
Ljepše ke se broje i zovu gizdave,
I svaka uzmnaža sve dike jedine,
I scieni, da je draža i ljepša, neg sve ine.
Tiem težak na se trud taj će uzet, vidim ja,
Tko činit ima sud, koja je najljepša.

Trat. Tač da je pomnja ma suditi to danas,
Nemiran veoma i smeten bio bih vas.
U skupu od vila toliko gizdavieh
Rjet jedna da je mila i draža oda svieh.
Za od jedne dobiti prijazan s te hvale,
Sa sviem se svaditi, sve izgubit ostale.
Nikako pamet nij' od mudra čovîka;
A Bog te ukloni od ženskieh jezika.
Ljub. Tko je na to obran, ti nek se tiem brine.
Hod'mo mi iskati ostale družine.

SKAZANJE DRUGO.

Vuk satir.

Tebi u dar i na čas, Zagorko, sve vile,
Ovce su sva ma ćas ovako pretile.
Po vodah i gorah ovako teci ti,
A od stada ne imaj strah, ja ću t' ga čuvati.
Tko ono, tko ovo, nastoji svak za se,
A svak, što je osnovo, izatkat uzda se.
A moj glad ovi dan kradjom se utješa,
Lupež sam izvrstan, izvrsna izješa.
Kupe se svatovi, spravlja se nevjesta,
Pir se odsvud gotovi najljepši od mjesta.
Kad tamo podje svak pomoć peć i varit,
Neka je meni pak na pusto udarit.
Bio bi grieh, kad gosti svak se ini i štuje.
Da trbuh moj posti i prazan gladuje.
Zaludu ovi dan slobodi svećen nij',
Neg da je svak slobodan, što hoće, da čini.
Ni narav zaludu ruke mi ove da,
Neg njima da budu pomoć se ja sada.

Njeka se besjeda njekoga i danas
Vieka još spovieda, ki od zlata bješe vas.
Na svietu sve što je, tad staše obćeno,
Još moje i tvoje ne bješe rodjeno.
Granice se od ljudi ne bjehu zabile,
Ni mjerom sve svudi otišlo na dile.
Blizu tieh vremena davnjieh od zlata
Gora u nas kamena hranjaše Brgata,
Gora, ka tada sva u dubju veliku
Gusta se dubrava vidjaše putniku.
Brgat, ki stanova u gorskoj dubravi,
Zakona cieć nova starog ne ostavi.
Kazati pače uze, da ljudi po svietu
Razdielit nijesu se mogli mu u štetu.
Tiem jer se poteža, i kô ja svud brz bi,
Slovuća lupeža ime i glas on dobi.
A gori, u koj sta, i ka je vrhu nas,
Od Brgata istoga Brgat je ime i danas.
Od Brgata ovoga, ki je krasti svud išo,
Početak od moga traga je izišo,
I djedu slobodnom unuk sam slobodni,
Vodeći u rodnom Brgatu zlatne dni.
Tko ne ima ni njive, ni vrta, nî stada,
Da tudjiem ne žive, umro bi od glada.
Ja plazim i lazim, ulagam svud ruke,
Obilnos gdje pazim od stoke i muke.
Uhodim i prežim po pašah imanja,
I nad sviem lupežim imam čas od znanja.
Nu tko se hitrostim mojim stavlja, nije toga;
Jer častim i gostim, i čitam svakoga.

---

*

SKAZANJE TREĆE.

Stojna i Vuk satir.

Stojn. Tudjim se ne hrani, daj mi ovcu lupežu,
Prije neg te seljani uhite i svežu.
Da li se ti krasti bez straha postavi,
Kad blagdan svak časti u ovoj dubravi.
Paće sam na zlo brz uhodiš livade,
Brže tu ovcu vrz, koju mi ukrade.

Vuk. Stan', ženo, kud srtiš, ne pozna se, tko sam ja?
Prije neg se uprtiš u zlo tve, idi ća.
Lupeža, koga ti u meni ugleda,
Bez smeće, velju ti, ohaj me se ureda;
Jer da znaš u sebi, koja je ma sila,
I ovcu i sve bi stado mi pustila.

Stojn. Ja silu svu tvoju ne scienim ni pera,
Ovcu mi daj moju, kleta ti namjera.

Vuk Nepoznaš još me ti, planinski bog sam Pan,
Iz gora ki iziti htjeh ovi na blagdan.

Stojn. Hrdja si i vedaš, satir Vuk ti si oni,
Od vuka hudji dvaš, kad ovcu mu poni.

Vuk. Satir sam liep i drag, me se ime svud slavi·

Stojn. Satir si crni vrag s rozîma na glavi.

Vuk. U mjesti ovemu meni se spravila
Kako najljepšemu, najljepša od vila.

Stojn. U mjesti će ovemu bit tebi do mala,
Kako najvećemu lupežu, vješala.

Vuk. Ako ti se u kose ma ruka uplete,
Poznat ćeš, što nose te rieči proklete.

Stojn. Kozju ako tu bradu razmršat ja počeh,
Poznat ćeš, ko stadu tudjem te nosi grieh.

Vuk. Da čekaj nebježi.

Stojn. Ne bježi, čekaj ti.

Vuk. Ajme, ne poteži.
Stojn. Da puštam, pusti ti.
Vuk. Ja puštam.
Stojn. Eto i ja, je li gdje tko pomozi!
Meni ovca, a tvoja tebi brada i rozi.
Vuk. Ustav se, ah kuda s ovcom tom udari,
Ah, ženo prehuda, vrlo t' me prevari.
Struka ti prokleta i imanje ostalo,
Sve ti se prije ljeta od vuka poklalo.
Kuća t' se prosjela, trag ti se smako vas,
Ni pila, ni jela, ko neću ja danas.
Vaj, ne znam, što ću sad, kud li bih otišo,
Već mi je mrtvi glad do nosa uzišo.
Ah, je li, da mi duh susrjete, tkogodi?
Od glada izdahnuh, život mi izhodi.
O smrti mahnila, što me nijes' satrla
I pjana i sita na gosbi do grla.
Ka ti će hvala bit, jednoga divjačna
Satira pogubit i žedna i lačna.

SKAZANJE ČETVRTO.

Gorštak i Vuk, satir.

Gorš. Što plačeš, Vukoje? ke te je zlo smelo
Danaska, kad stoje svi ljudi veselo?
Dobre si ti volje i vazda sit i pjan,
Ke ti su nevolje prispjele na blag dan?
Od koga zla sila tako te obori,
Jeda ka od vila i tebe sad mori?
Vuk. Iz gladna trbuha k vilami nije puta.
Bez vina i kruha ljubav je smrznuta.
Od golijeh što će nas i ubozijeh gospodje?
Znaš, golu kos ni pas neće da oglodje.

Gorš. Ubožtvo ne diže, da nijesmo mi drazi
Vilami na bliže, ko jaci u snazi.
Vuk. Ka snaga može odi i meni bit sada,
Gdje mi duh odhodi i umirem od glada?
Gorš. Ti živeš, da iješ i piješ na svîti,
Ni možeš, ni umješ o drugom misliti.
Vuk. Da kaž' mi, kad ijo i pio ti nebi,
Kako bi živio, prijatelju, u sebi?
Gorš. Ne živem, ko ti, ja jestojci i piću,
Neg liepoj, koj moja sva ljeta služit ću.
Vuk. A ja vas život moj hranim najmiliji
Pečenici ugodnoj i dragoj bukliji.
Gorš. Da jednom poznaš ti u tvomu životu,
Ka je rados služiti vilinju ljepotu,
Reko bi, i u sviesti ovako odlučil:
Nit ću pit ni jesti, neg služit liepu vil'.
Vuk. Da poznaš ti jednom, koji su to jadi,
I s gladnom i žednom govorit čeljadi,
Ili bi se ohajo i od mene htio otit,
Ili bi nać hajo, što ćemo jesti i pit.
Gorš. Nemoj se ti starat, glumac sam na pir zvan,
Hoć' bubanj udarat, ter ćeš bit sit i pjan.
Vuk. Srce mi igra sve, i stupaj sam teče
Na sladke zabave, gdje se vari i peče.

Ah tvoja blažena, Gorstače, namîra;
Mrtva me spomena uskrsnu od pira.

Pečenica, ah, peče me srce pečeno,
Gdi u sladki sok teče i gori ljuveno;

Gdje me još sve čeka me dobro uzdano,
Jalovica od mlieka varena sniežano;

Gdje žarka kapljica groznika vesela
Kaže mi sva lica rumena i biela;

Kapljica od vina, koga ures preliepi
Igrajuč začina: Hod', brače, dušo pij.

Životu čestiti, ah, koja veća slas
Može bit, neg piti i jesti na svak čas.
Gorštače, u selo, gdi je taj pir, hodmo nanj,
Ti glumac veselo, a ja ću bit bubanj.

SKAZANJE PETO.

Miljenko i Pelinka.

Milj. Dubravko gizdava, na ures rajski tvoj
Od gorskijeh dubrava nije slično ime toj.
Gustinom od grana dubrava zakriva,
Da zraka sunčana travu i cviet ne obsîva.
Iz svjetlieh tvojih oči na dragom tvom licu
Dva sunca s istoči goje rajsku ružicu.
Sred dubrav', ma lîpa, imaju stan svudi
Zmije pune nalipa, zvieri, i skot vas hudi:
Sred tvoga pogleda i srca sviem blaga
Ljubav stan svoj gleda i milos predraga.
Dubravi ures vas proljetnje zeleni
Tre sjever, hara mraz, tlači led studeni.
Kakva si ti sada, takva ćeš vazda bit;
Vieku bo ne opada lieposti rajske cvît.
Pelin. Skladne su rîeči toj, i zaisto velike
Dubravci tvoj liepoj i slave i dike;
Nu vile sadanje riečim se ne pasu,
Veće u stvoru, a manje htjela bih te u glasu.
Nu prije neg na ino ja budem s tobom doć,
Kaž' mi sve istino, ako ćeš mu pomoć,
Jesi li koji dan ljuvenom u ognju
Uzdahnuo žalostan pazeći pomno nju?
Milj. Ako uzdah moć i glas želje me ne objavi,
Užežen da sam vas u živoj žeravi,
I ako još plama ne vidje u meni,
Tere, ma vil', sama, da gorim, ne scieni:

Pogledaj sred čela me srce sprženo,
Od suha pepela u prahu satreno;
Vidj luge, dubrave, i polja, i gore,
Veće gdi eto sve u ognju mom gore.
Je li ovo, reci ti, što zna lis i kami,
Kladence ki uzrasti mojima suzami,
Kroz romon kažuć tvoj žudjenoj moj duši,
Kako te oganj moj čestokrat presuši.

Pelin. Da reci, bi li kad, da njoj se ostavi
Dar koji u zaklad od tvoje ljubavi?

Milj. Opak je način svim, koji me učiš ti;
Ne daj Bog s darovim k Dubravci hoditi,
Scienit vil' gizdavu za ženu lakomu,
Ja neću mudros tvu poslušat u tomu.
K srcima časnimi nije triebi s darom it,
Ako viek pred njimi omraze neć' dobit.

Pelin. Varaš se: bez mite sve je to inako,
Darovi zamite nebesa i pakó;
Darim se vlada sviet na volji i sudi,
Dar pravi može rjet gospar se od ljudi.
Ljuvena dar je strîl, ka zgadja i sili
Na ljubav svaku vil', po tom se k njoj strîli.
Milisav razumni, znaš, što ono veljaše,
Da u stare jošte dni, kad zlatni viek bijaše,
Kad ljubljen svak ljubi, ni u to ima sram,
Ter jezik srcu bi i ustom jedan sam;
Tad bješe svaki dan ljuvenieh od žena:
„Daj, daruj," ta pjesan začinat obćena.

Milj. Čudne su nad sve ine, ke kažeš, rieči te.

Pelin. Ali su istine, u razlog očite.
Čuj ino: skup broji čovjek se mnogo ti,
U ljubav svu koji toliko iztrati
Rieči, uzdah, moljenja, zaludnijeh stupaja,
Pogleda, cviljenja, jauka i vaja,

I k tomu pristavi laživijeh kletava,
Od svoje ljubavi čiem biljeg on dava.
Prije neg volju svu prignuti uzbude,
Jagnjicu mršavu darovat da bude.
Rad česa budué sve laž ino i prevar,
Ljubavi njegove svjedok je pravi dar;
I żato samomu svaka vil vjeruje
Ljubovniku onomu, koji joj daruje.

Milj. Kako, jao, može bit, da vlast dar ima tu
Me vile predobit ponosnu ljepotu.
Eto se vaskolik po svojoj volji sam
Na službu nje uvîk veselo darivam.

Pelin. Miljenko, dar je ovi oni dar blaženi,
Ki lasno ciene svi vazda krat ljuveni.
Nije trebi to za nje, za tebe ti se hran,
Dar cieni tvoj manje, a veće ugodan.
Nu se uzdaj; jer kratit neću se hrlo poć
Dubravku obratit na ljubav tvoju moć.
Činit ću, da blagu uživaš i milu
Ljepotu predragu, žudjenu tvu vilu.

Milj. Podj, u družbi ovi moji
Svud ti uzdasi bili ognjeni,
I sama se, jao, spomeni,
Da mi u tebi život stoji.

SKAZANJE ŠESTO.

Divjak, satir u haljini vile preobučen.

Tko je taj, tko sad rjet neće,
Cieć uresa draga i mila
Da ja satir nijesam veće,
Neg najljepša od svieh vila.
Dubje se ovo, ptice i zvieri
Mom ljepotom snebivaju,

I gorani, i pastiri.
I sliede me, i gledaju.
  Od kladenac bistrieh predam
Cieć naprava, ke me rese,
Da, ako se gdi ogledam,
Ma slika me ne zanese.
  Pristavio sam tudje kose,
I opleo u cklo prame,
I obuko ruho na me,
Ko najljepše vile nose.

  Put sniežana neka je meni,
Vas se izmazah klakom bielim,
A da se obraz moj rumeni,
Namazah se murvam zrielim.

  Za ocrljenit usti moje,
Kriešam sam ih obliepio.
I haljinom svietlom, što je
Kože u meni, sve sam skrio.

  Samo branduse i prhala
Niz čelo iniem vilam vise,
A uz glavu s čela ozdala
Rožčići se moji vise.

  Nu pod kose ako mnozi
Lasno roge skrit umiju,
Zašto i ovi moji rozi
Kosami se ne pokriju?

  Sa svom moći i krieposti
Uvlačih ih, krih svudire;
Nu svakako pravi i prosti
Iz prama mi jošte vire.

  Ali od ljudi i od žena
Vidjet su oni na moj glavi,
Ko dva dubka usadjena
Zlatnieh kosa u dubravi.

Tiem pohuljen bit nikako
S toga se ures moj ne boji;
Tko je ko ja liep ovako,
Svaka stvar mu dobro stoji.
U ovoj slavi, u ovoj dici
Veseo idem na mu srîću;
Nu i od vile u prilici
Hrabren junak djelim bit ću.
Ah, dakako satirica,
Ma sumnjiva divja lada,
Može nazriet moja lica
U prilici ovoj sada!

SKAZANJE SEDMO.

Zagorko.

O liepa, o huda, ku narav uresi,
Da pokoj od truda srdašcu mom jesi,
Eto ja izvan svih ljepotom smamljen tvom,
Mlieko psim, a ostavih imanje vukovom.
Tiem gorki i ljuti ako plač i vaj moj
Ne može ganuti na milos ures tvoj:
Gani se, pravo je, veselo i rado
Nesrećno na moje i pusto daj stado,
U gorkom mukanju koje te svedj moli,
Da u smrtnom skončanju život moj ne boli.
A da ima ljudski glas, još bi ti izreklo
Moj tužni bitak vas, hud nemir, prieko zlo.

SKAZANJE OSMO.

Stojna, sin joj Zagorko i pastirići mali.

Stojn. Ja te ištem i glasim, i zovem svudira,
A ti se za plasim vilami otira.

Dubrave priek ove od stada ne bježi,
Najpretlje ovnove vuku ti lupeži.

Zag. Neka idu ovnovi i ovce najbolje;
Stadu me ne zovi, njemu je pasti od volje.

Stojn. Na ki te razsap, to, ludjače nosi bies,
Od vila ka je to, koja ti uze svies?

Zag. U ovomu, znaj mjestu najljepšu, vil moja,
Večeras nevjestu na stan ti vodim ja.

Stojn. Na vrat ćeš ti i ta nevjesta hoditi.
Ko Poče mahnita nemo' se sviditi!

Zag. Ja nemljah, majko ma, da ćeš se ti smesti;
Jer ti ću sin doma odmienu dovesti.
Ili ćeš ili ne, podaj se razlogu,
Ovako bez žene ja stati ne mogu.

Stojn. Mož derat samohoć za vilam obuću;
Meni ga neće doć nevjesta u kuću.
Ćudi svieh sadanjih nevjesta vrle su,
Ne misle nego o njih samomu uresu
Vazda su na dvoru, a neka stan gine;
Zlu mužu, a goru svekrvi čas čine.
Šestere, dedele, jeziče i sjaju,
I drugo ne žele. neg da ih gledaju.
Za koris prioni, a vile ne dvori,
Pusto nam razgoni stado vuk po gori.

Zag. Stado čuvaj i brani od vučje ti sile.
Ja ću ures izbrani poć iskat me vile;
Kad ište svak sebi dobar trg s ljubavi,
I meni jes triebi činit, što čine svi.

Stojn. Ah, Zagorko, s neposluha
Sliedi tvoju ćud zločestu,
Ja ću tebi nać očuha
Prije, neg meni ti nevjestu.
Nu ako ja danas s me mile dragosti
Vilam sviem čas dobijem s lieposti?

Slika me ne vara, ma dika nije pala,
Malo sam prestara, ali sam pristala;
Ovoga od mjesta nu ako rajljepša
Večeras nevjesta uzbudem jošte ja....

Pas. 1. Ostaj s Bogom, majko mila,
Od tebe ćemo i mi poći
Za ukrasti koj od vila
Sladak nami cjelov moći.

Pas. 2. Za moć izet meda, pčela,
Ja ne hajah, da me uije,
I to nosim za čas, gdi je
Ma Biserka s drugam sjela,

Pas. 3. Stoklasu ovu, ku zrelieh
Nanizo sam kupjenica,
Nošim oči veselieh,
Gdje sja sunce, ma danica.

Pas. 4. Vrabca ovoga, ki se javi
S najdaljega meni puta,
Mioci dat ću, koj me ugrabi
Jučer silom mati iz skuta.

Pas. 5. Šturka u ovoj kajpi od žice,
Ki po svu noć šturi i poje,
Donio sam ja za moje
Male, ko ja, pastirice.

Stojn. Još biste sad i vi, brečadi od sise,
Po ovoj dubravi za vilam digli se.

Past. Nam su drage liepe vile,
Iz njedar nam dunje daju,
Na tance nas vode mile
I njegujuć cjelivaju.

SKAZANJE DEVETO.

Jeljenka, satirica preobučena u pastira.

Ah, plemkinje prieke vile,
Trag vam proklet i namira,
Vi me ste se učinile
Preobući u pastira.
Da prije hrba ova jaka
Onoj od vas srce iskine,
S ke moj život bez Divjaka
Čezne i u mraznoj sumnji stine.
O Divjače divje ćudi,
Plemenite t' vile mrze,
Lele tomu, tko ih žudi,
Ter ga uzda njih zavrze.
Od bojazni ti si njimi;
Jer te zvieri svaka scieni;
A s rožčići ljuvenimi
Mjesec mladi svud si meni.
O mladjahni moj mjeseče,
Sini ljubi tvojoj, sini,
Kuda zadje, gdje uteče,
Drag pokoju moj jedini?
Što ugleda, cjeća česa
Vilinja ti je slika draga?
Bez naprave bez uresa
Ljepota je prava naga.
Vedru svjetlos nebo odkriva
Bez odjeće od oblaka;
A ljepotom čistom siva
Bez naprave žena svaka.
Ali vidim, što njekada
Bog nam Lero prorokova,
Promjenila da je sada
Vilam ures dubrava ova;

Sad bo ujedno sve mladice
Za napravu njih najdražu,
Ko divjačne satirice,
Do pupka se gole kažu,
Tiem da ih sliedom sliede i žele
Nije čudo, divji ljudi;
Odkrivene prsi biele
Tko da gleda, a ne žudi!
Nu će ruke sad me ove
Priekim vilam ukazati,
S golim prsim što je mužove
Gorskiem ženam prigrabiti.

Činjenje treće.

SKAZANJE PRVO.

Divjak, satir, Jeljenka, satirica i skup pastira.

Divj. Vas sam prebjen, još me tîra
Kleta sila po ovoj strani;
Je li gdje tko, da od pastira
Mene liepu vil obrani.

Pas. 1. Stîgni, srjeti, drži, uhvati,
Ne daj napried, ne propustî,
Udri, udri, da pod bati
Grdi satir dušu pusti.

Jelj. A tko je ovo, u haljini
Tko od vile sad proteče,
Ako zlo vam ko ne čini,
Nije razlog, da zlo steče.

Pas. 2. Ko ne čini zlo, ako je
Gnjusni satir grdnieh dîla
Smio doć krijuć slike svoje
Medju vile kako vila?
I da izpred nas bježat ne usta,
Buduć ju on čas zaskočio,
Dubravci bi liepoj s usta
Cjelov silom ugrabio.
Nu čemu će sad besîde?
Tecmo u mjesta za njim svaka,

Po uvadici da ne ide
Zlom satiru zloba ovaka.
Jelj. I meni ih je sliedit sila,
Da što misle ne učine,
Zasve opak, ne bih htîla,
Moj nevjernik da pogine.

SKAZANJE DRUGO.

Gorštak, satir.

Niz strane, niz polje pustiem gorami,
Divjače, bjež bolje, i pridaj nogami.
Bez smieha tko pazit sad ludos može tvu.
Grd satir preobratit u vil se gizdavu.
I ko vil u odjeći sred vila inieh poć,
Da nitko, scieneći, poznat ga neće moć.
Nesviesti velike s uresne htjet sile
Satirske prilike preobražat u vile!
Zaman se čini sve, i liepi, i maže
Grdoća, s naprave grdja se ukaže.
Polje se, gora i lug ludosti tvoj čudi,
Tamaša, smieh i rug osta ti svieh ljudi.
Nu tako sad pleća vukući prebjena,
Sudi sam čija veća liepos je vidjena?
A još bi ovi dan, kako snieg od lani,
Da izmedju svieh jedan pastir te ne brani.
Srce te i snaga ovoga odhrva
Izmedju tojaga težkieh i drva.
Nu neka on huka, smijat ću ja se, i zanj.
Glumac sam, a vuka poslo sam po bubanj.
Na pir ćemo obadva večeras u selo,
Da se igra, uživa i stoji veselo.

SKAZANJE TREĆE.

Ljubdrag, starac.

Zlo se je tiskat bez jakosti,
Tko je nekriepka ko ja, stupa;
Jedva izvukoh stare kosti,
I izkopah se svieh iz skupa,
Ah ka čeljad množtvo koje
Sabralo se sa svieh strana,
I star, i mlad, svak došo je
Na slavjenje blaga dana.
Sve su vile, svi pastiri
S vrstom svakom žena i ljudi,
I gorani i satiri
Dotekli su oda svudi.
Ali se je ockvrnila
Svetkovina plemenita;
Najljepša je dana vila
Najgrdjemu s tamna mita.
Blažen pastir ovdi ide,
Ki zaslieplјen ne bi od zlata,
Neg po čistoj pravdi otide
Da je lieposti liepos plata.
A oni proklet, s koga izlaze
Na dan blag nam plačne kobi.
Tko lieposti liepos vaze,
A za zlato da grdobi.
Proklet i oni, tko najprije,
Za izet zlato, zemlju izdube,
Kad cieć zlata najvrjednije
Običaji se u nas gube.
Po zakonu dat se imaše
Liepa Dubravka i gizdava,
Sred dubrave komu naše
U ljepoti je prava slava.

Miljenko je imo mili
Steć Dubravku cieć ljepote
Nu se ukloni zakon sili.
Grd ju pastir zlatom ote.
Tiem su smeće srca moga,
Da na mjestu nebi ovomu
Tko Grdanu bogatomu
Smio se opriet cjeća toga.
Ali mene većma smeta
Miljenkova uspomena,
Komu je bila od djeteta
Još Dubravka narečena.
On nju žudje i ona njega,
Okom gleda vas dan blazim,
I glas danas puka svega
Vjerenicim zvaše drazim.

Kad iznenad sa svieh strana
Začuh opet gdje svi glase,
Da Dubravka za Grdana
Bogatoga vjerila se.

I Miljenko ču sa mnome,
Tko mu ugrabi vjerenicu,
I od muke svenu u licu,
I zamuknu mramorkome.
I od žalosti, i od jada,
Tu stat veće nijesam mogo,
Razmišljajuć na što sada
Zločestvo nas vodi mnogo.
Da na blag dan od slobode
Jes, tko zlatu još robuje.
I da sila s prieke zgode
Nad zakonim gospoduje.
Nu tko tužan ovo izhodi!
Po prilici Miljenko je,
Za dubje ću skrit se odi,
Za čut, ke su misli svoje.

*

SKAZANJE ČETVRTO.

Miljenko sam.

Najljepša se vila daje
Najgrdjemu u prilici,
Ke ufanje veće ostaje
Nami, o vjerni ljubovnici?
Ljubav, vjera, služba liepos,
I običaji i zakoni
Sve bi zaman jačju kriepos
Grda u zlatu neman doni.
Da li, oh jao, za Grdana
Najgrdjega od pastiera,
Ma Dubravka sega dana
Najljepša se vila viera?
Ma Dubravka? kako moja?
Ako je druziem dana sade,
Da moj život ki ju dostoja,
Ko presječen dub, jao, pade.
Krotku ovčicu, mirnu i blagu
Vuk u gore strašni uvuče,
I nije toga smienje i snagu
Tko bi ukazo! jao, svi muče!
Ja ću gledat na me oči? . .
Ne ću ne, ne razlog nije,
Da ti ga oblak sred istoči
Svietlo sunce me prikrije.
Da što čekam, što li pazim?
Razdieljen sam s dragom vilom.
Što grdobu ne porazim,
Ka mi život grabi silom?
Prije smrknuća dana ovoga
Dni imaju bit satreni,
Ili moji ili onoga,
Tko moj život grabi meni.

SKAZANJE PETO.

Divjak satir i Jeljenka satirica.

Divj. Pastiru, hvala ti, ubjen bih ja bio,
Na pomoć da mi ti ne budeš prispio.
Kaži mi tve ime, da mi te ne zabit;
Jer ću ti sve vrime životom držan bit,
Zasve da ističe oku se mom sade,
Da imaš naličje od divje me Lade.
Jelj. Ako imaš, ko reče, domaću tvu drugu,
Kud stupaj tvoj teče za vilam po lugu?
Divj. Ćudina opaka i njeka pusta bies
Uzrok su, da svaka vila mi nosi svies.
Jelj. Za čudo ne scienim, bez sviesti čiem hodiš,
Da tako s prebjenim kostim se nahodiš.
Napravljaj se i resi, i čini sve što hoć,
Da satir ti nijesi, koji se skrit nije moć.
Vrzi ća cieć tega neslične odjeće,
Satira divjega pitoma vil ne će:
K ljubi se povrati, od ke se oddieli,
Koja te gledati u slici tvoj želi.
Ohaj se od vila, ke ti su s prikora,
Ljubovca tva mila vapi te iz gora,
I još čut neć ti glas ni poznat ljepote,
A ona bi danas, koja te smrti ote.
Divj. Ah gdje je? da ju slidim, ljubi ma večeras?
Ja ovdje ne vidim druzieh izvan nas.
Na obranu moju, bi pastiru ti jedan,
Samomu ja tebi držan sam ovi dan.
Jelj. Da, da sad izide t' tva ljubi, bi li ti
Htio samu nju sliedit, vile ine pustiti?
Divj. Vile odsad, pače sjen mrzeća je meni njih,
Sramotan ja i bjen danaska s vila bih.
Ah Lero Leriane, veliki bože naš,
Preko ove kad strane s vilam mene ugledaš,

Na vrat me niz strmu liticu obori,
Zajaz mnom u grmu vučji glad najgori.
Ah, da sad ljubi ma izide odkuda,
Ona bi bil' sama sva moja razbluda.
Pastiru, kaž mi tim, jedu ju gdje vidi,
Da hrlo preletim sred klisura i hridî,

Jelj. Nije dalek, ovdi je ljubovca sad tvoja,
Ruho ovo, ke krije tebi nju, mećem ja.

Divj. Što sad oći moje paze,
Jeljenka ovo ma je vila,
Ka, da mene ne poraze,
Pastirom me obranila.
A ja zdiram, a ne svlačim
Nepriličnе ovo odjeće,
I vile i njih ruha tlačim,
Tebi samoj vjeran veće.
Na daleče, na daleče,
Pod-Brgatke vile prieke,
Težko i lele temu u vieke,
Tko u vrieme od vas ne uteče.
Ah, za druzieh hoću moći
Igda ostavit tvu ljepotu?
Gdje samom sam tvom pomoći,
Moj životu u životu.
Ti me peci, ti me vari,
I na volju tvoju kuha':
Napravom me ne prevari
Nijedna vila liepa ruha.
Da se u dušu njeke stave,
Vratit tudje, što ih slavi,
Ostale bi bez naprave
Kako suh panj u dubravi.

Nu hodmo i mi, gdje svi hode,
Od najljepšieh čuti vjeru,
Na dan ovi od slobode
Zahvaliti bogu Leru.

Kad nas oba svom krieposti
Vlas njegova je slobodila,
Tebe od moje nevjernosti,
A od priecieh mene vila.

SKAZANJE ŠESTO.

Brštanko, Ljubdrag i Glasnik.

Brš. Ter vidje ti sada, Miljenko gdje teče,
Ili iniem da smrt dá, ili on da je steče.
Težke su pogube od svud ga pritisle;
Nu mali ki ljube, što ima doć misle.
Nije slike zaisto grdoba grdobi,
Ma zlato ono isto, kiem liepu vil dobi,
mat će moć i vlas toliko veliku
Za podat večeras Miljenku smrt prîku.
Ljub. Razbiram i ja to svaki čas u meni,
Da moć tu ima zlato, ostajem smeteni.
Ah prikor, u dugu tamnilu neznanja
Cieć zlata drug drugu ko rob da se klanja.
Bit će od svieh sudjeno, ako što se odredi
Da Miljenko obćeno veličanstvo uvriedi.
Svačija ti ruka bit mu će na poraz,
Na smrt ga će od puka osudit svega glas.
Tiem njegovu smrt istinu
Sa mnom odsad plači i cvili
Misleć: kako pastir mili
Cieć gardobe zlatne izginu.
O Miljenko, vjerenikom
Čiem večeras svak te pazi,
Jao, s neharnom zgodom prîkom
Nemila te smrt porazi.

Glas. Tko ovo sada nepravedno
S Miljenkove smrti cvieli,
Kad vaskolik puk se ujedno
S njim raduje i veseli?

Ljub. Što spoviedaš o Radmile,
Pravi je uzrok nami od cvila,
Najgrdjemu s prieke sile
Najljepša je dana vila.

I Miljenko cjeća toga,
Ki Dubravku sam dostoji,
Ko najljepši mjesta ovoga,
Ak nije umro, za umriet stoji.

Glas. Koji plač, ka smrt? Miljenko je
Zdrav, živ, veseo, čestit svime,
Smirio je želje svoje,
Dubravka je liepa š njime.

Vjerenik je on izbrani
Na ovi blag dan u dubravi,
Vile, pastiri i gorani,
Svak ga sliedi, svak ga slavi.

Brš. On vjerenik Dubravčin je,
Ka se vjeri za Grdana?
Čut nam čini, ki način je
Bio toj zgodi segaj dana?

Glas. Od pastira družbe naše
Do najmanjih pastirica
Vjerenik se Grdan zvaše,
A Dubravka vjerenica.

I redovnik bješe tima
U Lerovu crkvu uljezo,
Da bi od vjere medju njima
Viekoviečni vez zavezo.

Svetilište on najprije
Po običaji davnoj čini:
Hoja, Lero, Dolerije,
Vapijaše vas puk ini.

Jaganjčić se bez biljega
U žeravi živoj spraži,
I, što radja zemlja, od svega
Prikaza se plod najdraži.

Ali na ognju plam potamni,
Pod nami se tle ustrese,
Crkva od groma bukom zamni,
A stup Lerov znojaše se.

Na ovo čudo vas puk stoja
Ko zapanjen, tere prista
Doleria, Lero i Hoja
Zvat na pemoć segaj mîsta.

Nu što imena od tieh veće
Bogova se od nas zvahu,
Trešnje, buke i od smeće
Hudja zlamenja izhodjahu.

Nu čiem svačija lica blîde,
I svak treptit ne prestaje,
Eto Miljenko u crkvu ide,
Izvan sebe ko vas da je.

Na došašće Miljenkovo
Presta trešnja, gromnja umuknu,
Prosvjetljenje oganj novo
Uze, i u čist plamen buknu.

Bog razvedri Lero sliku,
I da vide mladi i stari,
Nje liepomu ljubovniku
U obraz jedan zrak udari.

Svak to uze za zlamenje,
Da vlas višnja to učini,
Da Miljenko sadružen je
Liepoj Dubravci, a ne ini.

Tiem vaskolik puk se uzbuni,
I zavapi u sve glase,

Da se volja božja ispuni,
Dočiem liepu liepa da se.
Iz ruka se tako ote
Grdanovijeh liepa vila,
I da, komu cieć ljepote
Nje pristoji liepos mila.
Tiem Miljenko sad veseliji
I čestitiji neg ikada
Liepos dragu, ku svedj želi,
Kad manje ufa, steče sada.

Ljub. Poznam i to, rjet je triebi,
Vrh vladanja svieh na svîtu
Da vladalac višnji s nebi
Ima pomnju posobitu.
Da se on danas ne nadkloni
Vrh dubrave ove naše,
Po tle idjahu svi zakoni,
Sloboda se satiraše.

Glas. Ali eto, gdje skače k nam kolo satira,
Poznat je kuhače i glumce od pira.
Na gosbe sve naše onî su svedj zvanî;
Jer bez njih tamaše ni smieha nigdje nij'.
Nu veće svatovi kupe se na pospjeh,
U svatbu hod'te i vi, sve što znah, sve vam rjeh.
Brštanko, tebe sam prvencom došo zvat,
A Ljubdrag nad sviem nam obran je stari svat.

SKAZANJE SEDMO.

Gorštak, Vuk, Divjak, satiri, Jeljenka, satirica i skup satira.

Gorš. Zapekle se od družine
Pečenice bjehu sočne,
A to da se bolje pine,
Kad obilna gosba počne.

Da kad kuša slad mila se
Od jestojske i od pića,
Svačije srce razigra se
Ćuteć miris drazi od cvića.

Da zažare, i obesele
I lica se i pogledi,
I da u smiehu sladje vele,
I u radosti svak besjedi.

Da razlike igre igraju,
I skladne se poju pjesni,
Mladi i stari uživaju
Siti, pjani i objesni.

Skup. Igraj kolo, skočno bolje,
Svak se kaži dobre volje,
Na pir, na pir hod' svak hrlo,
Spravi trbuh, čisti grlo,
Da se ije, da se pije,
Hoja, Lero, Dolerije.

Gorš. Žarka kaplja dobra vina
Nebeska je mana istina,
Sred ljuvena sladka piva
Češće grizka i cieliva.
Na pir, na pir, da se ije,
Hoja, Lero, Dolerije.

Vuk. Kopun pečen svietla lica
I ljuvena jarebica,
Ko najljepši sega mjesta
Zet nami su i nevjesta.
Na pir, na pir, da se ije,
Hoja, Lero, Dolerije.

Gorš. Ah što sladje može biti,
Nego jesti svedj i piti,
Zdravje, snaga život, biće,
Jedenje je nami i piće.

Da se ije, da se pije,
Hoja, Lero, Dolerije.

Divj. Sve je spravno, sve gotovo
U čas dobar veselje ovo,
Glumče, bubnju, udri, gdje ste?
Evo zeta i nevjeste,
Da se uživa, igra i smije
Hoja, Lero, Dolerije.

SKAZANJE OSMO.

Miljenko, Dubravka, Redovnik, skup pastira i vila.

Skup. Hod' od pira bože hodi,
Igre mile s nami vodi,
Združi, sjedini
Pod pjesni medene
Ove ljuvene.

Red. Vjerenici obrani dostojno nad sve ine
Kroz ures izbrani, ljepote istine,
Na ugodan, na skladan vez sladki od vîre
Sloboda na blag dan čiem skupi pastire,
Nebo vam od zgori vjeru ovu svjedoči,
I vrh vas otvori od zviezda sto oči,
Skladno svi jezici sred ove dubrave
Da u časti i dici hvale vas i slave.

Milj. Evo uza me moga dobra,
Evo uza me moga blaga,
Evo liepa, evo draga,
Ku moj život služit obra.

Dubr. O presladko, o jedino
Drago ufanje, željno meni.
O uresu moj ljuveni,
Noći moje sunce istino.

Skup. Hod' od pira bože, hodi,
Igre mile s nami vodi,
Združi, sjedini
Pod pjesni medene
Ove ljuvene.

Milj. Eto dodje željno vrieme,
Liepi raju duše moje,
Da snieg puti rajske tvoje
Grlim rukam ognjenieme.

Dubr. Ja sam ona, ka ljepotu
Vjerno ljubi, dvorno slavi,
O gizdava ma ljubavi,
O jedini moj životu!

Skup. Hod' od pira bože, hodi,
Igre mile s nami vodi, i t. d.

Milj. Oba smo u cviet od mladosti,
Hodmo, na što srca žude,
Na ljuvene na razblude,
Na cjelove, na radosti.

Dubr. Daj, daj veće hodi k meni,
Na medene igre hrli,
Ah cjelivaj, miluj, grli,
Drag pokoju moj ljubljeni.

Milj. Čiem razkoše tve razbira,
Zameta se srce u lasti.

Dubr. U tvojoj sam, dušo, vlasti,
Uzmi što hoć' bez obzira.

Skup. Hod' od pira bože, hodi,
Igre mile s nami vodi,
Združi, sjedini
Pod pjesni medene
Ove ljuvene.

SKAZANJE DEVETO.

Redovnik iz crkve s iniem pastiri.

Red. Pastiri, pokli svi i riečma i djeli
Sva smo veće u crkvi činjenja dospjeli,
Još vršit trieba je, da se blagdan resi,
Što činit ostaje pod vedriem nebesi.
Iz svieh tiem usti u skladu jedan glas
Ovako izusti, i klikni večeras:
O liepa, o draga, o sladka slobodo,
Dar, u kom sva blaga višnji nam bog je dó.
Uzroče istini od naše sve slave,
Uresu jedini od ove dubrave
Sva srebra, sva zlata, svi ljudski životi
Ne mogu bit plata tvoj čistoj ljepoti.

Skup. O liepa, o draga, o sladka slobodo,
Dar, u kom sva blaga višnji nam bog je dó.

Red. Svak redom dar ovdi, ki ima najdraži,
Sad našoj slobodi čestitoj prikaži.
O svietla božice, eto i ja na tvu čas
Najprvi sve ptice puštavam večeras,
Da, ko one steru krila
Sad slobodne svud pod nebi,
I sloboda prostre mila
Se dubrave glas po tebi.

Skup. O liepa, o draga, o sladka slobodo,
Dar, u kom i t. d.

Milj. Milosna, jedina božice svieh strana,
Tebi u dar maslina od mene je podana;
Da ko u miru uz vil' moju
Željenje se me ispuni:
Tako vlas tva da u pokoju
Čestitijem nas viencem kruni.

Skup. O liepa, o draga, o sladka slobodo,
Dar, u kom i t. d.

Dubr. Ovi cviet rumeni i liepe ružice
Primi sad po meni, o liepa božice,
Da ko ona cvieću ostalom
Sadružena ures dava:
Tako slavom tvom i hvalom
Da je hvaljena i ma slava.

Skup. O liepa, o draga, o sladka slobodo,
Dar u kom i t. d.

Zag. Slobodo ugodna, uzdahe, plač i vaj
Od mene slobodna na tvu čas primit haj.
Da ko se oni sad od mene
Zajedno s riekom suza dîle:
Da se oddiele i spomene
Od me prieke tako vile.

Skup. O liepa o draga o sladka slobodo,
Dar, u kom i t. d.

Divj. Slobodo, odveće ugodna svakomu,
Primi ove odjeće vilinje za čas mu.
Da ko s njima sve ludosti
I taštine zdrijeh i skinuh:
Tako da opet s tvom krieposti
Viek ne svežem, što prekinuh.

Skup. O liepa, o draga, o sladka slobodo,
Dar, u kom i t. d.

Jelj. Slobodo, pogledaj na mene odizgar,
I ovi kus meda htjaj primit za drag dar,
Da ko sladak bez primiese
Med je sobom po naravi:
Nad sviem, ke se tudjiem rese,
Tako i liepos da ma slavi.

Skup. O liepa, o draga, o sladka slobodo
Dar, u kom i t. d.

Vuk. Slobodo jedina, na tvu čas sasma rad
Čašu ovu ja vina naslužih punu sad.

Čini, ko si ti utjeha
Dubravi ovoj na sem svîti:
Da i čašica ova od smieha
Meni je ures vjekoviti.

Skup. O liepa, o draga, o sladka slobodo,
Dar, u kom i t. d.

Gorš. Slobodo, za malu tvoju čas ne primi
Ovu mu sviralu skladnu ovdje nad svimi.
Neka u vieke svi pastiri,
I sve vile pregizdave
Tance vode, gdje ona sviri
U dan ovi sred dubrave.

Skup. O liepa, o draga, o sladka slobodo,
Dar, u kom i t. d.

Pas. 1. Slobodo, i ovi košičić pun krieša
Medju inijem darovi od mene izmieša.
A to jer ću ja ufati,
Da mi od tebe pomoć doć će,
I da me ćeš podspet brati,
Dokle uzrastem s dubja voće.

Pas. 2. Sira ovo, što mati ručku mi jutros da,
Slobodo, podati tebi ću ja sada.
A to i ja unaprieda
Neka budem tvojom vlasti
Sira, masla, mlieka i meda
Slobodnije majci krasti.

Skup. O liepa, o draga, o sladka slobodo,
Dar, u kom i t. d.

Red. Sad, nebo, usliši, uslište bogovi,
Što u glas najviši sad vas molju ovi
I ti, ka iz rukà svieh primi darove,
Proz ma usta od puka svega čuj molbe ove:
Eto vile pregizdave
Zlatne prame cvietkom rese,

A goranin divji izlieze
S viencem bornim oko glave.
  Eto pastir sred livade
Pod sviroku pjeva svoju:
Eto u miru i pokoju
Dva najljepša ljubav sklada.
  Dubrava ova slavna svudi
Opet zelen svu je primila,
Opeta se razgojila
U pokokoju, ki svak žudi.
  Bez oblaka u vedrini
Vrhu nje se nebo kaže,
Tihi vjetric u njoj draže
Zorne hladke čuti čini.
  Skladni puci, mirna sela
Travna polja, doba ugodna,
Pune njive, dubja plodna,
Rojne pčele, stada ciela.
  Tiem pospješno moji mili,
Ki resite ove strane,
U slobodi sladkoj stane
Čiem ste u miru obljubili,
  U jedinstvu, u ljubavi
Neka dražî dan izlazi,
Ovdje našijem skladniem glasi
Sloboda se draga slavi.
Skup. O liepa, o draga, o sladka slobodo,
Dar, u kom sva blaga višnji nam Bog je dó.

SVRHA.

PROSERPINA
ugrabljena.

Drama u tri čina.

Osobe.

MERKURIO, navjestitelj bogova.
VENERE, božica ljepote i ljubavi;
CERERE, božica od žita.
PROSERPINA, njezina kći.
DIANA, božica od lova.
PLUTON, bog od pakla.
RADAMANTO, sudac u paklu.
LJUBIMIR, LOVORKO, RADMIO, DUBRAVKO, } pastiri.
MEGERA, TEZIFONE, } srde u paklu.
ARETUZA, rieka, kao vila.
Jeka iz gore.
Skup BOŽICA.
„ VILA.
„ PASTIRA.
„ SARDA paklenih.
„ DVORANA Plutonovih.
„ DVORKINJA Proserpininih,

Činjenje biva u dubravi Sicilijanskoj i u paklu.

Predgovor.

MERKURIO

(vrativši se iz pakla.)

Iz ognjenieh strašnieh jama,
U kieh noć se viečna kaže,
Gdje se u smećah hudi praže
Gorućega posried plama,
Gdje nemilos prieku slavi
Rieka od suza, ka se lieva,
Gdje na vratieh svedj zavieva
Straža ohola, pas troglavi,
Na svjetlos se vratih sada,
Buduć podó s višnje odluke
Pokoj, gdje su viečne muke,
Kralju, koji tminam vlada.
Ovi srdjbom paklenome
Srce oholo sve razgori.
Ter odluči, da otvori
Boj višnjiem bogovome.
A to podniet nemogući
Da izvan svieh se on nahodi,
Sam neplodne dni ki vodi
U ognjenoj svojoj kući;
Sam ki ne zna, što je vrîme
Trajat uz vil dragu svoju.
Tere steći u pokoju
Ono od otca sladko ime.

*

Jur nakazni strašne i hude,
Tmasta propas ke sakriva,
Kupljahu se pune gnjîva,
Da se vas sviet smesti bude.

Sestrenice ohole se
Staše protiv nebesima,
Jedovite zmije kima
Mješte pramah čelo rese,

Jedna od ovîeh Tesifone
Glavnju od srdjbe prešno užeže,
Na smeću se da poteže
Sile tmina usione;

Da se propas tmasta otvori,
Razvali se jaz pakleni,
Ter izidu bliede sjeni
Gasit suncu svjetlos gori:

Kada one, ke umrlim
Dug i kratak život snuju,
Čiem tu hudu spravu čuju
S odlukami toli vrlim,

S prosutieme staše vlasom
U priklonstvu ponižene,
Pred vladoca tužne sjene
Veleći mu plačniem glasom:

„Sunce uzmnožno viečne noći,
Kralju od tmina premogući,
Po kom stvarat trag živući
I satriet se viek će moći,

Bez uzroka sviet ne gubi.
Čemu je sprava strašna ova?
Što te srči? pita' u Jova,
I dat će se tebi ljubi."

Pred razsrdnom nemilosti
Smjerna molba jedva odoli;

Jedva slomi srce oholi,
Da satrenje svietu prosti.

Prešno po me tad poslaše,
Ki sam glasnik svieh bogova,
Da odlučenja sva njegova
Višnjim rečem na ponase.

I kad dodjoh, gdje on sjedi,
Strašniem glasom progovori,
A pakleni svi ponori
Zamnješe mu na besjedi.

Stresoše se sve države,
Gdje razlicieh stan je muka,
A zareža i zahuka
Strašni vratar proz tri glave.

Reče: O ti, ki bi vîku
Obćen glasnik zemlje i nebi,
Čuj rieč moju stavnu u sebi,
I odluku preveliku!

Hrlo uzleti, Merkurio,
Na visine Jove gdi je,
Ter mu reci, da mi nije
S nebom vlasti ugrabio.

Ako mi si te svjetlosti
Uzeo dana prebieloga,
Da izgubih, nescien, s toga
Viek s oružjem hrabrenosti.

Posried moga kuju dvora
Po naredbi moj trieskove,
A ti oholo njima, Jove,
Ognjevito strielaš zgora.

Nije li dosta tvoj požudi,
Da ja u tminah viek moj vodim,
Nad mrtviemi da gospodim,
Kieh stat sa mnom grieh osudi?

Da stavio mene jesi,
Gdje su polja plača puna,
Tebe od zviezda liepa kruna
Da u veselieh strana resi?
Nego zloban išteš k tomu,
Što mi vieku nije podnîti,
Još ženitbu zabraniti
Svud božanstvu silnu momu.
Amfitritu vil svu milu
Neptun grli posried mora;
Srjed nebesa bez prikora
Tvoj Junoni ti si u krilu.

Nu što velim? tva razbluda
Neka bi ona sama bila,
Da božica još i vila
Ti milovo nijesi svuda.

Tiem sinova množ 'čestita
Tebe resi: jao, a mene
Strašni dusi, hude sjene
Sred kraljestva ognjevita.

Da li ja sam, ki bez ploda
Sam udove dni me trajem
Ni za život moga hajem
Hrabrenoga sviem poroda?

Ah, viek prikor taj ne sliedi,
Čujte kletvu, kleti u tmini,
Koju Pluton, bog vaš, čini,
Kad ne steče, što odredi.

Hridne gore razvalit ću
Svjetlos tminam svu pokrivši,
Sviet u pako obrativši,
Krvi poliv suncu svîću.

Ove rieči kad izusti
Silna pakla vlas najveća,

Učiniše, da obeća
Sve mu Jove i dopusti.
  Dat mu je reko Proserpinu
Djevojčicu, ka nahodi
U ovom se mjestu odi,
Cererinu kćer jedinu,
  Ke zamjerna liepos bješe
Čas rajskoga slavna kola,
Dočiem Marta i Apola
Zrak svjetline nje užeže.

  Jer to uzroči, da s nebesa
Mat, je u strane ove stavi,
Da skrovena njih ljubavi
Bude svjetlos nje uresa.

  Ah, ko luda miso ova je,
Jer se vara taj saviše,
Tko čiem s oči svjetlos diže
Scieni dignut i s srca je.

  Po sebi se liepos kaže
I u pustoj još planini
Svjetlje od neba nebo čini,
Koli skrovnije toli draže.

  Pluton smiren nahodi se
(Ako u smeći mir bit more).
Steći ufajuć liepos s gore,
Ka vidjela viek prije ni se.

  Nu ka svjetlos protiv meni
Podigla se? što je novo?
Božice su njeke ovo
Sišle uživat se zeleni.

  Palade je i Diana,
Nu Venere na ponase,
Koga vodi ono uza se?
Proserpina je izabrana.

Nije mi veće govoriti,
Da nebudu rieči moje
Bit čuvene od njih koje,
Ter tiem smeća ka prispiti.
Poć ću skrit se sred dubrava
Pod pastirsku sliku i čine,
Neka gledam zgode ine,
Ke će iz višnjih izit sprava.

Čin prvi.

PRIZOR PRVI.

Venere, Proserpina, Diana, skup božica i skup vila iz dubrave.

Ven. Ljepša i svjetlja u razbludi
Neg li ikada, zoro, izljezi,
Ter plam, 'ki ti zlato resi
Po istoku prospi svudi;
Prospi rajsko cvieće iz krila,
Zoro draga, zoro mila!
  Da i mi po ovoj liepoj strani,
Ko mladjahne vile čine,
Prije neg s vedre te visine
Ukaže se zrak sunčani,
Izbiramo sred zeleni
Cvietak bieli i rumeni;
  Da pod sladke skladne glase
Nam vienašce te vijemo,
Naresiti čiem budemo
Povrh čela ruse vlase,
Ke tih vjetric bludno odveće
Niz bio vrat nam sad razmeće.
  Pojmo, pojmo, mile moje,
U nov način drag i sladak,
Na jutrnji dočiem hladak
Šušnjiet lišće počelo je
Veleći nam: Pjesni mile
Sprav'te, od neba liepe vile.

Pros. Ke će pjesni naše biti,
Liepa majko od ljubavi,
Jeda pojuć ki gizdavi
Cvietak ćemo proslaviti,
Lier prebieli i ružicu,
Ka u rumenom cti nam licu?

Ven. Cererina kćerce izbrana,
Nut, gdi onamo sred gustine,
Ćiem lieposti tve jedine
Sred ovieh se kažu strana,
Slavic poje u dubravi,
Da taj ti si cviet gizdavi.

Pros. Ugodna je hvala svaka,
Od hvaljenih ka izljeze:
Što da liepo ne reče se,
Koga liepos hvali taka?
Cviet sam gizdav ja rečena
Bivši od tebe pohvaljena.

Diana O božice, što do sada
Pjesni sladke naše ustavlja?
Dočiem svaka sebi spravlja
Liep vienačac sried livada,
Pojmo drago premaljeće,
Koje plodi travu i cvieće.

Skup bož. Zelenju se polja rese,
Zelen cviećem razlicime,
Proljeća je slavno vrîme;
U veselju sve čuje se,
Uživa ptica i zvîr
Ljuveni sladki mir.

Ven. Liepe vile od dubrava,
Kiem je razvit pram uresni,
Gdje su vaše sladke pjesni,
Od kojih je svudi slava?

Na spjevanja, ka slišate,
Odgovor nam i vi dajte.
Skup vil. Ka ovo svjetlos sad vidi se?
Zemlja u nebo obrati se,
Drag ti isteče danak bieli,
Veseli se svak, veseli.
Ven. Veseli se svak, veseli,
List na dubu, dub u gori,
Tkogod ljubav dragu dvori,
Tkogod pokoj sladki želi:
U veselju, polja i luzi,
Budite nam mili druzi.

Skup bož. Veselje se svudi kaži,
Sve se raduj premaljećem,
Trava cavti ljepšiem cviećem,
Cvieće nosi miris draži,
Svak s dragom ljuvezni
Na tance, na pjesni.

Skup vil. Tiek svoj rieke ustavljaju
Na pjevanja, ka slišaju,
Duh svaki se zamamljuje,
Čiem nebeski skup se čuje.

Ven. Ljubko svaka sad prinesi
Bieli cvietak uz rumeni
Da naš svietli pram zlaćeni
Liep vienačac veće uresi,
S kiem na igre gorskieh vila
Poć budemo, družbo mila.

Skup vil. Cviećem taj se ne ponosi,
Tko cviet rajski sobom nosi,
Božicama liepiem s nebi
Gizda od cvieta nije triebi.

Ven. Rajska liepos, kad uzima
Čin vilinji i priliku.

Kô vil svaka za svu diku
Po livada resit se ima,
Neka i nju po dubravi
Pastir sliedi pregizdavi;

Ter zatravljen i ustrîljen
S presladkoga nje pogleda,
Požudnieh sklad besieda
Pod sviroku pjet je usiljen,
I plam, ki mu srce gori,
U divjačnoj djeljat kori.

Skup bož. Zviezda jasnos potamnjiva
Pri sunčanoj pri svjetlosti;
Gdje su rajske te lieposti,
Dika umrla tašta biva;
Gubi se zemlje ures
Pri gizdah od nebes'.

Ven. Cvieće zene i opada,
Noć za danom tmasta dodje,
Svieta krasnos časom prodje,
Staraju se lieta mlada;
Samo blažen taj se pravi,
U ljubavi tko boravi;

Jere mlados s prva uživa,
Pak ju miran spomenuje,
I oni pokoj mislju čuje,
U kojemu mlad pribiva.
Ah, koli su te ljuvene,
Pak ugodne uspomene!

Tiem mladice, berte slasti
Draga cvieta ljuvenoga;
Bez uresa jer svakoga
Ne ubran će zemlji opasti,
A vi kajne, pak zaludu
Proklinjati sreću hudu.

Nut božice, druge moje,
Koliko su vidjet mile,
Čiem su ljubko nakitile
Svietle i čiste prame svoje;
Nut li paka sred livada,
Gdje ne ubrano cvieće opada.

Skup vil. Tko rjet neće, blažan da je
Tko s ljubavi dni sve traje;
Ako oni, koji ljubi,
Mlados dragu viek ne gubi?

Skup bož. Tu ljepota ima kriepos,
Da je uresna bez naprave;
Nu ako je s viencim povrh glave,
Tad je ovako rajska liepos;
Ljepša je svieh žena
Ljepota rešena.

Ven. Liepa je liepos liepieh vila,
Čiem se s pomnjom narav slavi;
Nu i nepomnost većkrat bila
Ponuda je od ljubavi;
Gizdav ures bez uresa
Ljepota je od nebesa.

Diana. Nu što, jao, čuje se, koja je sila ovo?
Ka svietom sviem trese, što li će bit novo?
Ka će ovo bit sjena, ka sunce prikriva,
Ter munja ognjena kroza nju svedj sîva?
Već nam stat nije odi gorućieh vrh kola,
Iz zemlje izhodi njeka sjen ohola.
Bježmo, što ovo bi? od pakla kralja vlas
Proserpinu ugrabi izmedju svieh nas!

PRIZOR DRUGI.

(Ovdje se razpuknjiva zemlja, i izlazi iz pakla Pluton sa srdami, i ugrabi Proserpinu).

Pros. Tko me ugrabi? jao što ovo je?
Nakazni su strahovite,
Ustavte se ne bježite,
Ne dajte me druge moje.

Plut. Ne boj se, u vlasti boga si ti sada,
Paklenoj u tmasti ki moguć sve vlada

Pros. Gdje si, ćaćko, tve trieskove
Ostavio sviem nemile
Jao, da sada tužne ove
Srce jadno ne prostrîle?
Zašto neimaš milos koju
Podat, vajme, sad ovako
Sviem nesrećnu mlados moju
Vrlim sjenam u zli pako?
Da li od otca ne umoli
Ljubav mi se pri tvom sudu,
Da sviet dragi brzo toli
Ostaviti, jao, ne budu?
U čemu sam tebi vîku
Ja mladjahna sagriešila,
Probuditi da toliku
Dostojna sam srdjbu bila?
Za čiju ću zlobu poći
Djevojčica osudjena,
Gdje sred viečne tmaste noći
Stan je samo hudieh siena.
Ah, čestite pri mom vaju,
Ke su od inieh ugrabljene;
Jer daj te sve uživaju
Svjetlosti ove drage obćene:

Meni svjetlos i sloboda
Jednako se tužnoj brani,
Osudjenieh sred naroda
Da u paklenoj cičim strani.
Grabi mi se s danom bielim
Sve poštenje, sva čas moja,
Nesrećnija ter se velim
Od svieh, ke su bez pokoja.
Jao, u biću nevoljnomu
Dočim liepo nebo ohodim,
Silniku se paklenomu
Robinjica plačna vodim.

O cviećice povrh glave
Meni milo za zlo moje,
Ostaj pusto; jao, naprave
Nesrećnim se ne pristoje.

O majčini svjeti svieme
Pogrdjeni s me ludosti;
O poznate u nevrieme
Venerine zle hitrostî.

Draga majko, majko moja,
Majko ploda žalosnoga,
Jedina je kćerca tvoja
Ostavljena od svakoga.

Jao, jeda i ti za čes hudu,
Majko, ime sladko meni
Ostavit ćeš tvu razbludu
I vas pokoj tvoj ljubljeni?

Moj pogubi pomoć spravi,
Ugrabi me, jao, silniku;
Uzde ustegni, konje ustavi
Zlom gusaru, crnu i prîku.

Ugrabi me, majko mila,
Strašivomu iz oblasti,

Ki u ponor svojieh spila
U viečne me nosi tmasti.

Plut. Morit se razlog nij' toliko, liepa ma,
Taštome bojazni, ni mislim jadnima;
Ustavi tužni glas, ustavi suze i cvil;
Neće se, hud poraz da ćuti taka vil'.
Veće ćeš gospodit kraljestvom vas tvoj vîk,
Dostojan, ter ćeš rît, da ti sam ljubovnik.
Da bieli dan meni u mrkloj tamnosti
Ne svietli, ne scieni, rad tvoje lieposti
Saturnov sin sam ja, koga vlas bez mîre
U zemlji moguća nad sviem se prostire;
Nebesa su meni druga
I sviet drugi, sred vesele
Gdje svjetlosti veća vele
Uživat ćeš polja i luga.
Tuj naraštaj vas čestiti,
Ki da na sviet viek zlaćeni,
Život draži i ljuveni
Obra u viek svoj živiti.
Tuj trava u cvieću sred livad ravnieh jes,
Ke u viečnom proljeću kažu drag svoj ures.
Sred ovieh livada skup je onieh svieh vila,
Kieh liepos ikada na svietu je slovila.
Pastiri tu su svi sa drazîem gospodjam,
Koji su ljubavi ćutili sladki plam.
Sred inieh tu lieposti
Jedan dub se još nahodi,
Koji se zove od svjetlosti,
Pod zlatimi tere plodi
Svedj ugiblje sa sve strane
Sviem zelene jasne grane.
Koji, neka tvoja slava
Bude veća svak čas biti,
O razbludo ma gizdava,
Tebi će se posvetiti.

Tebi će se posvetiti.
U vieke će tvoj se zvati
Taj dub liepi i bogati.
Nu što velim? sve ištore
Povjetarcem lahko hodi,
Na zemljí se što nahodi,
Više česa leži more,
Sve će stamnjet svieta ovoga
Pred razkošom carstva tvoga.
U krunah kraljevi sniženi oda svud
I puci jošte svi doći će pred tvoj sud,
Smrt svaka jednači: pred tobom pored stat
Nejak će i jači, ubog će i bogat.
Krive ćeš suditi po volji po tvojoj,
Dobri će viditi po tebi drag pokoj.
Smrt s milim životom pod vlas ćeš imati,
Tere ćeš rieči tvom sreću i čes vladati.
Pros. Da li na moj glas tužbeni
I na ove grozne suze,
Jao, mladjahnoj nitko meni
Neima milost, ni ganu se?
Pokli je ufat, jao, kroz cvile
Zaman pomoć na me trude,
Pokli nije, tko bi od sile
Oteo me ove hude:
Ostaj s Bogom, zrak sunčani,
S Bogom, družbo rajskieh vila,
I ti s Bogom, jao, ostani
Gdjegoder si, majko mila!
Plut. Veće, vrani konji moji,
Hrli stupaj obratite,
Gdje prestolje moje stoji,
Da me opeta postavite!

Čin drugi.

PRIZOR PRVI.

Ljubimir, Lovorko, Radmio, Dubravko i s'kup pastira.

Ljub. Staviste li se, o pastiri,
(Još me svega strah obhodi
Na ovomu mjestu odi
Koje se čudo sad zamiri?
Nu stavio tko da nije se;
Zvier, sred jama ka prebiva,
Zapanjena izčezniva,
Još se s jamam istiem trese.
Ah, vidjenje sviem nemilo!
Bog ukloni od zlieh šteta,
Pomrčala svjetlos svieta
I sve bješe potamnilo,
Prvo trešnja silna pridje,
Ter svom zemljom jako krenu.
U oblaku potamnjenu
Viečni se oganj paka vidje.
Nu što kažem, što li veli
Svies ma sada prepadena.
Hudieh sila, strašnieh sjena
Skup ujedno vidjeste li?

Lov. Tminu, ku spoviedaš,
Vidjesmo, druže naš;
Nu ostalo, što kaza ovdje nam ti sada,
Ne čusmo ni glasa, nit tko nam spovieda.

Tiem sliedi naprieda, ako ti mučno nij',
Ti nješto ugleda strašivo u tmini.

Ljub. Sve ste u tomu mogli čuti;
Nu za družbi pogoditi
Opeta sam spravan rîti,
Što me strah je spomenuti.

Prem istočne bješe strane
Sunce odkrilo zrak zlaćeni,
Još ctijaše vrh zeleni
Rosa, jutrom koja pane,

Kad izagno bjeh ja stada
Ne daleče mjestu ovomu,
Pri kladencu gdje bistromu
Vazda zene trava mlada.

Pod sviroku ter bez misli
Stojah pjesni tuj pojeći,
Od nikud se neboječi,
Vuk da će izit hudî i zli.

Kad eto ti iznenadi
Poda mnom se zemlja ustrese,
Poplašene tiem ovce se
Raztjeraše po livadi.

Hrlo skočih, ali opeta
Eto ti oči me vidiše,
Gdje se iz zemlje van podiže
Dim, u kom se oganj smeta.

Za kojiem taj čas paka,
Kako iz njeke crne jame
Oganj velik vrže plame
Stisnut tmasta sred oblaka,

Iz kojega sjeni grube
Čuh, gdje buka mukla izlazi,
Kako vihri kada plasi
Proć ne mogu guste dube.

Čuh, nu jedva još u trudu,
Nješto ko glas ljudski cvilit,
Veće htje me strah usilit,
Napried gledat da ne budu
Tiem utekoh pun poraza
K selu pognav stado ureda;
Jere bo mi srce ne da
Tu gledati kratka časa.
Da nu gledaj stvar veliku,
Gdi opet dodjoh; nu ti sreće:
Na istom mjestu, gdje bjeh veće
Odlučio ne doć vìku.

K Bogu sada, družbo mila,
Da se prostru glasi vaši,
Ako u tomu zemlji naši
Stvar sluti se ka nemila.

Lov. Ukloni višnja vlas
Ta huda zla od nas.
Pastiri, daj da svi jedino mi sada
Molimo s ljubavi toga, ki sve vlada,
Da, ako bi srdjbe to njegove zlamenje,
Bede imat na puk svoj koje god smiljenje.

Skup. O višnje krieposti,
Kažite vrhu nas
Moguću vašu vlas,
Ne razsrdjbom, neg milosti.
Dostojte se drugdi odnieti
Sve zlo, ko se nami prieti.

Radm. Ako mi smo narod oni,
Ki svedj poje vaše slave:
Od našieh se strana ukloni
Prieki nemir s hude sprave.

Skup. O višnje krieposti,
Kažite vrhu nas

Moguću vašu vlas
Ne razsrdjbom, neg milosti,
Dostojte se drugdi odnieti
Sve zlo, ko se nami prieti.

Dubr. Moć se vaša kazat podji
U gradovieh oholime,
A priklonu čeljad odji.
Ka pastirsko nosi ime.

Ljub. Sve zle misli jadovite,
Ke smo u srcu mi začeli,
Tašte u nas objavite
Milostiviem vašiem djeli.

Skup. O višnje krieposti,
Kažite vrhu nas
Moguću vašu vlas,
Ne razsrdjbom, neg milosti.
Dostojte se drugdi odnieti
Sve zlo, ko se nami prieti.

Lov. Prosvjetli nas zgar s nebesi
Svjetlije sunce iza oblaka.

Radm. Na vedrije biće izljezi
Tmasta zla ta sumnja svaka.

Skup. O višnje krieposti,
Kažite vrhu nas
Moguću vašu vlas
Ne razsrdjbom, neg milosti.
Dostojte se drugdi odnieti
Sve zlo, ko se nami prieti.

Lov. Molbe usliši, Bože s nebi.
Utječemo s kiem se tebi.

Ljub. Vrh otara ako tvoga
Srebro i zlato nije nam slati,
Naše ubožtvo mješte toga
Srce ti će prikazati.

Lov. Ne ostavi puka blaga,
Ki sve ufanje u te slaga.

Skup. O višnje krieposti,
Kažite vrhu nas
Moguću vašu vlas
Ne razsrdjbom, neg milosti.
Dostojte se drugdi odnieti
Sve zlo, ko se nami prieti.

PRIZOR DRUGI.

(Ovdi izlazi Cerere ištući kćer, a pastiri vidjevši ju, sakriju se u dubje)
Cerere, Lovorko i skup pastira.

Cer. Jao, gdje tužna niesam bila:
Obtukla sam polja i gore,
Nit mi umije rjet itkore,
Gdi je moja kćerca mila.

Lov. Tko ovo sva lica suzami poliva?
Cerere je božica u pogled tužna sva.
Jao da li još tuga i višnjem trud dieli?
Skroveni iz luga slušajmo što veli,

PRIZOR TREĆI.

Cerere (sama).

Jur izgubih, jao ovako
Drag razgovor moj jedini,
Moju rados, moj istini
Pokoj, i me dobro svako!
Gdje si, kćerce mila, meni?
Gdje si, sladka ma ljubavi

Tvoj nesrećnoj majci objavi,
Jer te inako nać ne scieni.

Ah, koli se ja blažena
Cieć me liepe zvah njekada.
Toliko sam tužna sada
Vrh žalosnieh svijeh žena!

Ne zavidjah ja na sreći
Nijednoj majci neba i svîta
Nego zvah se prečestita
Moju kćercu svedj videći.

Paće meni zavidješe
Na jedinoj moj razbludi
Mnoge majke, srećne svudi
U porodieh ke se rieše.

O pokoju, o pohvalo,
O majčina diko mila.
Ponosita s ke sam bila
Dosle, vajme svud ne malo;

Sad nevoljo, sad žalosti,
Kćerce, tugo majke tvoje
Pokli, za te danke svoje
Sad provodim u gorkosti;

Da li, vajme, posried dvora
Samu ostavih tvu ljepotu,
Neka u zlu sam viek životu
Bez svakoga razgovora?

Što ne mislih tužna prije,
Kćerce, dušo srca moga;
Jere jedna liepos mnoga
Viek slobodna sama nije.

Jao, od mora, od zemlje lí
Bi taj gusar priek toliko,
Ki jedina moja diko,
Tebe sa mnom sad razdieli?

Gdje te iskati mogu veće?
Put ke strane upravit ću?
Po kom tragu tužna gdje ću?
Jao, tko put mi spovidjet će?
Pokli ne vîm, tko će rjeti,
Gdje se kćerca moja taji,
Poć ću tužna, gdje stupaji
I sreća me bude odnieti.
Ah, da bi se tukla ovako,
Ti Venere bludna i huda,
Za Ljubavi tvojom svuda,
Ti mi uzzoči me zlo svako.

PRIZOR ČETVRTI.

Ljubmir, Lovorko, skup pastira, Cerere i Jeka iz gore.

Ljub. Veće ona odhodi, a mi se skroveni
Tajimo još odi sred ove zeleni?
Izidmo na dvor svi pastiri opeta,
Neka nam objavi, što biće nje smeta. (Cereri)
O, koja zemlji ovoj milosna toli bi,
Božice, da plod svoj da se sad po tebi,
Ke resi čisti vlas
Pšenični zlatni klas;
Cerere uzmnožna, polja ova težana.
Kojoj su podložna i naša sva hrana,
Molimo smjerno te, vjerniem tvojim kaž;
Koje su tuge te i smeće, ke imaš?

Cer. Jao jedina ma razbluda
Otišla je ne znam kuda,
Strah me je, da ju tko nemio
Nije svoj majci ugrabio.
Pastiri jeda vi umjete glas mi dat,
Gdi ona boravi, da je budem poć iskat,

Lov. Niesmo ju vidili, ni mogli nigdir čut,
Božice, ne cvili, neće ti poginut.
Nu ka je moć bila ta, koja ju izvadi
Iz dvora bogata, ki joj ti sagradi?
Dostoj se to nam rjet, slobodan tko bi toj,
Iz tvoje kuće izet da smije drag porod tvoj?
O slavna Cerere, kaž nam to najprija.

Cer. Bi hitros Venere, ne sila ničija.
Ona bi, koja mi razbludnom rieči svom
Diete, jao, primami iziti nadvor š njom;
Ona uzrok bi, danas me smeće sve na svit,
Jao tko će dat mi glas, gdje će ma kćerca bit?
Pitah ljude, pitah zvieri,
Ribe, ptice, nu zaludu,
Jeda tkogod mu razbludu
Gdje za milos, vaj, zamjeri:
Jao sve gluho ukaza se
Na tužbene moje glase.
O pastiri, pomozite,
Još da pitam ove gore,
Jeda one odgovore
Na me tužbe jadovite;
Jeda nadjem mom cviljenju
Koju milos u kamenju.
O planine drage moje,
Na ove tužbe ke slišate,
Daj mi odgovor vi podate,
Gdi je dobro me svakoje?

Jeka. Ko je?

Cer. Ja sam, goro, poslušaj me;
Nu vapiti već naprjeda
Suze brane, plač mi neda, (pastirom)
Odgovorte vi joj za me.

Skup. Cerere je slavna odi,
Ka vas pored s nami pita,

Možete li znat, čestita
Gdje se kćerca nje nahodi.

Jeka. Hodi.

Cer. Hodi po ovoj strani gdi li?
Pitajte opet moji mili!

Skup. Hodi l' kuda skrovna toli,
Da ju same vi vidite,
O planine, objavite,
Jeda je u vašoj koj prodoli?

Jeka. Doli.

Cer. Doli? kuda to, jao, meni,
Jeda u strani u pakleni,
Gdje su viečni nepokoji?
Za ki tu stat grieh dostoji?

Jeka. Stoji.

Skup. Stoji doli, veliš tako,
Ka su mjesta doli? reci!
Ah, vieku se to ne steci,
Što sad reče ti opako.

Jeka. Pako.

Cer. Da li vajme nije na svîtu,
Jao, jedina moja dika,
Sred naroda neg li prika
U zlu mjestu ognjevitu?

Jeka. Tu.

Skup. Kako u pako mogu otaći
Sunčjeg zraka svietla lica?
Zaisto li se tu božica
Proserpina može iznaći?

Jeka. Naći.

Cer. Ko nać će se, ako priti
Ne može se k mjestu tomu?
Tko si k jazu paklenomu
Slobodan će toli biti?

Jeka. Ti.

Skup. Da božice svietle s nebi
Slaze tmaste u ponore,
Kaž nam, tko to biti more
Još velikoj pri potrebi?

Jeka. Trebi.

Cer. Da li gdje su crne sjene
Strašivoga posried plama
Treba je, da sit budu sama,
I nije drugi liek za mene?

Jeka. Ne.

Skup. Pusta i huda sviem planino,
Već ne dala glas nikada,
Ah, kako nam ovdje sada
Ti sve veliš neistino.

Jeka. Istino.

Cer. Sve sam čula, jao, ne veće
Ko li tužnoj pristoji se.
Da li stani, kćerce, ti se,
Gdje su viečne tmasti i smeće?

Lov. Božice, planini u svemu tak gluhoj
Vjerovat razlog nij', uzdat se nij' u toj.
Ne biše rieči te planinske, neg li sam
Gore glas, naše iste besjede ki šlje nam.

Cer. Ah, neharna zemljo vîku,
Da li dah ti dobra svaka,
Da ti budeš proždrjet paka,
Jao, jedinu moju diku?

Hodi, opeta ne plodila,
Koje sjeme u te bude pasti,
Na zloj travi da prorasti,
Zemljo huda i nemila!

Ne napaso pastir stada
Na ravninah na tvojieh,
Težak truda rad svojieh
Neimo plate sve nikada.

Zvier srdita bjesnovala
Po ravninah tvojih sama,
Munja silom svoga plama
Dub tvoj svaki poharala.
Tve crnilo da bez sjeni
Ljetnje sunce kruto peče,
Ter te putnik na daleče
Strašnu iniem kaže i mieni!

Ljub. Već kletvam svrhu daj, već nam zla nezovi,
Jao, milos ku imaj na tužni puk ovi.
Božice, smili se
Zemlji, u koj rodi se.
Nu što oči me vide, što li će bit novo,
Koja vil izide iz rieke sad ovo?

PRIZOR PETI.

(Ovdi izlazi vila Aretuza iz rieke.)

Aretuza, Cerere, Lovorko i skup pastira.

Aret. O rodice slavna i sveta
Žitna klasja razlikoga,
Bez uzroka i razloga
Zemlja od tebe ova je kleta.
Ako iska i ne nadje
Još u nijednoj svieta strani
Oni pogled drag sunčani,
Koga ništor neimaš sladje;
Ako porod tvoj jedini
Ne znaš gdi je, kćerca tvoja,
Nemoj sudit zemlju, koja
Nije za to u krivini.

Cer. Kako to, o vilo rieka li jesi ti,
Nije li ona nemilo zgriešila na svîti?

Znaj, od nje da poraz izhodî vas meni,
Ona mi skri danas moj porod ljubljeni.

Aret. Ah božice, zla usilos,
S kom se hrvat jaka nebi,
Čini skriti kćercu tebi,
Tiem imaj joj koju milos.

Vrat nesrećnoj u nevolji,
Da, ko sprva plodna bude;
Na ukradu tve razblude
Otvori se suproć volji.

Cer. Tko bi jak toliko, čudju se rieči tvom,
Nje biće veliko provali da silom?

Ona bi, vaj, koja usili nje silu,
Tiem pravo je stavih ja pod kletvu nemilu.

Aret. Veliko je zemlje biće,
Da nu vlas ćeš rjeti mnogu,
Veču od onieh, koji mogu
Na svoj posluh usilit je.

Tiem pedepši njih krieposti,
Koji htješe, da obore
Nje kamene težke gore,
A nevoljnoj njojzi prosti.

Ja nemolim za nju te odi
Usiljena od ljubavi,
Ku svak ima po naravi
Prema mjestu, gdje se rodi;

Jere sam se ja rodila
U poljieh od Grecije,
Aretuza ime mi je,
Sada rieka, njekad vila·

Nu ti od pravde i od istine
Predobita spomenujem,
Da nij pravo kako čujem,
Da za tudj grieh pravi izgine.

Jer kad budeš ti uzeti
Zemlji ovoj svoje dike:
Za druzieh zlobe prike
Platu će ona zlu podnieti.
Ah, pogledaj vrh zeleni,
Tere budi još joj blaga
Ne cieć rodna mjesta draga,
Ni za koje dobro meni,
Neg li, kako rjeh od zgora
Jere mi se tvrdo haje,
Da pravednijeh pedepsa je
Cjeća inieh huda tvora.

Cer. Kako to ti reče, da od mjesta niesi odi,
Ako sve obtječe tvojojzi u vodi?

Aret. Tudjinka sam, opet pravim,
I tudjinkom svak me zovi,
Zasve da otok ljubim ovi
Pored s mojim rodnim krajim.
Veselija kad bi bila,
I htjela me čuti sada,
Rekla bih ti: kako i kada
U rieku sam se obratila,
Tere kojim dodjoh puti
U strane ove pune slave:
Nu je dosta, zemlje prave
Da sad razlog budeš čuti.
Tiem pred tobom, ka si s nebi,
Ako nadjoh milos istu,
Ti ćeš rodnu tvomu mîstu
Dat veselje, a ja tebi.

Skup. O božice mnoge vlasti,
Na tvu zemlju još pogledaj,
Da pogine tere ne daj
Narod, ki te slavi i časti.

Cer. Veselje, koje tomu u viek se rjet može,
Tko u biću tužnomu svrhu ufat ne može?
Nu što hoć, kaži ti, slišam te strpljeno,
Jeda je na svîti me dobro ljubljeno?
Jere to bi samo bilo,
Čijem bi se razvedrilo
Sviem žalostno moje stanje,
A skončano prem ufanje.

Lov. Gubit se, vajme, još toliko ti nemoj,
Ufati dobro mož, naći drag porod svoj.

Aret. Znaj, da bistre ove vode,
O Cerere vazda slavna,
Iz dno mora ke odavna
Posried polja sieh izhode,

Ne počinju, ni izviru
U državi ovoj plodnoj,
Neg li u mojoj strani rodnoj
Pizanskomu blizu miru.

Tu proždire žemlja mene,
Tu me krije i provodi,
Ljudski stupaj kud ne hodi
Proz dubine proz paklene.

Tuda, čieme vale moje
Sa mnom nošu skrovnim putom,
Vidim vazda s mukom ljutom
Svieh, u paklu koji stoje.

Vidju sve ono, što se čini,
I pripravlja i odlučuje
Doli, gdje se tužni čuje
Plač od onieh, ki su u tmini.

Tu sam kćercu tvu vidila,
Nu gospodjom viečne tmasti,
Ke zapovied čudne vlastî
Vrh paklenieh svieh je sila.

Kraljica je tu poznana
U koruni pozlaćeni,
Božica je ona od sjeni,
Plutonova ljubi izbrana.
Zato veće ne srdi se
Suproć zemlji, ka je prava;
Razbluda je tva gizdava,
Gdje noć viečna nahodi se.
Pače sviem se ti čestita
Sad spoviedaj; jer si mati
Kćerce, ka će kraljevati
Trećiem dielom svega svîta.
Tiem ostani u pokoju,
Ter tve biće već ne smeta'
A ti vodo moja, opeta
Aretuzu primi tvoju.
(Ulazi u rieku.)

PRIZOR ŠESTI.

Cerere, Radmio i skup pastira.

Cer. Što da veće ištem sliepa?
Koje ufanje jad mi ustavlja?
Da li je u vlasti moja liepa
Paklenoga strašna kralja?
Da li moja, jao, sva hvala,
U paklu je sad ostala?
Tužna kćerce, kako sama
Bez nesrećne majke podje
Sred onieh tmastieh jama,
U ke svjetlos viek ne dodje?
Ah, ka te je brače, sila
Tvojoj majci ugrabila?

O vi svi, jao, ki vidite
S hude sreće žalos moju,
Na me suze proplačite,
Imajte mi milos koju,
Vaj, jedinu kćercu izgubih,
Nad životom koju ljubih.

Rad. Je li ki duh na sem svîti
Sad toliko bez milosti.
Jao, da misleć se žalosti
Ne uzbude prosuziti?
Gluhe gore, pusti luzi,
Proplačite k našoj tuzi.

Skup. Tko je srcem tvrdi kami,
Da ne cvili?
Da ne plaće odi s nami
Uzrok nemili,
S koga tuži sad bez mjere
Božica Cerere?

Da li, kćerce, liepi Apolo
Tvoj drag ures zaman dvori,
Ki svjetlosti svom okolo
Svemu svietu dan otvori,
A u pjesnieh hvalu ima
Nad bogovim sviem inima?

Da li Marte još hrabreni,
Ki vojuje vriedno u slavi,
Dobit pokoj svoj žudjeni
Nije mogo s tve ljubavi?
Zasve da je on bog oholi,
Ponižen te većkrat moli.

Neka liepos tvoju bude
Uživati, jao, po sili
Zlobni silnik sjeni hude
U strašivoj svojoj spili,
Jao, i majka tva žalosna
Otet mu te nije krieposna!

Radm. Svietlo sunce, plačuć bodi
Od nebesa po vedrini,
Pače skrij zrak, da se u tmini
Sve za žalos sad nahodi:
Potamni i ti, o mjeseče,
Zadj nam, zviezdo, ka isteče.

Skup. Tko je srcem tvrdi kami,
Da ne cvili?
Da ne plače odi s nami
Uzrok nemili,
S koga tuži sad bez mjere
Božica Cerere?

Cer. Da li za zlo moje svako
Neka tužim sve me vrîme,
Razgori se još i pakó
Milim plamom ljuvenime?
Ljubavi ako plam je koji,
Gdi omraza viečna stoji.

Da l' sve dike budu ostati,
Tužne ove nesrećnice,
Svietle oči, prami zlati,
Sladki pogled, rajsko lice,
Bez svakoga razgovora
Paklenoga sred ponora?

Jao, ma kćerce tvoj lieposti
Koju milos možeš steći
Pri razsrdnoj nemilosti,
Gospoduje ka u smeći,
Neg ako ovu samo, brače,
Da se u tvojoj krvi oplače?

Radm. Romonome muklim, vode,
Tecte od plača zamućene;
U pjesni nam poj tužbene,
Gorski slavic, se nezgode;
Blazi vjetri, ki letite,
Vlažniem ćuhom prosuzite.

Skup. Tko je srcem tvrdi kami,
Da ne cvili?
Da neplače ovdje s nami
Uzrok nemili,
S koga tuži sad bez mjere
Božica Cerere?

Cer. Ah, sad poznam, ko li istino
Odgovori meni odi,
Kad te pitah, o planino,
Gdje se porod moj nahodi,
Gdi je ŕados ma jedina,
Gdi je moja Proserpina:
Nahodi se, ti mi reče,
Doli, vajme, tvoja mila,
Gdje dan bieli ne iztječe,
Neg su mjesta potamnila;
Nu ja mišljah, ko to moći
Me će sunce stat u noći?
Ali prem tu, gdje ti kaza,
Nahodi se, pusta goro,
Cieć majčina zla poraza,
Da ju i ona sliedi u skoro,
Jao, da ja sam usiljena
Sred crnih ju iskat sjena.

Radm. Planina se bez zeleni,
A bez lišća kaž dubrava,
U poljieh sahni trava.
Na livadah cvieće veni,
Jao, za žalos premalîće
Svoje u zimno promjen' biće.

Skup. Tko je srcem tvrdi kami,
Da ne cvili?
Da ne plače odi s nami
Uzrok nemili,
S koga tuži sad bez mjere
Božica Cerere?

Cer. Svedj se čini tužnoj meni,
Čut mu dragu, gdje mi pravi:
Majko, u ovoj plačnoj sjeni
I ti li me, jao ostavi?
Dušo, kćerce, niesam, nit ću,
Jao, nu kuda, kamo li ću?
Žitni vienče, u dni mile
Koji vlase moje resi,
Čiem na tužne idem cvile,
Ti ostani pod nebesi.
Klas tvoj život zlamenuje,
Ja gdje poć ću, smrt kraljuje.
S bogom polja, s bogom luzi,
S bogom, nebo drago moje,
Podjoh tužna k većoj tuzi,
Osudjeni u koj stoje,
Ako nać se veća koja
Može tuga, neg je moja.

(Ovdje Cerere odhodi put pakla a pastiri ostaju.)

PRIZOR SEDMI.

Radmio, Ljubmir, Lovorko i skup pastira.

Radm. I vi, gore kamenite,
Kiem po vrsieh vihri plasi
Ledenimi čine mrazi
Zle studeni vjekovite,
Na žalosti ovolike
Lievajte nam suza rîke.
Skup. Tko je srcem tvrdi kami,
Da ne cvili,
Da ne plače odi s nami
Uzrok nemili.

S koga tuži sad bez mjere
Božica Cerere?

Ljub. Paklu se uputi tužna ova, vidju ja:
Božice ne sluti, da je tu kći tvoja:
Jer, ako tu stani ona se, imaš znat,
Moć ju ćeš zamani na svjetlos doviek zvat.
U pakó je lasno sit: iz njega opet van
Mučno se povratit na ovi bieli dan.

Lov. Da li mi sad odi sami ćemo ostati.
Za čudo koje godi jošte, jao, gledati?
Ter straha nije u nas ostalo, zasve da
Strašne stvari od danas svaki ču i gleda?
Ah, družbo cieć Boga, k selima našimi
S mjesta se ovoga dielimo veće mi.
Pogibno je saviše odi nam stat veće,
Gdje se, jao, zgodiše tolike nesreće.
Čovjeka, velim vam, žaliti nije milo,
Ki po svoj volji sam nastupa na sve zlo,

Čin treći.

(Ovdje se odkriva pakó)

PRIZOR PRVI.

Skup srda, Pluton, Megera, Radamant i Tezifone.

Skup. O moguće naše tmine
Viečniem ognjem narešene,
O paklene
Slavne strane nad sve ine,
U kieh pribiva
Od zemlje kriepos sva;
Pred kojom sve se
Snebiva i trese.
Plut. Počni rados, plač dovrši,
Oganj svieti, a ne prži;
Prestani urede davati veće trud
Oniem, kieh dovede odi stat grieh prehud.
Bez krzmanja, vjerne moje,
Plahi stupaj pospješite,
Da osudjenieh slobodite,
U zlieh mukah koji stoje.
Skup. O vi, kojih silna odluka,
Kom se Pluton bog naš slavi,
Jur postavi
Posried viečnieh stati muka,
Na dvor hodite
Iz zla, u kom stojite,

Neimate veće
Ni truda ni smeće.

Plut. Svak slavi večeras, tko pod mom krunom jes,
Hrabrenu moju vlas i me vil drag ures.
Veselje se čuj sred sjeni,
Pogasi se plam ognjeni,
Zgini svaka stvar strašiva,
Što je u paklu, sve uživa.

Skup. Razvedrite, crne spile,
Oblak, pod kiem viek vodimo,
Čiem gasimo
Mi ognjene svudi sile,
Ter pakó draži
Od raja se ukaži:
Tko tuži i cvieli,
Raduj se, veseli.

Plut. Brže se naredi, prestati da bude
Radamant, ki sjedi sudeći prehude,
Izkušat od zloba duše, ke pred njega
Dodjoše u doba veselja mojega.
Megera, zaupi:
Pridanj ko pristupi,
Ne bude za sve zlo
Osudjen nemilo!

Meg. Sudče, koga u tmini od pakla stavi bog
Da svakoj krivini nać budes svoj razlog.
Radamante!

Rad. Evo me, tko zove?

Meg. Čuj sada
Zapovjed, kojome propast se sva vlada.

Rad. Tko si ti?

Meg. Megera.

Rad. Ter što mi rjet imaš?

Meg. Ovoga večera da ženi kralj se naš.

Rad. To mi nije stvar nova.
Meg. Da slušaj!
Rad. Što će bit?
Meg. Ženitba njegova tvoj će sud ustavit.
Rad. Kako to? da znam ja.
Meg. Jer hoće bog mili,
Sred svoga veselja da nitko ne cvili.
Rad. Po tminah se jame svak da gre slobodan?
Meg. To isto posla me, da činiš ovi dan.
Rad. Pedepsu ne čekaj grieh, s koga zli plaču.
Skup. Slavi se do vieka milos, ka sad se ču.
Plut. Ostavite nesklad hudi
I bies, kiem se zadojiste,
Ter ke smeću uzročiste,
Budte od mira uzrok svudi.
Činite, da pozna, o sile paklene,
Za boga milosna u napried svak mene.

PRIZOR DRUGI.

(Ovdje Cerere dohodi i govori iz nutra.)

Cerere, Pluton.

Cer. Jao, ovo l' su mjesta od smeće
I od viečnoga nepokoja
Ali gdje si liepa moja,
Nevîm jošte, tko mi rjet će.
Plut. Čiji ovo sada ja u tužbah čujem glas?
Sred moga veselja tko mieša svoj poraz?
Ne rekoh, da svačiji prestanu od svudi
I jadi i plači, i tuge i trudi?
Hrlo skoči, Tezifone,
Ter vidj, tko to može biti,
Tko ne haje obslužiti
Me naredbe i zakone.

Cer. Ah, za milos, kćerce, sada
Nesrećnoj se majci ozovi,
Ka za tobom puna jada
Dodje u strašni ponor ovi.

Tezif. Tko ovo s neciene slobodan saviše
Sred naše obćene radosti uzdiše?
Koja si duša ti,
Ka smieš smetati
Cviljenjem žalosniem
Veselje nami sviem?

Cer. Imaš znat, ničija
Da duša niesam ja;
Nu sam, čuj me, mati ona,
O nakazni zla paklena,
Nemiloga od Plutona
Kojoj bi kći ugrabljena.

Tezif. Jeda ti si mati kćere,
Ka je srećna nad sve ine?

Cer. Mati ja sam Proserpine
Prenesrećna sviem Cerere.

Tezif. Ne reci veće to, nesrećna da si ti,
Ako sad zaisto kćerce si te mati,
Kćerce, ka je ljubi izbrana
Kralja od ovih silnieh strana;
Nu mi je veće poć, da kazat budu sve;
Tko si ti, ka smije doć u naše tmine ove.

Cer. Podji, reci ovo sada
Zlom silniku, ki vas vlada,
Da mi iz jame strašne svoje
Opet vrati diete moje.

Tezif. O slavni bože naš, plačni glas ki čut bi,
Matere je, neka znaš, gizdave tve ljubi.

Plut. Ili jes ili ni to mati ljubi me,
Najbrže učini, da dodje preda me.

Tezif. O, koja se opovidi,
Da kriljice naše jesi
Slavna mati, amo uljezi,
Da te uzmnožni kralj naš vidi.

Cer. Što mi tamo doć' pomaga,
Gdi je sila ta strašiva,
Ako ne znam gdje pribiva
Ma razbluda mila i draga?

Tezif. Samiri tvoju svies, kći liepa tvoja ta
U stranah ovieh jes napuno čestita,
Tiem hodi slobodno sa mnome veće ti,
Tve dobro ugodno da budeš vidjeti.

Cer. Eto ulazim u zlu tminu,
Vaj, na što li hotjeh doći?
Posried mraka viečne noći
Ištem svjetlos mu jedinu.

PRIZOR TREĆI.

Cerere, Pluton, skup srda i skup dvorana.

Cer. Nu što ovo tužna vidim
Zla gusara pred očima,
Vaj, ponieti ki vlas ima
Moju liepu sjenam blîdim?
Kako, vajme, da ne smete
Vidjenje me se mrzeće?
Vladaoče viečne smeće,
Gdi je, kaž mi, moje diete?
Zli silniče, gdje si odnio
Kćer, ku mi si ugrabio?

Plut. Ćuj, tako nije razlog govorit sad tebi,
Znaš, odi ja sam bog ko Jove na nebi.
U momu kraljestvu ako ćeš milos steć,
Oholas sniži tvu preda mnom govoreć.

Cer. Da govorim poniženo
Ja božica pred tobome,
Kojoj uze ukradome,
Jao, sve dobro ti ljubljeno?
Ne ću; jer se ne pristoji,
Huda sjeni i strašiva,
Na nebesieh da tko stoji,
U paklu se poniživa.
Ponizi se ti nemili,
Satri oholas tvu naravnu,
Tere vrati porod mili
Na svjetlos mi opet slavnu.

Plut. Čiem mislim, da mati moje si drage ti,
Srdjbu ti mu mnogu ukazat ne mogu;
Nu velju unapried, zasve jer si od zgori,
Besjedi stavi red, s načinom govori.

Cer. Kako vieku bit to može,
Čiem ne vidim dragu moju?

Plut. Ona bo je u pokoju
Gdje su rajske me razkoše,

Cer. U tminah će ko ikada
Sred smeće se pokoj rjeti?

Plut. Ke su tmine tu, gdje svieti
Svjetlos, ka viek ne zapada?

Cer. Ako svjetlos tu vidjet je,
Gdje su noćna tva priestolja?

Plut. Noći nije, gdje su polja.
Kojih viečno resi cvieće.

Cer. Ka mi polja, o Plutone,
Posried viečnieh kažeš jama?

Plut. Ti, Cerere, vidi sama
Kroz pukline spile one.

Cer. Vidju polja i zeleni,
Nu ne vidju kćerce moje:

Plut. Ona bo je tu, gdje stoje
Svi čestiti i blaženi.

Cer. Daj čini, da moja razbluda dodje odi,
Ili ću poći ja, gdje se ona nahodi.

Plut. Zasve jer ma običaj nikom nij' pogodit,
Činit ću, da kći ta tva bude odi prit.
Od dvorkinja mojih jedna
K blaženima stranam teci,
Ter da dodje hrlo, reci,
Moja ljubi liepa i vriedna,
I š njom ona množ gizdava,
Ka, gdje viečni dan se vidi,
Po naredbi mojoj slîdi,
Neka joj je veća slava.
I vi u tọ sve ostale,
Dočiem dodje ma ljuvezan,
Pojte vašu kugod pjesan,
U koj nje će biti hvale.

Sk. sr. Što su gizde od nebesi
Pri paklenoj sada slavi?
U ljubavi
Sve uživa, sve se resi
Sred našieh tmina,
Ljepota jedina
Kaže sve dike,
Kiem naći nije slike.

Sk. dvor. O božice slavna i mila
Blaženieh svieh livada,
Ka silnika, ki nas vlada,
Ljepotom si predobila....

Sk. sr. Razveselte plačno lice,
Radujte se, o tužbeni,
Na ljuveni
Pogled naše sad kraljice.

Nut, kako milo
Kaže nje svjetlilo
Sladki drag pokoj,
Ki nam će bit po njoj.

PRIZOR ČETVRTI.

Skup dvorkinja, skup dvorana, Proserpina, Cerere, Pluton i skup srda.

Sk. dvor. Plač se u paklu već ne čuje,
Svakoji se duh raduje,
Crna rieka mliekom teče,
Sunce u viečnoj noći istječe,
Sred viečnieh omraza
Ljubav se ukaza.

Cer. Vaj, želja me svedj skončaje,
Da mu dragu vidim prije,
Jao, ma svjetlos ovo ka je,
Kćercc, dušo, ono mi je.
Kćerce tužna, kćerce moja,
Za ki odi grieh boraviš?

Pros. Nije, majko, kćerca tvoja
Tako tsžna ko ti praviš.

Cer. Kako brače, svietle strane
Ovo li su od nebesa,
Gdi ja cienjah tvoga uresa
Viek uživat dike izbrane?
Na paklu li raj promieni?
Na nakazni ljubovnike?
Jao, a svjetlos dragu u vîke
Na tamnilu crnieh sjeni?

Plut. Cerere, rekoh ti, da u mom kraljestvu
Ponizit budeš ti oholas hudu tvu.

Ne ču li da ja sam
Ovdje sam, ki vladam?
Tiem pusti te rîči, pače ćud bez srama,
Hvali se i diči; jer tva je kći ljubi ma.

Cer. Ne zadaj mi hudje trude
Nepravedni zli silniče,
Neka majka, jao, nariče
Vrh jedine sve razblude.
Ne mnjah vieke, da će doći,
Kćerce mila, još to vrîme,
Kad očima ti mojime
Mrzeća ćeš biti moći:
Jao, a sad bih tužna uzela
Kiem načinom nać se sliepa,
Za ne vidjet, moja liepa,
Ovdje lica tva vesela.
Ah, gdje svjetlos moja podje?
Ke su je tmine obujmili?
Vaj, što vidim, ah nemili,
S koga meni sve zlo dodje.

Pros. Tužba je, majko, tva neredna.
Samiri se cjeća mene,
Niesu strane sve paklene
Tmaste kako ova jedna.
Svrhu podaj gorkoj tuzi,
Jao, ta je žalos sasma duga;
Sunca svjetlos meni je druga,
Trava, cvieće, polja i luzi.

Cer. Da i, kćerce, ja ću ostati
S tvom lieposti razdieljena?

Pros. Draga majko ma ljubljena,
Nemoj toli sad plakati;
Utješi se, majko, utješi,
Ah nesreće moje hude!

Majko, evo ti tve razblude,
Nigdi od tebe ka ne bježi.

Sk. dvor. Nu pogledaj prame zlate,
Ke joj kruna svietla resi,
Ter ti, ka si zgar s nebesi
Drag razgovor uzmi za te.

Sk. dvork. O božice, razlog nije,
Ako kćerca mila ti je,
Da joj sreću sad zavidiš,
Kraljicom ju dokli vidiš.
Čin, da je nje slava
Vesela rados tva.

Plut. Ne čini, naprieda da smeta veće tu
Tva zlobna žalos ta mu rados čestitu.

Cer. Da li je zloba ovo u meni,
Kom se oholas tvoja smete,
Jer ja tužeć moje diete
Ištem, traže zli pakleni?

Plut. Ili ti tužiti, ili ti ne, tužbe tve
Neće mi odnieti me sladke zabave.
Nu velim, nebi te strpljeno podnosil,
Da mi nij cjeća te predrage moje vil.
Vrati se opeta na svjetlos, s ke dodje,
Mu rados ne smeta' ni moje gospodje.

Cer. Ah nepravi sudče od tmine,
Bez svjetlosti me jedine,
Ku mi sila tvoja uze,
Na ku svjetlos vratit ću se?

Plut. Da ako kći tvoja svjetlos je, razlog nij,
Da bez nje još ni ja pribivam u tmini.

Cer. Pače je razlog toj, da ti sam provodiš
U tminah život tvoj, ki tminam gospodiš.

Plut. Gospoda uzmnožna, ki ne znaju vlasti ine,
Imaš znat, svudje to što hoće da čine.

Cer. Tko kaže sud inom, ako će prav sę rît,
Najprije sudu svom ima se podložit.
Plut. Pravda ako najprija od sebe počinje,
Najprvo imam ja korist mu steći š nje.
Cer. Pravda je neprava, na koris ka pazi.
Plut. Da tot rieč sada tva laživa izlazi.
Cer. Jao, s kim tužna već govorim!
Što zamani trajem rîči
Ki će razlog čut, tko diči
Viečnima se nerazborim?

Ah, tko bi mi, kćerce, reko,
Kad te rodih ja na nebi:
Cieć pakla se plačna tebi
Ovi ures dragi steko?

Gdje te gledam, gdje nahodim?
Jao, u paklu (strašno ime)
Sred nakazni, da sve vrîme
U nemiru život vodim?

Vaj, radosti ma jedina
Sad žalosti majke tvoje,
Da li, huda sreća. ovo je
Moja liepa Proserpina?

Pros Jao, ma sladka majko, primi
Ki razgovor, nemoj toli
Smeća i nemir da odoli
Žalostima pri tvojimi.

Otri, majko, grozne suze,
Poslušaj me, ter počini,
Taj, ki dragu kćercu t' uze,
Kraljicom ju on učini.

Ja uživam polja mila
Sred blaženieh liepih strana;
Skup je sa mnom svedj dvorana
I dvorkinja ovieh vila.

Ah, kada bi, majko, htjela
Rieč strpljeno čuti moju,
Ja bih sve ti spovidjela
Sad razkoše, u kih stoju.

Cer. Nazriela sam sva ta polja,
Ka spoviedaš toli draga,
Nu što, jao, mi to pomaga?
Drugi je uzrok mojih nevolja.

Pros. Kaž mi, majko, stvar koja je,
Ka nevolje te ti uzroči?

Cer. Plaču i cvilju neprestaje
Zrak ne gledav tvojih oči.

Pros. A tko to ti gledat brani,
Ka zaprieka, koja sila?

Cer. Jer u ovoj neću strani
Ja ostati, kćerce mila.

Plut. Dakle tebi ti si kriva
Od sve tuge, ti, Cerere.

Cer. Na nebesieh tko pribiva,
Da u paklu stat obere?

Sk. dvork. Kakav može biti pakó,
U kom svieti sunce ovako?
Pakó, u kom su se lieposti,
Raj je svake pun milosti:
Raj dragi veseli,
U kom stat svak želi.

Cer. Jao, ter nije meni ufati,
Kćercu odovle mu imati?

Skup. srd. Ko da na dvor mi puštamo
Oni ures drag jedini,
Ki učini,
Da u paklu raj imamo,
Da se mir čuje.
Gdje smeća kraljuje,

A sladke pjesni
Sred viečne boljezni?

Pros. Pokli uredba, majko odluči,
Da ja budem ljubi sada
Kralju, ki sve ovo vlada,
I ti obikni, i ti muči.
Već razvedri tužna lica,
Ter vidj, sreća ka me resi;
Junone je od nebesi,
A od pakla ja kraljica.
Nje kraljestvo prostire se
Nad tiem, ki sad na svietu su,
Me nad sviemi, ki bili su,
I ki u naprjed rodit će se.

Plut. Cerere, ne scieni, da samo moja vlas
Stere se vrh sjeni, gdje ova zja propas;
Nu malo poslušaj, ka mjesta liepa odi
Kralj moguć u svem ja i tva kći gospodi.

Sk. dvor. Na svietu smo i mi bili;
Nu su ljepše bez prilike
Strane i luzi ovi mili,
U kieh sad nam stati je u vike.

Pros. Slušaj, majko, što počela
Bjeh ti i ja spoviedati,
Ter mom srećom bud vesela,
Blažena ću kom se zvati.

Plut. Polja su mnoga, dim, kieh zemlja ravna
Resi se rumenim svjetlilom jedniem.
Zelenim ova se odieva viečnima,
Ter sunce ponase i zviezde sve ima.
Čestita tu čeljad stan je svoj obrala,
Dio cvietnieh vrh livad, a dio vrh žala
Viek vodeć dni sladcieh neumrlih svojieh
Veselo u svacieh zabavah milieh.

Pjesni drage i mile
Pastiri i vile
U skladne tu glase neprestav pjevaju,
I slavnoga uza se Orfea imaju.

Sk. dvork. Ljuvene su naše strane,
Blažene su svudi zvane,
A to, jer u nje tko dohodi,
Veseo se svedj nahodi:
Uživa vas viek svoj
Sladki mir, drag pokoj,
Kraj jednoga tu velika
Gusta gaja, kom nikada
Lis zeleni ne opada,
Teče Lete, slavna rîka,
Ka krieposti tom se slavi
Da, tko vode nje pit bude,
Taj čas misli, ke ga trude,
Sve na puno zaboravi.

Sk. dvor. O božice s nami hodi
K čestitima našim dvori,
Jer svu žalos, ka te mori,
Ostavit ćeš u toj vodi.

Pros. Hodi, majko draga, k meni,
Da moj vîdiš raj blaženi:
Hodi, majko na zabave,
Čestiti se kojem slave.

Ah da sad hoć, sama poć vidjet me dike,
Rekla bi: kćerce ma, živi tu u vîke.

Plut. U milo to mjesto, gdje stoje moji drazi,
Ne scien, svak ni često da tako ulazi.
Jer ko u muke oni hode,
Podno pakla ter se praže,
(Čujte prikor) kim bi draže
Zlato od iste njih slobode:

*

Tako stoje tu slobodni,
Bez ozira kieh strah ne bi,
Riečma i krvi pri potriebi
Bogatiti grad svoj rodni.
Jošte stan je tu onieh,
Ki načine iznadjoše.
Da se uresi i pomože
Sviet i biće umrlieh.

Tu su i oni, ki živiše
Djelujući vazda vriedno,
Ter s dostojnom časti ujedno
Uviek slavan glas dobiše.

Tu pravedni, tu milosni,
Dobri, istini, blazi i znani
U blaženoj stoje strani
Uživajuć viek radosni.

Pros. O majko, ter hoć' to, nemila meni prem,
Da od družbe toliko dostojne utečem?

Sk. dvork. Jak pred suncem noćne tmine,
A pred vjetrom magla izgine:
Pri našieh se stranah tako
Gubi od svieta mjesto svako;
Naša su polja sva
Uresna gizdava.

Plut. Tu dohode još gospoje
Od lieposti neizmjerne,
Ke na svietu blage i vjerne
S ljubovnicim svojim stoje,

I š njim oni mladci izbrani,
Ki živješe u pokoju,
Źudjenu im milos svoju
Draga vila čiem ne brani.

Tiem Cerere, pusti neka,
Gdje su strane te blažene,

Liepa vlada koja mene,
Sa mnom stoji do viek vieka.
A za ljubav nje lieposti
Čuj odluku sih besieda:
Neću od srdjbe unaprieda
Neg zvat bog se od milosti.

Pros. Samiri, majko ma, tu smeću i tvoj trud,
Ter s dobrim mojima vesela sa mnom bud.

Koliko je ljepše tebi
Gledat me ovdje sad kraljicom,
Neg na svieti, neg na nebi
Priprostome sviem božicom?

Nu mi kaži, koje najveće
Mogla mi si dobro ufati,
Da dostojna budem sreće,
Po kojoj ću kraljevati?

Veće, majko moja mila,
Žudjeti mi mogla niesi,
Budući se ja rodila
Božicome sred nebesi.

Da ako stekoh, što ti želi,
Ili željet što mi imaše,
Zašto sa mnom tvoj veseli
Pogled rados svu ne kaže?

Samiri, majko ma, tvu smeću i tvoj trud,
Ter s dobrim mojima vesela sa mnom bud.

Sk. srd. Otri veće suze u licu,
Promien misao tu nepravu,
Tvu gizdavu
Diku daj nam za kraljicu:
Ne čin opeta,
Da srdjba zla smeta,
Za svieta poraz,
Oholo svieh nas.

S. dvork. O božice, mi smo vile,
Dvorkinjice tvoje mile,
Nemoj drage bez gospodje
Naša družba, jao, da podje;
Daruj nam drag ures,
Gdje nam sva rados jes.

Sk. dvor. Dopusti nam, o milosna,
Dobro, ko još ne imamo,
Da blaženi mi gledamo
Liepos, u koj raj se pozna.

Cer. Što da molba ne izpita,
Kad je sladko naredjena?
Nije me srce od kamena
Dobita sam, jao, dobita.

O kralju sieh jama krieposti velike.
Evo ti kćerca ma za ljubi u vîke;
Nu hoću, da s prva što budem pitati,
Obeća vlas mi tva da mi ćeš podati.

Sk. srd. Svud veselje, svuda rados.
Mir i pokoj svud se glasi;
Svud izlazi
Skladnieh pjesni draga slados.
Razvedri lice,
O liepa božice,
Majka tva mila
Ljubko se smirila.

Plut. Budi ti sve, što hoć, u mome kraljestvu,
Još istu moju moć pod vlas ću stavit tvu.
Daj prosi, pitaj već,
Od mene sve ćeš steć.

Sk. dvor. Tko, ljuveni sada bože,
Vlas tvu mnogu neće rîti,
Usried pakla poniziti
Kad oholas istu može?

Cer. Čin, moj porod, koji odi
Stat će s tobom u pokoju,
Da i majku jošte svoju
Za koje vrieme uzpohodi.

Plut. Neima se rieči svoj na manje vieku doć,
Vjeri se u kriepkoj umnaža svaka moć.
Nu da još gine svît, i u razsap sve grede,
Imaju stavne bit gospodske besjede.
Veliku pitaš stvar, nu da ti podam ja
I veći svaki dar, sili me rieč moja,

Ako dar ki veći i draži i vrjedniji
Mogla bi želeći zamislit sve tve dni.
Tiem s voljom sad se tvom ugodit ma će svies,
Šest mjesec da je s tobom, a druge sa mnom šes.

Cer. Samirena ja sam time
A ti, moja kćerce, sada
S ovom družbom povedi me
Sred lijepih tieh livada.

Jer nije vidjet slično meni,
Pače to se nepristoji,
Da, gdje nemir viečni stoji,
Vi budete sadruženi.

Nemoj vam se u to ckniti,
O neplodna mjesta od svîta,
Čiem se budem ja vratiti
Za učinit vas sva čestita.

Svojim suncem primit ćete
U žudjenoj obilnosti
Od me ruke slavne i svete
Nove dare i milosti.

Plut. Već ulazi, mila moja,
Vjerna slavo dvora moga,
Putimo se put liepoga
Mjesta od mira i pokoja.

Al nu s prva čiem vidite
Sve smirene me ljuvezni,
Veselima vašiem pjesni
Moju rados sadružite.

Svi skupi ujedno.

O kraljice milostiva
I ti bože naš sad blagi,
Eto dragi
Čas, koji vas sadruživa;
Spravte se oba
U sladko se doba
Kušati medene,
Radosti ljuvene.
Čestit porod još izlazi,
Hrabren, vriedan u sva djela:
Jur vesela
Narav s pomnjom čeka i pazi
Bogove mile,
Koji će bit sile
Moguće u sebi,
U paklu, na nebi.
Sdružite se u razbludi,
Sladke želje ispunite:
Priložite
Još blaženstva nova svudi:
Cereri slavnoj,
Za pokoj mili svoj,
Stavte na ruke
Žudjene unuke.

SVRHA.

POJEDINI PRIZORI,

kao:

I. Diana i Endimion.

II. Armida i Rinaldo.

I.

Diana i Endimion.

(Endimion pastir spava na njekom brdu, pak vidivši ga božica Diana š neba, zaljubi se u njegovu ljepotu, i sajde k njemu.)

Diana.

Istino se čudna pravi
I zamjera vlas u tebi,
Kad bogove zgara s nebi
Činiš shodit u ljubavi:

Nu ovaku dragu liepos
Kad u pomoć imaš tvoju,
Nijedno čudo ja ne broju,
Da je tolika tvoja kriepos,

Ljubko dobro moje žudjeno;
Jer od koga da nije dvoren
U tvom licu raj rastvoren,
Sunce u očih razdieljeno,

Ké, čiem sanak sladki druže,
Kažu narav, koju imaju,
Gdje ljuveno potezaju
Zgar božice, da te služe.

Nu ovako zatvorene
Ako druže take sile,
Koliko bi jače bile
U razbludi otvorene?

Ah da može ko nazrîti
Ova ljubav moja mila,
Koja ga je sada vila
U snih došla pohoditi!

Nu kad niesu ta mu dana,
Da sniet bude san veseli,
Gdi u njegovu krilu želi
Pokoj naći svoj Diana:

Sne ljuveni, ti mu skaži
Sve ljuvene misli moje,
Da s prilike smrtne tvoje
Odsad prija život draži.

Kaž mu: ona, pred kom crni
Gluhe noći mrak pogine,
Ka iztječuć neba tmine
Bieliem zracim osrebrni,

Cieć uresa tvoga slavna
Sve božanstvo već ne cieni,
Neg koli je moj žudjeni
Brače uživat tebe spravna.

Kaž mu: polja neba svoga,
Po kieh zviezdam kolo izvodi,
Promienit je došla odi
S poljem cvietniem krila tvoga.

Nu što čekam? koju sriću?
Se ljuvene me požude,
Ke me svak čas veće trude,
U san spustit jeda li ću?
U moj vlasti eto gledam
Sve, što želju moju uzmnaža,
Sladki plamen, ki me spraža,
Što pokoja sebi ne dam?
Dragi brače, što ne teku
Lier cjelovat i ružicu
U razkošnom tvomu licu,
Gdje proljeće cvati vieku?
Jao kod ognja žudjenoga
Treptim, stinem svakolika;
Ah, ljubavi ma velika,
Isti uzrok sama od toga.
Čudna djela, čudne vlasti!
Ovako se dogodiva
Ljubovnikom da je strašiva
Liepos, ka se od njih časti.
Nu već želji, koju ćuti,
Ja ne mogah odolîti,
Da ne budem k tebi priti
Ter te ovako cjelunuti.

Endimion.

(razbudivši se.)

Tko je ovo nesraman,
Nečistiem cjelovi
Da sada ište san
Razbijat meni ovi?

Diana.

Brače, ovo je jedna vila,
Ka ti mnogu ljubav brani,
Ka na ures tvoj sunčani
Stravila se je i smamila.

Endimion.

Tkogodi jesi ti,
Nije razlog nigda to,
Da išteš smetati
Pastirom njih pokoj.

Diana.

Tko je ovo, kad bi znao,
Tko te vapi, tko te žudi,
I cjelovim tko te budi,
Blažen bi se nazivao.
Božica sam nebo svoje
Ošla, u krilo za doć tebi;
Nu što velim, brače, od nebi?
Ti sam nebo jesi moje!

Endimion.

Ovo je sluga tva,
Čin od nje slobodno,
Gospodje gizdava,
Sve što ti je ugodno:
Koji hoć, stavi red,
Sve prijat razblude;
Čin, da sam tvoj pogled
Njoj zakon uzbude.

II.

Armida i Rinaldo.

Armida (sama u šumi.)

Prem se je htjelo za smrt moju
Mjesto ovako gluho i pusto,
Gdje strašivo sjenu svoju
Spušta dubja granje gusto.

Ah, oružje me prikorno
I nesrećno i prehudo,
Dosle ufanje razgovorno,
A sad smrtna ma ponudo.

Kad iz vojske te krvave
Samo, vajme, čisto izide,
Zle osvete ali prave
Oči moje da ne vide:

Sad u ovoj crnoj strani,
Sred pustoši se velike,
Pusto od mene i ti ostani
Ukopano po sve vîke:

Jao, ter neće vîku biti,
Medju strielam tolicima,
Da se jedna omastiti
Daj u krvi danas ima?

Ako vam se kamenite
Svačje druge prsi kažu,
K srcu ženskom uputite,
Ljute striele, silu vašu.

Eto nago krilo moje
Sad vas na to, jao, priziva,
Poplesano cvieće svoje
Čiem razvraća i odkriva.

Nije tvrdoće hude u njemu,
Za odoljet vašoj sili,
A ljubav je uzrok temu,
Ka me zaman viek ne strîli,

Ukažte se usione
Suproć meni i jakosne:
Sve vam praštam prednje one
Sramne udorce i milosne.

Tužna Armida! u koj sreći
Sad se život tvoj nahodi,
Ako je za te liek najveći.
S nemilosti ki dohodi?

Pokli štetne sve obrane
I pomoći meni jesu,
Tere samo ranam rane
Trebi je zdravlje da donesu:

Ozdrav, ljuta rano od strîle,
Sladku ranu od ljubavi,
Tere smrti vlas nemile
Mom životu liek se objavi! (hoće da se ubije.)

Rinaldo
(dohodeći k Armidi.)

Na hudo koje si
Djelo se pripravil'?
Što činiš? odnesi,
Jao s prsih ljuti strîl.
Ustavi u tebi
Tužnu bies i plač taj,
Ter sama smrt sebi
Nepravo ne zadaj

Armida.

O jednako prehud vieku,
Il vraćaš se, il dohodiš,
Kako smrti da slobodis,
Komu poda ti smrt prieku?
Stvar zamjerna i čudna je,
Ka se prije viek ne zgodi,
Od života meni odi
Ubojica uzrok da je!
Ti me išteš smrti oteti,
Ti je razmećeš moje od ruke?
Ke prikore, koje muke,
Sudjeno mi jest vidjeti?

Poznam skrovne sve načine
Podhibnika neharnoga;
Nu što može cjeća toga,
Tko ne može da pogine?

Vjeruj, o ma vjero izdana.
Čas svoju ćeš ockvrniti,
Kad u slavi tvoj hoditi
Ne uzbudem ja svezana.
Ova hvala tvoga imena
Najveća će bit svudije;
Žena, izdana ka bi prije,
Da je sad silom uhićena.
Da te pita, bi to vrîme
Život i mir s njim žudjeni,
Sad bi smrću htîl se meni
Podat svrhu zlim mojime.
Nu pitati vieku neću
Toga od tebe; jer nije stvari,
Medju tvojim ka je dari,
Da je ne držim za mrzeću.
Nemilosna sama sebi
Put ću od smrti objaviti,
Nit mi je u to zabraniti,
Neharnićc, dano tebi.
Tere tužnoj ako naći
Nije nalipa, uze i strîle,
Vidju druge, jao, nemile
Ja načine, s kîem ću obaći:
Vidju, vidju ko ću izljesti
Ispod tvoje nemilosti,
Nut naravnom podhibnosti
Još uzmnaža me bolesti.
Hitre čine te ostavi,
Mrtvo ufanje ne oživljiva;
Pusti, pusti ta laživa
Svjedočanstva od ljubavi.

Rinaldo.

Armida, samiri
Smeteno srce tve,
Živi, jao, ne umiri,
Ostavi tuge sve;

Ne sumnji, ni scieni,
Da je ka odluka
Od tvojih u meni
Prikora i muka.
Kraljestvo svakako
Hranim ti za pokoj.
Neprijatelj nikako
Nego li sluga tvoj.

A nu vidj oči me,
Ter vjeruj daj njima,
Ako neć ovime
Vjerovat riečima.
Tiem ne imaj zle volje,
Kletvom ti obîtam,
Na starieh prestolje
Budem te stavit sam.

Armida.

Evo ona, ka od davna
Službenica tva bila je,
Željna stoji i pripravna,
Da ti u svem posluh daje.

SVRHA.

3 5556 032 6577

